

SZÉCHENYI 2020

NEMZETGAZDASÁGI
MINISZTERIUM

Alba Regia Helyi Közösség

HELYI KÖZÖSSÉGI FEJLESZTÉSI STRATÉGIA

2016-2020

2016. június 29.

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Tartalomjegyzék

Vezetői összefoglaló	3
1. A stratégia elkészítésének módja, az érintettek bevonásának folyamata	5
1.1 A tervezési folyamat általános elvei	5
1.2 Megalapozó munka	5
1.2.1 Lakossági felmérés	5
1.2.2 Mélyinterjúk	5
1.2.3 Fókuszcsoportos vizsgálatok	6
1.3 Partnerségi elemek a stratégiai fejezet kidolgozása során	7
1.3.1 Stratégiai programozási módszer.....	7
1.3.2 Tervezési struktúra	7
2. A Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület és lakosság meghatározása	8
3. Az akcióterület fejlesztési szükségleteinek és lehetőségeinek elemzése	10
3.1 Helyzetfeltárás.....	10
3.2 A HKFS-t érintő tervi előzmények, programok, szolgáltatások	31
3.3 SWOT	36
3.4 Fejlesztési szükségletek azonosítása	38
4. A stratégia jövőképe	38
5. A stratégia célhierarchiája	40
5.1 Átfogó célok.....	40
5.2 Specifikus célok	42
6. Cselekvési terv	44
6.1 A beavatkozási területek/műveletek leírása	44
6.2 Együttműködések	56
6.3 A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei.....	57
6.3.1. HACS összetétele.....	57
6.4 Kommunikációs terv	61
6.5 Monitoring és értékelési terv	62
6.6. Horizontális célok	63
6.6.1 Esélyegyenlőség.....	63
6.6.2 Fenntarthatóság	64
6.7. A HKFS innovatív elemeinek bemutatása.....	65
7. Indikatív pénzügyi terv	67
A HKFS teljes ütemezése, forrásmeghirdetésének és lekötésének indikatív terve.....	68

Rövidítésjegyzék

ARAK – Alba Regia Atlétikai Klub	HBB – helyi bíráló bizottság	SZIKM – Szent István Király Múzeum
ARHK – Alba Regia Helyi Közösség	HKFS -- helyi közösségi fejlesztési stratégia	SZMJV – Székesfehérvár Megyei Jogú Város
BHÉ – bruttó hozzáadott érték	IH – Irányító Hatóság	SZMSZ – Szervezeti és Működési Szabályzat
CLLD – közösségvezérelt helyi fejlesztés	IKT – információs és kommunikációs technológiák	TÁMOP – Társadalmi Megújulás Operatív Program
EFOP – Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program	ITS –Integrált Településfejlesztési Stratégia	TDM – Turisztikai Desztináció Menedzsment
ERFA – Európai Regionális Fejlesztési Alap	KEHOP – Környezeti és Energiahatékonyság Operatív Program	TEIR – Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer
ESZA – Európai Szociális Alap	KKV – (mikro,) kis- és középvállalkozások	TEMI – Területi Művelődési Intézmények Egyesületébe
EU – Európai Unió	KSH – Központi Statisztikai Hivatal	TEN-T – Transzeurópai Közlekedési Hálózat
FMMK – Fejér Megyei Művelődési Központ	LEADER – Községi Kezdeményezés a Vidék Gazdasági Fejlesztéséért	TFK – Településfejlesztési Koncepció
FMTFP – Fejér Megye Területfejlesztési Programja	NCA – Nemzeti Civil Alapprogram	TOP – Terület- és Településfejlesztési Operatív Program
GDP – bruttó hazai termék	OFTK – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció	TT – Természetvédelmi Terület
GINOP – Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program	ROP – Regionális Operatív Program	UEFA – Európai Labdarúgó-szövetség
HACS – helyi akciócsoport	SNI – speciális nevelési igényű (gyermek, tanuló)	VP – Vidékfejlesztési Program

Vezetői összefoglaló

Partnerség

Civil és gazdasági szféra képviselői kezdeményezésre megalakult az önkormányzati, civil érdekképviseleti, valamint a gazdasági szférát reprezentáló 10 tagú helyi akciócsoporthoz az **Alba Regia Helyi Közösség** Székesfehérvár életében egy **újszerű kezdeményezés**; a megjelent kiírás pedig kiemelt fejlesztési lehetőséget jelent Székesfehérvár és helyi közösségei, lakói számára.

Székesfehérvár önkormányzati – a szakmai civil - és az egyéb intézményi szférái jelenleg is egymás tevékenységeit erősítve, egyeztetve szervezik programjaikat a közművelődési, helyi örökség tudatosítási, turizmusfejlesztési, fenntarthatósági témakörökben, mindezzel tekintettel a CLLD típusú együttműködések létrehozása újszerű kihívás Székesfehérvár számára, mivel LEADER közösségek vidéki térségekben jöhetnek létre a megyeszékhely korábbi együttműködésekben a 2007-13-as programozási időszakban nem vett, nem vehetett részt.

2016. május 27-én megalakult Alba Regia Helyi Közösség alapvető célja a Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia kidolgozása során, hogy a választott struktúra és módszer tegye lehetővé **a helyi igényekhez leginkább igazodó és reálisan megvalósítható program** kialakítását úgy, hogy

- a 2014-20 EU-s programidőszakban várhatóan rendelkezésre álló fejlesztési források a lehető legnagyobb mértékben szolgálják majd Székesfehérvár közösségfejlesztési céljait, fejlesztési igényeit;
- a specifikusan Székesfehérvárt érintő problémák érvényesítésre kerüljenek.

Székesfehérvár Megyei Jogú Város helyi közösségi fejlesztési stratégiáját megalapozó kutatási, felmérési munka **2014 évben kezdődött meg**: 1000 fős mintavételre alapuló **lakossági felmérés**, a város kulturális és közművelődési működésében meghatározó személyekkel folytatott **12 mélyinterjú**, valamint **fókuszcsoportos megbeszélések során** bevont 45 szakemberrel közösen tártuk fel a problémákat, az igényeket és a fejlesztési szükségleteket.

Akcióterület és célcsoport

Az Alba Regia Helyi Közösség Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégiája által lefedett **tervezési akcióterület megegyezik Székesfehérvár** megyei jogú város **közigazgatási területével** a 2014-2020-as támogatási időszakban.

A stratégia városi szintre helyezése a székesfehérvári helyi identitás erősítését, érvényesülését célozza meg. Közel 100 000 fős, várost egybefogó akcióterületről van szó, ahol a városrészi jellegzetességekből, identitáselemekből felépülő közös és élő tudás kialakítása a cél. Egy megerősített, megélhető-gyakorolható városi identitást szeretne építeni Székesfehérvár a lakossága számára.

Székesfehérvár közösségi életének és a közösségi szolgáltatásainak, valamint azok városrészi szintű elérhetőségének fejlesztésére szükség van, fenntarthatósági szempontokat figyelembe véve elsősorban a meglévő közművelődési – könyvtár, művelődési ház, múzeum - intézmények hálózatán keresztül.

Székesfehérvár kiemelkedő szellemi, természeti és épített örökségi értékeit minél magasabb szinten (sokrétű közösségi szolgáltatások, vonzó közösségi terek) kell a helyi közösség számára megismerhetővé tenni a székesfehérvári énkép és a közösségi összetartozás növelése céljából. A székesfehérvári közművelődési intézmények által nyújtott szolgáltatásokat bővíteni, a területi lefedettséget növelni kell az egyes városrészekben élő közösségek, illetve lakosság számára, valamint nagyobb mértékben kell támogatni a városi szintű, illetve egyes településrészi hagyományok ápolását célzó programokat.

Az akcióterület karakterét és egyben legjellemzőbb erőforrását a jelen lévő és aktívan működő civil szervezetek adják, amelyek biztos alapjai a személyes kapcsolattartásnak, a segítségnyújtásnak, mellettük az együttműködésre nyitott önkormányzati intézményrendszer, gazdasági szféra képviselőinek közösségi munkája segítheti elő a stratégia megvalósulását.

Jövőkép és célok

Székesfehérvár helyi közösségi fejlesztési stratégiájának alapjául a 2014-ben elkészült Településfejlesztési Koncepció és Integrált Településfejlesztési Stratégia jövőképe szolgált, annak közösségfejlesztési célú aspektusból való felülvizsgálata, amely kijelöli a megyeszékhely számára hosszú távon elérni kívánt megvalósítható fejlődési pályát és célt.

Adottságai és az általános fejlődési trendek alapján Székesfehérvár joggal fogalmazhat meg egy számára nagyon kedvező, város hagyományaira és történelmi múltjára épülő jövőképet:

**SZÉKESFEHÉRVÁR, SZELLEMI-KULTURÁLIS ÖRÖKSÉGÉT ÉS HAGYOMÁNYAIT ÁPOLÓ, MEGTARTÓ,
ÉLHETŐ, AKTÍV ÉS FELELŐS KÖZÖSSÉGEK VÁROSA**

A helyi közösség fejlesztése szempontjából kiemelt jelentőségű Székesfehérvár értékteremtő és értékmegőrző erejének kibontakozása és az ezzel járó „Székesfehérvár tudat”. Emellett fontos, hogy nőjön a város közösségének képessége saját problémáinak autonóm kezelésére.

Népességmegtartó és/vagy -növelő célokhoz hozzájárulva a város vonzerejét növelni szükséges, az egyre jobb életlehetőségek mellett a kultúra fejlesztésével, az egészséges életmód, a magas közbiztonság és környezettudatosság iránti lakossági igény elterjesztésével.

Székesfehérvár középtávú helyi közösség fejlesztési stratégiájában megjelenített átfogó célok nem képeznek élesen elkülönülő részterületeket, együtt alkotják azt az egységet, amely a jövőkép megvalósítását jelenti.

- ❖ *I. Fenntartható és elérhető közösségi szolgáltatási rendszerek*
- ❖ *II. A város élhetőségét támogató környezeti infrastruktúra*
- ❖ *III. Székesfehérvári identitás és kohézió megerősítése*

Az átfogó célok mentén képzett 8 specifikus cél elérését pedig integráltan, a támogatott beavatkozások révén minél sokszínűbben, egymásra épülő és a fejlesztések közötti szinergiát kiaknázó, valamint az új megoldások komplex alkalmazását lehetővé tevő 4 művelet került kialakításra:

1. *Bartók Béla tér, Fehérvár új Agórája és környezete közösségi térré fejlesztése*
2. *Intézmények és szabadtéri helyszínek kisléptékű közösségi célú fejlesztése*
3. *Helyben elérhető kulturális és közösségi szolgáltatások, valamint rendezvények támogatása, helyi igénybevételének elősegítése*
4. *Sajátosságokra, hagyományokra alapozott városrészi programok kialakítása.*

1. A stratégia elkészítésének módja, az érintettek bevonásának folyamata

1.1 A tervezési folyamat általános elvei

A helyi közösségi fejlesztési stratégia tartalmi és módszertani követelményrendszerét a **TOP-7.1.1-16 Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése és helyi közösségszervezés a városi helyi fejlesztési stratégiához kapcsolódva** c. felhívás és az irányadó szakmai módszertani dokumentumok mellett a tervezés általános stratégiai és operatív programozási elvei jelentik.

Tervezési alapvetésként kezelt, hogy a stratégia legitimitása több szintű:

- beavatkozásainak megalapozottságát a szakági elemzés mellett a becsatornázható projektek, fejlesztési igények adják;
- valódi partnerségen (szakmai és társadalmi) alapulón kerül kidolgozásra;
- iteratív tervezéssel valósul meg.

Székesfehérvár Megyei Jogú Város helyi közösségi fejlesztési stratégiáját megalapozó kutatási, felmérési munka **2014 évben kezdődött meg**. A város kulturális és közösségfejlesztési irányai szakmai és társadalmi legitimitásának egyik bázisát adó megalapozó felmérések közel 1,5 éves időszakot ölelnek fel, mintegy 50 fő szakértő bevonását és részvételét, valamint lakossági felmérésén alapulóan az itt élők igényeinek becsatornázását, pontos városi helyzetkép kialakítását tették lehetővé.

1.2 Megalapozó munka

1.2.1 Lakossági felmérés

A személyes kérdezésem alapuló adatfelvétel 2014. szeptember 18. és 28. között zajlott, 1.000 fős reprezentatív kutatást jelentett a székesfehérvári lakosok kulturális attitűdjével és kulturális fogyasztási szokásaival kapcsolatban.

A „*kultúra*” szóról a fehérváriaknak leginkább *valamely konkrét intézmény jut az eszébe*, 25 %-uk válaszolta ezt, 12 %-uknak a szórakozás, szabadidő, 10 %-uknak pedig a művelődés valamely konkrét területe jut eszébe. A sportélet, a kulturális élet, a város rendezvényei és a természeti környezet iránt érdeklődést tanúsít a lakosság nagyobb része, míg a művészeti élet, a politikai események, valamint az egyház eseményei iránt összességében érdektelenséget mutat. Az egyes kulturális intézmények látogatottsága az elmúlt években meglehetősen alacsony a fehérvári lakosok részéről, például a színház által játszott előadásokkal kapcsolatban a lakosok 41 %-a nyilatkozta, hogy egyáltalán nem ismeri az előadásokat, 37% mondta, hogy inkább nem, 20 % inkább igen, és mindössze 2 % állította, hogy nagyon jól ismeri a darabokat. A lakosok szerint leginkább a kisgyermekes kulturális igényeit szolgálja ki a város, míg a középkorosztályba tartozók igényeit kevésbé.

1.2.2 Mélyinterjúk

Mindösszesen 12 interjú készült el a megyeszékhely kulturális és művelődési intézményeinek vezetői körében a város kulturális fejlesztési irányai szakmai megalapozása érdekében.

Intézmény	Dátum	Interjúalany
Vörösmarty Mihály Könyvtár	2014.12.02.	Vasné Borsos B. Báborka, igazgató
Városi Képtár - Deák Gyűjtemény	2014.12.02.	Szűcs Erzsébet, igazgató
A Szabadművelődés Háza	2014.12.02.	Kiss Dorottya, igazgató
Vörösmarty Színház	2014.12.03.	Dr. Szikora János, igazgató
KÖFÉM Oktatási és Közművelődési Központ Nonprofit Közhasznú Kft.	2014.12.05.	Simon József, igazgató

Intézmény	Dátum	Interjúalany
Fejér Megyei Művelődési Központ Művészetek Háza	2014.12.09.	Juhász Zsófia, igazgató
VOKE Vasutas Országos Közművelődési és Szabadidő Egyesület Vörösmarty Mihály Megyei Művelődési Ház	2014.12.09.	Molnár Lászlóné, igazgató
Aranybulla Könyvtár Alapítvány	2014.12.09.	Csiszárné Mahler Mónika, igazgató Fülöp Lászlóné, kuratóriumi elnök
Székesfehérvári Egyházmegyei Múzeum	2014.12.09.	Smohay András, igazgató
Gárdonyi Géza Művelődési Ház és Könyvtár Egyesület	2014.12.10.	Adorján Viktor, elnök
Szent István Művelődési Ház	2014.12.11.	Jakubek Tiborné, igazgató
Szent István Király Múzeum	2014.12.16.	dr. Demeter Zsófia, igazgató Izinger Katalin, <i>Kiállítási Osztály vezetője</i>

Az intézményvezetők többsége szerint Székesfehérvár kulturális élete sokszínű, sokféle programot tudnak elérni a városlakók. Egyöntetűen kiemelték a 2013-as Szent István Emlékév sikerességét, szerintük a lakosság és a város külső megítélése szempontjából nagyon fontos volt ennek megrendezése. Véleményük szerint a jövőben a történelmi múltra, a kortárs művészetre, a város zenei életére, helyi népművészetre, kézművességre, néptánra, nemzetiségekre, valamint az épített örökségre lehetne építeni a város kulturális életét. Hiányként fogalmazták meg az intézményvezetők a város kulturális életében a főiskolai/egyetemi hallgatóságot. A városban lévő kulturális intézmények egymással kapcsolatban vannak, de ez a kapcsolat legtöbbször csak konkrét programok szervezése kapcsán jellemző, illetve eszközökkel történő kölcsönös kisegítésekben nyilvánul meg. Egymás szakmai munkájáról csak részleges információval rendelkeznek. A város kulturális életében a színház dominanciáját az intézményvezetők többsége nem tartja jónak.

1.2.3 Fókuszcsoporthoz vizsgálatok

Székesfehérvár kulturális életének fejlesztési igényeire irányuló fókuszcsoporthoz kutatás során összesen 3 időpontban 6 beszélgetés megrendezésére került sor. Egy-egy beszélgetés során 3-20 fő között alakult a résztvevők száma, a beszélgetéseket két fő moderátor vezette.

Alkalm	Tématerület/célcsoport	Helyszín	Résztvevők
2015. március 24.	Közgyűjteményi szakemberek	Fehérvári Civil Központ	7 fő
2015. március 24.	Közművelődési szakemberek	Fehérvári Civil Központ	14 fő
2015. április 8.	Média képviselői	Fehérvári Civil Központ	5 fő
2015. április 8.	Általános iskolai szakemberek	Fehérvári Civil Központ	3 fő
2015. április 8.	Középiskolai szakemberek	Fehérvári Civil Központ	6 fő
2015. április 10.	Művészeti élet, -oktatás helyi érintettjei	Fehérvári Civil Központ	20 fő

A fókuszcsoporthoz beszélgetésen résztvevők mindegyike egyetértett azzal, hogy Székesfehérvár kulturális élete nagyon színes, rengeteg program van. A programok szervezése során ugyanakkor az egyeztetés és a koordináció hiánya okoz problémákat, a programok gyakran átfedésben vannak. Nem minden programnak van célja, üzenete, csak az a cél, hogy minél több legyen. Több olyan program is van, ami ismétlődik évről évre és nem igazán újul meg, nem tud új információkat nyújtani a látogatók számára. Hiányzik az innováció és a frissesség. Minden beszélgetésen elhangzott a marketing problémája, vagyis szükséges lenne egyfajta marketing kommunikációs edukáció is. Felhívták a figyelmet a résztvevők az épületek infrastrukturális és elhelyezkedési hiányosságaira is. Az épületállományok és azok felszereltsége nem megfelelő. Székesfehérvár igen vonzó kulturális szempontból, alapvető lenne, hogy az épített környezet is olyan állapotban legyen a műemléki belváros területén, hogy szívesen jöjjenek ide a látogatók, turisták. Több fókuszcsoporthoz megfogalmazódott, hogy a kultúra iránti érdeklődés hiánya általánosan kialakul, hogy az iskolában nem fordítanak kellő időt és energiát a kultúrára való nevelésre.

1.3 Partnerségi elemek a stratégiai fejezet kidolgozása során

A megalakult **helyi akciócsoporthat** 2016. május 9-én megjelent TOP-7.1.1-16 kódszámú támogatási felhívás tervezési előírásai mentén, a közösségi tervezés szellemében **elfogadta és meghatározta a város 2016-20-as programozási időszakra vonatkozó Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégiája (HKFS) pályázati követelmények szerinti elkészítésének, a kapcsolódó partnerségi egyeztetések lebonyolításának a keretrendszerét, a stratégiaalkotás és kapcsolódó feladatok cselekvési és ütemtervét, a partnerségi egyeztetés szabályait, a tervezés szervezeti modelljét, a javaslatok, vélemények dokumentálásának módját és a nyilvánosságot biztosító intézkedéseket.**

A tervezési munka meghatározásakor alapvető cél volt, hogy a választott stratégiai programozás rendszere és módszere tegye lehetővé **a helyi igényekhez leginkább igazodó és reálisan megvalósítható program** kialakítását úgy, hogy

- a 2014-20 EU-s programidőszakban várhatóan rendelkezésre álló fejlesztési források a lehető legnagyobb mértékben szolgálják majd Székesfehérvár közösségfejlesztési céljait, fejlesztési igényeit;
- a specifikusan Székesfehérvárt érintő problémák érvényesítésre kerüljenek.

Székesfehérvár helyi közösségi fejlesztési stratégiájának készítése és véleményezése az **alábbi partnerségi színtereken** keresztül született meg:

1. helyi szereplőkkel folytatott egyeztetések (lakosság, intézményvezetők),
2. fókuszcsoporthat, tervezési munkacsoport keretében folyó szakmai műhelymunka,
3. projektalapú igények begyűjtésével, értékelésével, célok igényalapúságának alátámasztásával,
4. társadalmi egyeztetésekbe bevont partnerek részvételével, észrevételeik útján (fejlesztési irányok kijelölése, beavatkozási fókuszok),
5. végezetül az Alba Regia Helyi Közösség, mint helyi akciócsoporthat értékelő tevékenységével, jóváhagyásával.

1.3.1 Stratégiai programozási módszer

A tervezési módszer a helyi (városi, szakintézményi, illetve az egyes városrészeket érintő) érintettek bevonásával lefolytatott közösségi tervezés volt, elfogadva, hogy azt a programot lehet helyi szinten sikeresen menedzselni megvalósítani, amely a közös gondolkodás során konszenzussal jön létre, a város egésze sajátjaként tekint rá.

1.3.2 Tervezési struktúra

Megalakult az önkormányzati, civil érdekképviseleti, valamint a gazdasági szférát reprezentáló **10 tagú** helyi akciócsoporthat (a továbbiakban HACS) az **Alba Regia Helyi Közösség (ARHK)**. A HACS felelős a stratégia kidolgozásáért és jóváhagyásáért.

Az egyes szakterületek érintett szervezetei és elismert szakemberei bevonásával **közel 50 témában jártas szakember**, valamint kutató dolgozott aktívan a megalapozási munkálatok során.

A TOP-7.1.1.-16 felhívás tervezési útmutatója szerinti fejlesztési program elkészítésével a helyi akciócsoporthat az önkormányzat polgármesteri hivatalát kérte fel, szakemberei a Településfejlesztési Konceptió, az Integrált Településfejlesztési Stratégia kidolgozásában, a város kulturális, közösségi, civil és egyéb humánfejlesztési stratégiai irányai megalapozásában vettek részt.

A **tervezési munkacsoport** főbb feladata volt a cselekvési- és ütemterv mérföldkövei mentén eljárva biztosítani és koordinálni a HKFS tervezését, meghozni az operatív döntéseket a tervezési munka első fázisától a kész dokumentumok HACS általi elfogadásáig.

A tervezési munkacsoport alapfeladatához, a HACS stratégia kidolgozásával kapcsolatos döntéseinek szakmai – szakterületi kompetenciájukba utalt fejlesztési területekre vonatkozó - előkészítéséhez, megalapozásához kapcsolódóan 5 alkalommal egyeztetett személyesen, valamint folyamatosan on-line, telefonos kapcsolat útján.

A közel két év tervezési és tervek megalapozó kutatási munka során közel 20 szakmai egyeztetésre került sor, az ARHK 2. ülése (2016. június 9. és 2016. június 28.) keretében értékelte a stratégia kidolgozásának szakmai előrehaladását a projektmérföldkövek szerinti ütemezés alapján.

Az ARHK 2016. június 9-én egyeztetésre alkalmas dokumentumnak fogadta el a Jövőkép és célrendszer, főbb fejlesztési irányok tervdokumentumát, mely társadalmi egyeztetés céljából elektronikus úton, kérdőív formájában volt véleményezhető. Kialakításra került egy web alapú felület, melyen keresztül 2016. június 10. és június 20. között lehetőség volt az elkészült dokumentumok fejlesztési irányainak kérdőív alapú véleményezésére. A társadalmi vita mindenki számára nyitott volt, az Önkormányzat (www.szekesfehervar.hu) honlapjáról elérhető volt a dokumentum, elérhető volt az online véleményező felület.

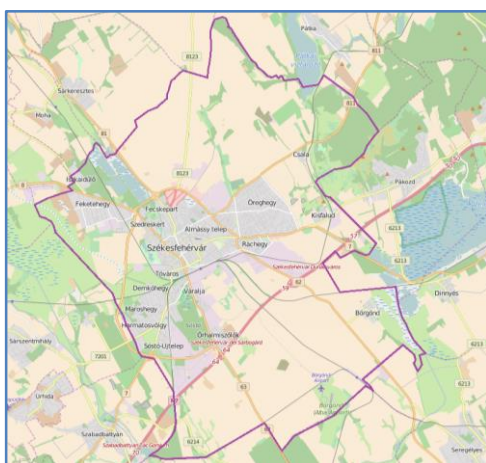
223 véleményező szervezet a célok kijelölésével, a helyi közösségi fejlesztési stratégiai beavatkozási irányjaival egyet értően nyilatkozott, 93%-ban támogatta a HACS által kijelölt fejlesztési irányokat.

Projektalapú igények begyűjtésével, szakmai értékelésével került sor 2016. júniusában a célok, a stratégia belső forrásallokációjának és hangsúlyainak kialakítására. A generált projektötleteket 78,6%-ban civil szervezetek, 21,4%-ban vállalkozások közösségi célú fejlesztési elképzelési adták.

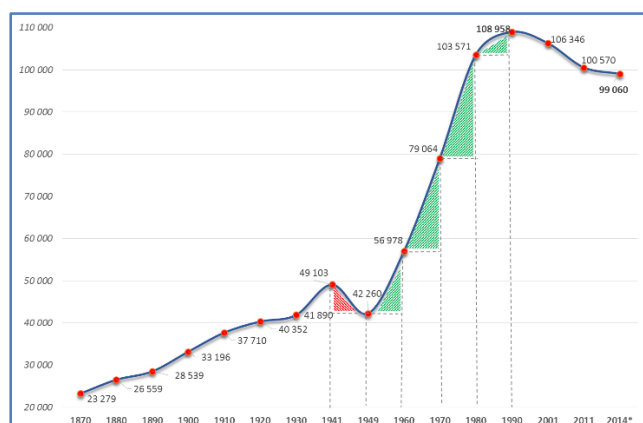
Mind a tervezés folyamata, az alkalmazott stratégiai programozási módszer mind annak fentiekben vázolt szervezeti aspektusa a partnerség elvét tükrözi és támogatja. Azt szolgálta és szolgálja, hogy Székesfehérvár és a székesfehérváriak számára szakmailag és társadalmilag legitim tervdokumentum álljon rendelkezésére az elkövetkező időszakban.

2. A Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület és lakosság meghatározása

Az ARHK Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégiája által lefedett tervezési akcióterület megegyezik Székesfehérvár megyei jogú város közigazgatási területével a 2014-2020-as támogatási időszakban. A tervezési terület a Középdunántúli régióban, ezen belül Fejér megyében, a Székesfehérvári járáson belül található.

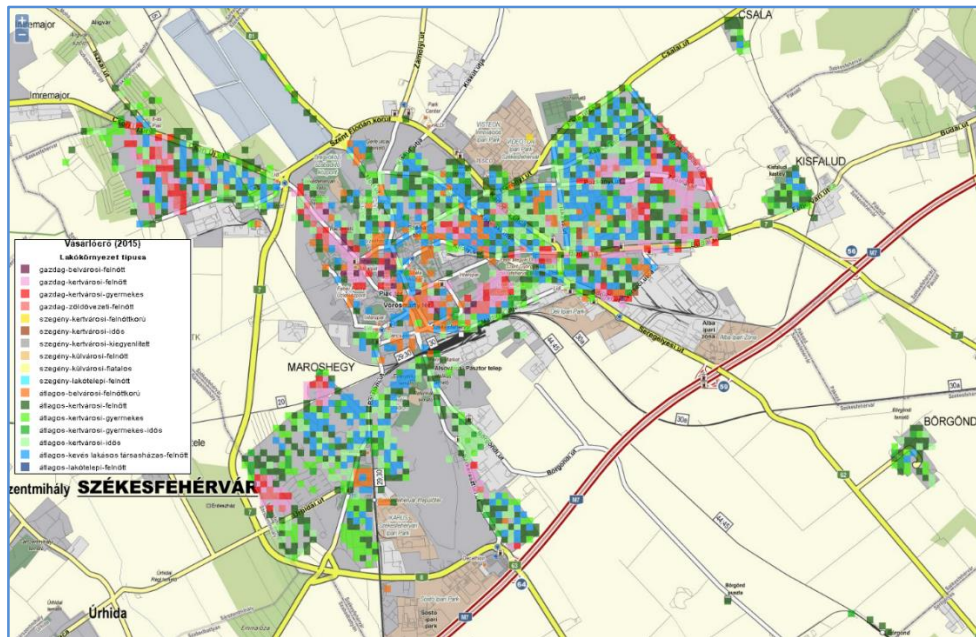
1. ábra: Székesfehérvár területe és elhelyezkedése (Forrás: OpenStreetMap)

2. ábra: Népségének alakulása 1870-2014 (Forrás: KSH; adatok: 1870-1960 jelenlévő népesség; 1970- népszámlálási lakónépesség; 2014* KSH 2014.01.01. Helynévnytár számított lakónépesség)

A megyeszékhely területe hosszú ideje állandó, 170,9 km², Fejér megye területének 3,9%-a. Belterülete 43,7 km², belterületi népessége (Börgönd, Csala, Kisfalud egyéb belterületekkel együtt) 100 399 fő és így belterületi népsűrűsége 2297,5 fő/km² volt a 2011-es népszámlálás adatai alapján. A KSH 2014.01.01. eszmei időpontra számított lakónépesség adata 99 060 fő, ez Fejér megye lakosságának 23,6%-át teszi ki.

3. ábra: Vásárlóerő megoszlása (2015) 20 ezer főnél népesebb városok 100*100 méteres celladatai alapján
(Forrás: TEIR – <https://teta.teir.hu>)

Székesfehérvár esetében a tervezési terület teljes lakott területre történő kiterjesztését indokolja:

- földrajzi kiterjedésben és elérhetőségben kiegyenlített képet mutat, egyedi beavatkozásokat igénylő határozottan különálló városrésze nincs, útjai jó feltárhatóságot biztosítanak;
- a fenti vásárlóerő/lakókörnyezet-térkép alapján markánsan elkülönülő, városrész szintű területek nincsenek a megyeszékhelyen, az azonos jellegű értékek több városrészen keresztül húzódnak vagy városrészen belüli szigetnek tekinthetők, szegény-külvárosi/kertvárosi/lakótelepi lakókörnyezet meglehetősen jellemző;
- 314/2012. (XI.8) Kormányrendelet szegregációs vizsgálata alapján a hivatalos definícióknak megfelelő szegregált, elkülönülő városrésze(i) nincs(nek).

A városi CLLD típusú együttműködések létrehozásának újszerűsége miatt korábbi együttműködésekben, Székesfehérvár nem vett részt, LEADER közösségnek nem vidéki térségként nem volt tagja.

A HKFS akcióterületén az érdekcsoportok bevonhatóságát az önkormányzati kulturális intézményrendszer, a városrészi képviselők és a meglévő helyi civil együttműködési szervezetek rendezvényei, elérhető szolgáltatási helyei képesek összehangolni és a beérkező fejlesztési szándékokat, ötleteket, konkrét kezdeményezéseket átláthatóan csatornázni. Az akcióterület karakterét és egyben legjellemzőbb erőforrását a jelen lévő és aktívan működő civil szervezetek adják, amelyek biztos alapjai a személyes kapcsolattartásnak, a segítségnyújtásnak, mellettük az együttműködésre nyitott önkormányzati intézményrendszer, hivatali szakirodák munkája segítheti elő a stratégia megvalósulását.

Székesfehérvár az ország egyik legsikeresebb városa gazdasági téren, vonzó betelepülési célterület, önkormányzata finanszírozása stabil alapokon áll, megyei adminisztratív és intézményi központként is képes az emberi, pénzügyi és gazdasági erőforrások vonatkozásában a stratégia megvalósíthatóságos szükséges kritikus tömeg biztosítására.

A HKFS városi szintre helyezése a székesfehérvári helyi identitás erősítését, érvényesülését célozza meg. Bár egy csaknem 100 000 fős - magyarországi viszonyok között nagyvárosnyi - települést egybefogó akcióterületről van szó, ahol a városrészi jellegzetességekből, identitáselemekből felépülő közös és élő tudás kialakítása a cél. Egy megerősített, megélhető-gyakorolható városi identitást szeretne építeni lakossága számára.

Az akcióterület egész városra kiterjedő mérete lehetővé teszi, hogy a tervezett tevékenységek reflektálni tudjanak Székesfehérvár összetett és sokszínű közösségi tevékenységeire úgy, hogy bármely városrész megvalósíthassa saját kezdeményezésű ötleteit. Természetesen vannak városrészi jellegzetességek, lokális identitások (pl. Felsőváros, Öreghegy), és van ahol a XX. század második felének robbanásszerű népességnövekedése eltüntette a korábbi városrészi jellegzetességeket (pl. palotavárosi, vízivárosi lakótelepek). Arról sem szabad elfeledkezni, hogy az említett 1960-80-as években tetőző népességnövekedés emberek tízezrei számára jelentett új körülmények közé való beilleszkedési feladatot, egyben identitásteremtő lehetőséget, új „hagyományok” kialakíthatóságát. A folyamat a több évtizedes múlt ellenére sem mondható lezártnak. Emellett a „rég” Fehérvár értékeit is újra és újra fel kell fedezni, a korra értelmezni, valamint az új kezdeményezéseket felkarolni. Az évek óta formálódó civil szervezeteket összefogó és az önkormányzattal szoros kapcsolatban álló együttműködési formák (pl. Civil Fórum, Echo network) lehetővé teszik a helyi lakosság lehető legszélesebb körű elérhetőségét, szerveződéseinek partneri bevonását a stratégia megvalósíthatósága érdekében. Erre önmagukban, szűk szakmai érdeklődési csoportjukban a városi civil szervezeteknek sokkal kevesebb lehetőségük teremthetőne.

3. Az akcióterület fejlesztési szükségleteinek és lehetőségeinek elemzése

3.1 Helyzetfeltárás

Térszerkezet specifikumai

Székesfehérvár a közép-európai és a magyar településhálózatban kedvező pozícióban van, kiváló megközelíthetősége és gazdasági súlya okán. Közel fekszik hazánk központi térségéhez a gazdasági, innovációs, kulturális és nemzetközi kapcsolati húzóerőt képviselő fővárosi agglomerációhoz illetve a legfontosabb nyugati irányú kapcsolatot biztosító Bécs(-Pozsony)-Győr-Budapest tengelyhez is. Földrajzi pozíciójából adódó helyzeti energiája jól kompenzálja a rendszerváltás után felértékelődő határmenti térségi helyzet hiányát. Előbbieknek köszönhetően Győr mellett az Észak-dunántúli nagytérség központi súlyú települése, melyet elsősorban gazdasági ereje, gazdaságának viszonylagos diverzifikáltsága és tőkevonzó képessége erősít.

Az érintő/elkerülő és átmenő főutak (M7, 7., 62., 63., 8., 81., 811. számú főutak) városon belül folytatódó szakaszai, illetve a településrészek közötti átjárást biztosító elemek együttesen határozzák meg Székesfehérvár legforgalmasabb sugárirányú útjainak hálózatát. Székesfehérvár város-szerkezete nyúlványokkal bővített gócpont jellegű. A gócpont jelenti a tágabb értelemben vett belvárost, amelyhez csatlakozik a Feketehegy-Szárzsrét, az Öreghegy-Ráchegy, a Maroshegy és az Alsóváros-Órhalmi szőlők. A gócpont sugara két és fél kilométer, mely a nyugati irányban kb. 1 km-re csökken. Az úthálózat eredeti, történelmi váza sugaras jellegű, melyet 45 évvel ezelőtt a Kadocsa utcai gyűrű irányú elem fejlesztette tovább a jelenlegi gyűrűs – sugaras jellegűvé. A hálózat jellegzetességei közé tartozik, hogy a város északi és keleti szektora sűrű úthálózattal rendelkezik, míg a nyugati és a déli részek hiányosak.

Székesfehérvár települési szerkezete a gyors növekedés jegyeit viseli magán, az eredeti középkori, illetve mezővárosi szerkezet a XX. századi robbanásszerű fejlődésnek nem tudott rugalmasan és alternatív módon területet biztosítani. Az 1960-ig tartó időszakban a nagymértékű térbeli terjeszkedés volt jellemző. A váltást – a második szakaszt – a házigyári technológiára alapozott tömeges lakásépítés indította el. Kezdetben foltszerűen, az addig beépítetlen területeken jelentek meg a lakótelepek, majd ezen területek kapacitásának kimerülése után tudatos rekonstrukciós építés zajlott a Belvárost körülvevő legavultabb városrészek szanálásával. Ezzel

párhuzamosan a leszakadó városrészek tovább terjeszkedtek, amely napjainkig is tart. Székesfehérvár az elmúlt évtizedekben végbement nagyarányú fejlődés következtében *megközelítette az optimális nagyságrendet*. Ez a fejlődés területi növekedésben is, - és belső átépítésekben, átalakulásokban is jelentős volt. A népesség növekedését lakóhelyi vonatkozásokban mind a nagyarányú lakótelepi építkezésekkel, mind a külső területek fokozatos lakóterületi beépítéseivel tudta csak követni a város. A további növekedést – ezen belül külön a központi városrész növekedését – természeti és művi korlátok akadályozzák. A központi részt záró gyűrűn mindössze három irányban volt kitörési lehetőség (Öreghegy-Ráchegy, Alsóváros-Maroshegy, Feketehegy-Szárazrét). A városszerkezeti „törések” a városi funkciókban, területi, hálózati rendszerek működésében is feszültségként jelentkeznek. Fő rendszerelvű megfontolást igénylő kérdéskörök: a közlekedési hálózat fejlesztése, a jelentősebb területfelhasználási döntések, a fenntartható fejlődés elvének megfelelő ökológiai szemléletű településrendezés.

Az egyes városnegyedek funkció alapú vizsgálata az alábbi kategorizálás létrehozását eredményezte:

4. ábra: Városnegyedek és városrendezési körzetek funkcióvizsgálattal
 Forrás: Székesfehérvár településrendezési terv (2004); saját adatgyűjtés (SZMJV TFK-ITS, 2014)

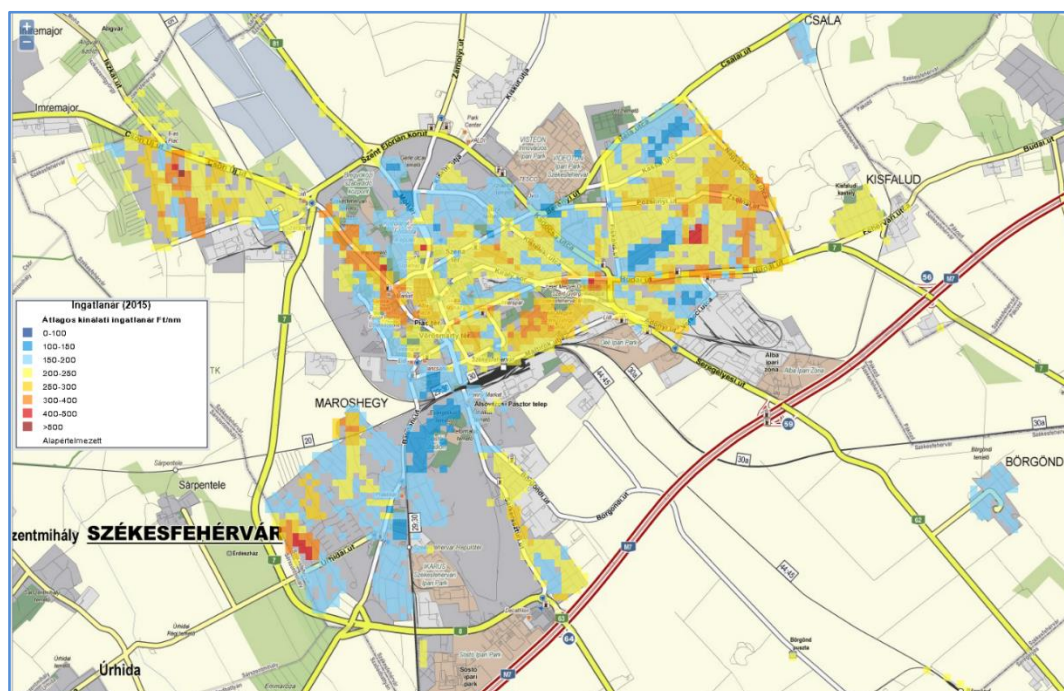
	Városnegyed	Városrész	Fő funkció	Másodlagos funkció	Egyéb	
A	Központi városnegyed	A1	Városközpont (Belváros)	Intézményi, központi	Lakó	Kereskedelmi, kulturális
		A2	Keleti városrész (Víziváros)	Lakó	Kereskedelmi	Intézményi, rekreációs
		A3	Északi városrész (Felsőváros)	Lakó	Rekreációs, zöld	Honvédségi
		A4	Nyugati városrész (Palotaváros)	Lakó	Gazdasági, intézményi	Üzemi
B	Keleti városnegyed	B1	Észak-keleti ipari terület (pl. Videoton)	Üzemi	Gazdasági, kereskedelmi	Lakó
		B2	Öreghegyi városrész (Ráchegy)	Lakó	Intézményi	Zöld
		B3	Dél-keleti ipari terület (pl. Alcoa-Köfém)	Üzemi	Gazdasági, kereskedelmi	Intézményi, lakó
C	Déli városnegyed	C1	Alsóvárosi városrész (Váralja, Sóstó és Órhalmi-szőlők)	Lakó	Gazdasági, üzemi	Rekreációs, zöld, sport
		C2	Maroshegyi városrész	Lakó	Kereskedelmi	Intézményi
		C3	Déli-sóstói ipari terület (Ikarus IP, Sóstói IP)	Üzemi	Kereskedelmi, logisztikai	Lakó
D	Nyugati városnegyed	D	Feketehegy- Szárazrét	Lakó	Kereskedelmi, gazdasági	Üzemi
E	Külső városrészek	E1	Börgönd	Lakó		
		E2	Kisfalud	Lakó	Mezőgazdasági	
		E3	Csala	Lakó		
X	Technopolis	X	fejleszthető terület	Nem releváns	Nem releváns	Nem releváns

Székesfehérvár tekintetében klasszikus barnamezős területek nem jelölhetők ki, alulhasznosított építmények, telkek, elsősorban gazdasági területek beazonosíthatók. Használaton kívüli vasúti terület nincs, 2016-ra a székesfehérvári vasútállomás és vágányhálózata teljes felújítására kerül sor EU támogatás igénybevételével valamint államilag vasúti logisztikai központnak is kijelölt terület. Ipari területei, ipari parkjai közül az alulhasznosítottsággal leginkább az Ikarus ipari park veszélyeztetett.

A város korábbi laktanyaterületei, katonai területei az elmúlt negyedszázad alatt többségükben megújultak, néhány üres magán- illetve önkormányzati tulajdonú telek, illetve felújítatlan épületrész található még a Vásárhelyi úton illetve a budai úti laktanyák területén, elsősorban lakóterületi, lakófunkciójú fejlesztések tervezettek.

Konfliktusos, leromló-szlömösödött terület Székesfehérvár tekintetében nem releváns.

Az egyes városi területek fel- és leértékelési viszonyait átfogóan képes bemutatni a helyi átlagos ingatlanárakról készült térkép:

5. ábra: Átlagos kínálati ingatlanár megoszlása [Ft/m²] (2015) 20 ezer főnél népesebb városok 100*100 méteres cellaadatai alapján (Forrás: TEIR – <https://teta.teir.hu>)

Környezeti adottságok

Természeti és táji értékek

A megyeszékhely és közvetlen térsége több különböző kistáj jellegzetességeit mutatja köszönhetően annak, hogy az Alföld és a Dunántúli-középhegység találkozásánál fekszik, három alföldi (Sárrét, Közép-Mezőföld, Velencei-medence) és három középhegységi (Velencei-hegység, Sörédi-hát, Móri-árok) jellegű kistája kellő sokszínűséget teremt. Helyzeti energiái sokrétűek, völgyi és kapuváros, a Dunántúl térségében a nyugati, északnyugati és délnyugati irányban a forgalom jelentős elosztóhelye, s egyben az Észak-Mezőföld legfontosabb kereskedelmi központja. Az éghajlati viszonyok alapján átmenetet képez a mérsékelt meleg száraz és a mérsékelt hűvös száraz éghajlatok között.

Épített környezetét legnagyobb részben kiváló termő adottságokkal rendelkező mezőgazdasági használatban levő területek veszik körül, ahol a beépítés nagyfokú korlátozása jellemző. A keleti és nyugati irányban elterülő ökológiai magterület és folyosó nagyrészt Országos illetve Térségi jelentőségű tájképvédelmi övezetbe tartozik, ezeken a területeken az építkezések tiltása, illetve kritériumoknak való megfeleltetése az elfogadott. A vízfelületek és erdőterületek növelése kiemelten fontos a város számára, nem csak sajátos természeti értékeik, de a klímaváltozás hatásainak mérséklése szempontjából is. Északi irányban vízerózióknak, nyugati-délnyugati

irányban szélróziónak fokozottan kitétt területei és a keleti-északkeleti területeket sújtó belvizesedés ad megoldandó feladatot.

Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területei:

(H - helyi oltalom alatt, N - nemzeti oltalom alatt, * - belterület)

- Székesfehérvári Homokbánya Természetvédelmi Terület (TT) – 121 ha*; N
- Székesfehérvári Sóstó TT – 93 ha*; H
- Ráchegy Aplitbánya - Természeti Emlék – 4 ha*; H
- Csalapusztai tájképi kert TT – 31 ha; H
- Aszal-völgy TT – 90 ha; H, ill. Natura2000
- Jancsár-völgy TT – 18 ha; H
- Máriamajori-Erdő És Nagy-Völgy TT – 136 ha; H, illetve Natura2000
- védett városi fasorok és egyedi fák*; H

Egyéb országos jelentőségű vagy Natura2000 a város területe által kis mértékben érintett természetvédelmi területek: Dinnyési-fertő TT, Velencei-tó és Dinnyési-fertő különleges madárvédelmi terület, Móri-árok kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület.

A város dinamikus fejlődését megelőző időben nem volt érezhető a zöldfelületi rendszer hiánya, ám a népességszám növekedésének következménye lett a beépítési mód változása, a belső városrészek mind tömörebbé váló szerkezetében rendszert alkotó zöldterületek kialakítására nem került sor. A lakosság pihenésének, szabadidő-eltöltésének területi, zöldfelületi létesítményi feltételei nincsenek a városon belül kellő mértékben biztosítva. Nagyobb, funkcióval is rendelkező zöldfelületek jellemzően a vízfelületekhez kötődnek, (Sóstó, a közjóléti tavak és környékük), így ezek fenntartása, fejlesztése elsődleges cél.

Épített környezet

A székesfehérvári épületállomány funkcionális vizsgálata alapján a következők állapíthatók meg:

- város középületeinek, illetve a kereskedelmi létesítményeinek egy részének sűrűsödését a városközpont és környezete adja (történelmi belváros, kapcsolódó/határos palotavárosi, tóvárosi, vízivárosi, felsővárosi és a Prohászka-Lövölde városrészi területek;
- fenti kategóriákban a város fő bevezető útjai továbbra sem mutatnak sávok koncentrációs jeleit;
- a családi házas kertvárosias lakóövezetek közintézményi ellátottsága továbbra is hiányos, különösen Feketehegy, Maroshegy, Órhalmi-szőlők ;
- a megyeszékhely külső városrészei közintézmény hiányosak;
- üzemi épületek területei a Vasútkörnyék-Váralja és a múlt századi „háborús konjunktúra” telepítései mellett szintén jól elkülönített új területekkel zömében ezekhez kapcsolódva születtek;

A megyeszékhely városközponti és közvetlen határos területein különös jelentősége van a vegyes területeknek, ahol a magas laksűrűségű lakótelepek és a városi-térségi jelentőségű közintézmények koncentrálnak.

Megállapítható, hogy Székesfehérvár *az épített örökségi értékek tekintetében rendkívül gazdag*, nem csupán a barokk-klasszicista-eklektikus történelmi belvárosra és közvetlen környezetére szorítkozik. A város területén kétszáz országos műemléki védettség alatt álló épület ill. építmény van. Ezek pár kivételtől eltekintve a történelmi belvárosban találhatóak, a belváros területe műemléki jelentőségű területként is védett. A mai Belváros kiépülése a Szent István óta kifejlesztett, középkori városszerkezetre alapozva, a török kiűzése után a 18. század elején kezdődött. Az újjáépülő barokk Fehérvárt elsősorban az egyházi épületek és néhány főúri palota őrizték meg. A klasszicista építészet is jeles alkotásokat hagyott az utókorra, míg az eklektika térhódítása és a szecesszió után az 1930-as évek tudatos fejlesztései hoztak karakteres új szintet a város történelmi szövetében (pl. Bartók Béla tér). Kiemelkedő értéket képvisel, a középkori városfalon kívül megnyilvánuló, 1920-40 közötti modern építészet. Különleges színfolt a „palotavárosi” skanzen illetve az építész-szobrász Bory Jenő egyedi műalkotása, az öreghegyi Bory-vár. A történelmi Fehérvár egykori külvárosai helyén hatalmas panelházas lakótelepek létesültek, szinte egyedülálló módon csaknem zárt gyűrűt képeznek belvárosa körül.

Környezeti problémák

A *felszíni vizeket* tekintve a Gaja-patak várost érintő rövid szakaszának antropogén terhelése említendő, illetve a levonuló jellemzően őszi és tavaszi árvizei szintén környezetvédelmi, - biztonsági problémákat vetnek fel. Szennyvízbevezetéseken túl a csapadékcساتornák elvezetett vizei is a Gaja patakot, mint befogadót terhelik. A terhelés csökkentésére, a vizek visszatartására megfelelő kapacitású tározók kialakítására is szükséges, mely egyben a zöldfelületek fenntartási költségeit is csökkentheti, javítja a városképet, a városi klímára is jótékony hatással van. Állóvizeink között legjelentősebb a Sóstó. A vízfelület nagysága leginkább a csapadékviz viszonyok függvénye, ezért sajnos az elmúlt évtizedben többször teljesen kiszáradt. A Sóstó rehabilitációjára, fejlesztésére tervek készültek, melyeknek egyik legfontosabb szempontja a vízpótlás megoldása. *A felszín alatti vizeket, kiemelten a vízbázisokat* leginkább azok elszennyeződése veszélyezteti. A nagy kiterjedésű ipari területek miatt a talaj és talajvíz szennyezésekből adódó környezeti károsodások kockázata folyamatos.

A *talajok* tekintetében elsősorban a jó adottságokkal rendelkező termőtalajok mennyiségi és megújuló-képességet érintő minőségi csökkenését kell megemlíteni. A városfejlődés sok esetben területfoglalással jár, melynek jelei Székesfehérváron is felfedezhetők, a város közigazgatási területén folyamatos, csökkenő tendenciát mutat a művelt terület nagysága.

Székesfehérváron *a levegő* szennyezettségét a nyári időszakban elsősorban a közlekedés határozza meg, a téli időszakban pedig ehhez adódik még a fűtési eredetű levegőterhelés is. A közlekedési eredetű levegőterheléssel leginkább a nagy forgalmat bonyolító útszakaszok érintettek, kritikus a nyári időszakban jelentkező felszíni ózonterhelés, téli időszakban az egyéni fűtési módokból eredő terhelés meghatározó, jelentős a szállópor koncentrációja.

A városi lakások jelentős része (közel fele) távfűtéssel van ellátva. A távfűtés jelenleg 100%-ban földgázra alapozott, a hőtermelés jelentős része a város sűrűn lakta területén, a királysori fűtőerőműben történik, ezért a hőtermelői kapacitások fokozatos kitelepítése a városszéli területek felé elengedhetetlen. Megújuló energiahordozóra alapozott hőtermelés nincs, előrelépési lehetőség adott, mind a helyi, mind a térségi potenciálokra vonatkozóan. A megújuló energiák részaránya a városi „energiamix”-et tekintve, sem magas.

A *közlekedés* a legfőbb okozója a város területén fellépő zaj és rezgésterhelésnek is, melyet leginkább a közlekedési útvonalakhoz közel lakók szenvednek el, elkerülő utak kiépítésével, forgalomszervezéssel, a közösségi közlekedés és az egyéni motorizált közlekedési módtól eltérő közlekedési módok előnyben részesítésével ezen hatások csökkenthetők.

A *hulladékgazdálkodás* tekintetében problémát elsősorban a nem megfelelő számú hulladékudvar okoz (jelenleg 1 db van a városban), ezért ezek számának bővítése indokolt.

Kulturális erőforrások

Hagyományok, kulturális örökség,

Székesfehérvár a Szent István korabeli királyi bazilika felépülésével több mint fél évezredig koronázóvárosként, magyar királyok temetkezési helyeként, törvénytároló napok helyszínékként egyedülálló szakrális és közjogi ranggal bírt a magyar városok között. Ide köthető az 1222-es országgyűlés és az Aranybulla kiadása, amelyet a rendi állam magyar jogrendszerének alapjaként ismert. A középkori időszak lezárását a kora újkor időszak nagy részét elfoglaló török megszállás jelentette, a város felmentése a 17. század végéig eltartott, helyrehozhatatlan károkat okozva a középkori királyi központnak. A nemzeti emlékhellyé nyilvánított Romkert nem rendelkezik a látogatók fogadására, a koronázó bazilika virtuális megjelenítésére, a jelenleg raktárban őrzött kőemlékek bemutatására megfelelő látogatóközponttal. 2013-ban a Szent István Emlékév alkalmából kormánydöntés született a Székesfehérvári Nemzeti Emlékhely ápolására és bemutatására szolgáló Árpád-ház Program támogatásáról, a hozzá kapcsoló, 2013-2038 közötti időszak fejlesztési projektjeiről. A megvalósítás érdekében irányító testület felállítására és részletes koncepció kidolgozására kerül sor. Távlati cél, hogy 2022-ben az Árpád-ház európai rangjához méltó módon kerüljön megünneplésre az Aranybulla kiadásának 800. évfordulója, illetve 2038. augusztus 15-én Szent István halálának 1000. évfordulója.

A város 1777-ben püspöki székhely lett, és a katolikus egyház egyik központjává vált. Kialakult a történelmi belváros ma is átélhető barokk arculata, meghagyva a középkori utcarendszer vonalvezetését. Fontos dátum

1860, amikor átadták a Székesfehérvár-komáromi vasútvonalat, de hamarosan a Déli vasút (1861) illetve a Veszprém-Celldömök vasútvonal (1872) is elérte a várost. A vasútépítések megítélése kétszatos, egyrészt erősödött Székesfehérvár közlekedési helyzete, de hagyományos centrum szerepe leértékelődött, vásárváros jellege háttérbe szorult, fejlődését a hirtelen túl hamar elérhető főváros közelsége sem segítette. A kiegyezés után a fejlődő Budapest árnyékában alig iparosodott, mezőgazdasági jellegét megtartó város maradt. Jelentős beruházásokat a második világháborús készülődés során a 30-as évektől idetelepített ipari üzemek jelentettek, melyek alapjain a szocialista időszak erőltetett és későn induló iparosítása is elindulhatott és a város lélekszáma 40 év alatt közel megháromszorozódott. Ez az időszak azonban olyan márkanéveket is kitermelt, amelyek hatása a mai napig nyomon követhető, a város ismertségét továbbra is befolyásoló elem (Videoton-tv és focicsapat; Ikarus buszok; alumínium- Kőfém). A rendszerváltást követő sikeres gazdasági szerkezetváltás újabb gazdasági fellendülést hozott a városnak, mely sportélete mellett továbbra is a legfőbb külső ismertetőjegye maradt.

Fontos székesfehérvári identitásелеmnek tekinthetők a város paraszti-kézműves külvárosias területeihez kapcsolható egyes nosztalgikus elemek fennmaradása, mint pl. a skanzen vagy a város 20. századi átalakulásait részben elkerülő felsővárosi magterület (budai külváros) illetve az ide köthető helytörténeti alapokon álló rendezvények, „Kati néni” a felsővárosi piacozó asszonyok archetípusának rögzülése a városi köztudatban.

Kulturális események kapcsán a Vörösmarty Színházon kívül nem igen maradt imázsalkító tényező a korábbi időszakokból (pl. jazzfesztiválok elhalása a 2000-es évekre), de a rendszerváltozást követő időszak kitermelt olyan hagyományos eseményeket, amelyek városszerte ismertek és látogatottak de a külvilág számára is hol jobban, hol kevésbé ismeretek. Ilyen például a Kortárs Művészeti Fesztivál (2016-ban a XVII.), Királyi Napok néptáncfesztivál (2016-ban a XXI.), Lecsófőző Vigasságok (2016-ban a XII.), Fehérvári Zenei Napok könnyűzenei fesztivál (2016-ban a XX.), Országos Késes- Kovács- és Fegyverműves Találkozó - Tűzzel-vassal Fesztivál (2016-ban a XIII.); újabban az Alba Regia Feszt Jazzfesztivál (2016-ban a III.). Új kezdeményezésként a város történelmi örökségére és a koronázóvárosi szerepkörére alapozottan jelent meg Koronázási Ünnepi Játékok programsorozat, első alkalommal a 2013-as Szent István emlékévként egy kiemelt eseménysorozatként, azóta a nyári rendezvényidőszak legkiemelkedőbb helyi kulturális eseményévé vált.

Elsősorban a helyi és városkörnyéki lakosság számára szerveződnek a kisebb volumenű fesztiváljellegű rendezvények, mint gyereknaphoz kapcsolódó Hetedhét Játékfesztivál, Sportmajális, Könyvhét, Múzeumok Éjszakája, Fehérvári Kultúrkorzó zenés hétvégei, adventi rendezvénysorozat.

Székesfehérvár fenti rendezvényei túlnyomórészt belvárosában, a Zichy-liget - Fő utca - Városház tér/Várkörút tengelyen koncentrálódnak, egyéb városrészek csak helyi jelentőségű kisebb rendezvények befogadói (pl. Böndörödő, Öreghegyi Multságok, stb.)

Székesfehérváron *erős sportváros tudat is jelen van*, egyesületei, szakosztályai, tömegsport szervezetei több időszakban szerveződtek újjá – sikeresen (1870-II. világháború időszaka; szocialista időszak nagyvállalati alapú sporttámogatása; rendszerváltást követő átalakítások). Az országos köztudatban kiemelkedő székesfehérvári sporteredményként elsősorban a következőket tartják számon: Videoton FC 1984-1985 UEFA kupa teljesítménye, Fa Nándor-Gál József Szent Júpát földkerülő vitorlázása 1985-1987, Dávid Kornél kosárlabdázó nemzetközi karrierje; Vörös Zsuzsanna öttusázó egyéni olimpiai aranyérme, az Alba Volán jégkorongozóinak részvétele a magyar jégkorong nemzetközi sikereiben.

2013-ban 42 különböző sportág szervezett keretek közötti gyakorlására nyílt lehetőség különböző egyesületek, klubok révén.

Kulturális intézmény- és szervezetrendszer

Szent István Király Múzeum

A 2012. évi CLII. törvény 30. §-a alapján a megyei múzeumok, valamint tagintézményei 2013. január 1. napjától a feladat ellátásához rendelkezésre álló személyi, tárgyi és pénzügyi feltételek egyidejű átadásával a megyei intézményfenntartó központoktól az illetékes városok fenntartásába kerültek. Így a Fejér Megyei Múzeumok Igazgatósága 2013. január 1. napjától Szent István Király Múzeum néven működik Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában. A múzeumi feladatok ellátásához rendelkezésre álló vagyon kezdetben állami tulajdonban maradt, de 2015. július 01-től - a kulturális javak kivételével az ingatlanvagyon -

önkormányzati kézbe kerülhetett. A korábbi 19 kiállító és kutatóhelyből álló megyei intézményrendszer fenntartói szempontból szétdarabolódott, de a SZIKM szakmai felügyeleti funkciója megmaradt.

A SZIKM telephelyei Székesfehérváron: Szent István Király Múzeum Kiállítóhelye, Középkori Romkert, Régi Vármegeyháza, Budenz-Ház - Ybl Gyűjtemény, Schaár Erzsébet Gyűjtemény, Fekete Sas Patika Múzeumi Kiállítóhely, Palotavárosi Kiállítóhely (skanzen), emellett a szomszédos Tácon a Gorsium Régészeti Park és Szabadtéri Kiállítás. Egyéb, a feladatellátást szolgáló további ingatlanok: Csók István Képtár, Régészeti raktár.

A közgyűjteményi tevékenység, a kulturális javak folyamatos gyűjtésének, védelmének egységes szakmai koncepció mentén történő ellátása, a hatékonyság, célszerűség elvének érvényesülése érdekében *a korábban önálló Városi Képtár - Deák Gyűjtemény* beolvadt a SZIKM-ba. A korábbi Városi Képtár saját központi épületei mellett meglévő telephelyei: Pelikán Galéria (szoros kapcsolatban a Székesfehérvári Művészek Társaságával), Kollektív Műterem, Hetedhét Játékmúzeum (Hiemer-ház). Az összevont intézmény továbbra is részt vesz a Kortárs Művészeti Fesztiválban. A közeljövő terve, hogy a Modern Városok Program keretében megújuló Fekete Sas Szállóban megvalósulhasson a közgyűjtemények kiállítási tevékenységéhez kapcsolódó, megfelelő színvonalú új kiállítóter kialakítása.

Az önkormányzati fenntartású közgyűjteményi intézmény mellett a város további jelentős múzeumai, kiállítóhelyei: Egyházmegyei múzeum; Alumíniumipari Múzeum; Bory Vármúzeum és Képtár; Tejipari Történeti Gyűjtemény; Helyőrségtörténeti Gyűjtemény; Óramúzeum; Tűzoltómúzeum. A korábbi csalapusztai Dr. Belák Sándor Agrártörténeti Szakgyűjtemény jó része megsemmisült illetve felszámolásra került, megmaradt darabjai városi tulajdonba kerültek.

Vörösmarty Mihály Könyvtár

Az említett 2012. évi CLII. törvény alapján a megyei könyvtárak 2013. január 1. napjától a feladat ellátásához rendelkezésre álló személyi, tárgyi és pénzügyi feltételek egyidejű átadásával a megyei intézményfenntartó központoktól a megyei jogú városok fenntartásába kerültek, beleértve a könyvtári feladatok ellátását közvetlenül szolgáló ingó vagyontárgyak, az állomány nyilvántartásban szereplő könyvtári dokumentumok térítésmentes fenntartói tulajdonba kerülését. A Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár 2013. január 1. napjától Vörösmarty Mihály Könyvtár néven működik Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában.

Helyi, megyei és országos feladatokat ellátó nyilvános könyvtár, nyilvánosan elérhető könyvtári hálózata egy központi belvárosi és hét tagkönyvtárból áll, utóbbiakból hat a megyeszékhely különböző városrészeiben található. Alaptevékenységei mellett rendezvényeket, kiállításokat, könyv- és könyvtárhasználati foglalkozásokat, vetélkedőket, irodalom- és könyvtár népszerűsítő rendezvényeket, kiállításokat szervez.

A tagkönyvtárak elhelyezkedése nem egyenletes a városon belül, ezért fontos, hogy közművelődési megállapodások keretében két egyéb fenntartású könyvtár is nyújt nyilvános könyvtári szolgáltatásokat a város déli területein élőknek (Gárdonyi Géza Művelődési Ház és Könyvtár - Maroshegy; Aranybulla Könyvtár - Kőfém ltp., Rác-hegy).

Fejér Megyei Művelődési Központ

A Fejér Megyei Művelődési Központ (FMMK) 1960 óta szolgálja Fejér megye közösségi művelődését, a települési önkormányzatok közművelődési feladatellátását, a kisebbségi önkormányzatok, közművelődési célú civil szervezetek művelődési céljainak megvalósítását. A térség nemzetközi, országos, megyei közművelődési rendezvényeinek szervezésében vesz részt; koordinálja a járási, megyei, regionális, országos és nemzetközi kulturális kapcsolatokat. Rendelkezik szakmai, módszertani könyvtárral és dokumentumtárral, archívummal. Fontos szerepet tölt be a helyi értékek és a hagyományok megőrzésében, az életminőség javításában. Egységei: Művészetek Háza - közösségi művelődési formák; Mesterségek Háza - kézműves mesterségek; Barátság klubmozi „art mozi” minősítéssel.

A megyeszékhely közgyűlése 2016-ban újabb határozattal erősítette meg, hogy az Emberi Erőforrások Minisztériumától át kívánja venni a FMMK fenntartását, hiszen az intézmény a területi szolgáltatás mellett a város lakói számára széleskörű, Székesfehérvár mindennapjai tekintetében meghatározó helyi kulturális, közösségi munkát is végez.

A Szabadművelődés Háza

41 éves múlttal rendelkező intézmény, amely 2009-ben az Önkormányzat által fenntartott művelődési házak központja lett. A Fürdő sor 3. melletti épülete mellett az Öreghegyi és Felsővárosi Községi Ház a Kisfaludi Községi Házzal és a-Feketehegy-Szárzsréti Községi Házzal együtt alkot közös intézményhálózatot. 2011-ben újabb telephellyel bővült az intézmény, a műemléki Királykút Emlékházzal valamint 2013-ban a Vízivárosi Községi Klubbal. Az intézmény alapvető feladata az iskolarendszeren kívüli művelődés segítése, öntevékeny, önképző csoportok, szakképző tanfolyamok, táborok szervezése, életminőséget és életésélyt javító lehetőségek megteremtése, a város szellemi, művészeti értékeinek, hagyományainak feltárása, megismertetése, a helyi művelődési szokások ápolása.

Egyéb fenntartású művelődési házak: Szent István Művelődési Ház (egyházi), Gárdonyi Géza Művelődési Ház és Könyvtár (alapítványi), ALCOA-KÖFÉM Oktatási és Közművelődési Klubház (nonprofit Kft.), Vasutas Országos Közművelődési és Szabadidő Egyesület Vörösmarty Mihály Művelődési Háza (egyesületi).

Az önkormányzattól átvállalt kulturális feladatok ellátásának teljesítésére több szervezettel történik együttműködés közszolgáltatási szerződés, illetve közművelődési megállapodások keretében. A szervezetek többsége civil kulturális egyesület vagy társaság, de három művelődési ház (Gárdonyi Géza-Maroshegy; Vasutas-Prohászka lakónegyed, KÖFÉM-Ráchegey) és a római katolikus egyházmegye is tagja az együttműködéseknek. E művelődési házak fontos szerepet játszanak Székesfehérvár a Budai úttól délre elterülő részén a környéki városrészek kulturális szolgáltatásokkal, rendezvényekkel való ellátásában.

Egyéb kiemelt intézmények, szervezetek

- *Fejér Megyei Levéltár* - a Magyar Nemzeti Levéltár fenntartásában, felújított, kulturális helyszínként is funkcionál
- *Városi Levéltár és Kutatóintézet* – önkormányzati fenntartású közgyűjteményi, társadalomtudományi, humán kutatási, fejlesztési feladatokat ellátó intézmény
- *Vörösmarty Színház* – önkormányzati fenntartású 142 éves múlttal rendelkező intézmény, önálló társulattal. Két játszóhellyel rendelkezik, mellette a belvárosi Pelikán Kamaraszínpad áll rendelkezésre;
- az *Alba Regia Szimfonikus Zenekar*, 2015-től az önkormányzat önálló előadóművészeti költségvetési szerve
- *Alternatív színjátszás:* Szabad Színház, Prospero Színkör, Igéző – Szabad Játékszín
- *Alba Regia Táncgyegetület* - népművészeti műhely, Táncház
- *Méhkasaula Kulturális Közhasznú Egyesület* - fiatal alkotók önkéntes társulata
- *Művészeti iskolák:* Hermann László Zeneművészeti Szakközépiszkola és Alapfokú Művészeti Iskola; Kodály Zoltán Általános Iskola, Gimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola; Tóparti Gimnázium és Művészeti Szakközépiszkola; Hang-Szín-Tér Művészeti Szakközépiszkola, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium

Közszolgáltatások

Oktatás

Az alapfokú oktatásban a tanulói létszám egyenletes csökkenést mutat, míg a középfokú oktatásban a tanulói létszám a 2009-2011-es tanítási évek magas létszámadatához képest jelentősen lecsökkent, mindeközben az intézményhálózat változatlan maradt. A székesfehérvári tanulólétszám jelentősen alatta marad a tényleges kapacitásnak, a felszabaduló tantermeket egyes intézmények speciális feladatra alakították át (pl. informatikai vagy média szaktanterem, olvasóterem, táncterem stb.). A középfokú intézményhálózat körzeti, térségi feladatokat is ellát, így jelentős számú vidéki tanuló felvételére kerül sor. A nem székesfehérvári lakóhelyű tanulók aránya 60 % körül változik. A demográfiai csökkenés kevésbé érinti a székesfehérvári gimnáziumokat és szakközépiszkolákat, inkább a szakiskoláknál és speciális képző intézményeknél jellemző.

2015. augusztus 1. napjától 22 önkormányzati fenntartású köznevelési intézmény (óvoda) működik. A megelőző évtizedet nézve 2003-ban 59 önkormányzati fenntartású intézmény volt a városban, azonban 2013. január 1.-től valamennyi iskola, kollégium és szakszolgálati feladatot ellátó intézmény (összesen 32 önkormányzati intézmény) került át állami fenntartásba került át, és csak az óvodák fenntartása maradt önkormányzati feladat. 2017-től az

állam működtetői feladatainak várható növekedésével további változások várhatóak a helyi köznevelési intézményrendszerben.

Óvodák

A gyógypedagógiai neveléssel együtt számított óvodába beírt gyermekek száma (KSH Tájékoztatói adatbázis) Székesfehérváron a 2003-2012 közötti évtizedben kisebb megtorpanásokkal nőtt, meghaladva a 3500 fős létszámot, 2013-2014-ben azonban ez a szám csökkenni kezdett, mintegy 4 százalékponttal.

Az óvodai férőhelyek kihasználtsága a városban kb. 90%-os, tekintettel a sajátos nevelési igényű gyermekekre, akiket az óvodai csoport létszámának számításánál a fogyatékoság típusa és mértéke alapján, 2 ill. 3 főnek kell számítani. 2015.-szeptember 1. napjától hatályos a Köznevelési tv. 8. § (2) bekezdése, mely szerint a gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában óvodai foglalkozáson vesz részt. 2016. szeptember 1-jétől kezdődő nevelési évre valamennyi óvodai elhelyezés iránti kérelem teljesíthető.

Általános iskolák

A gyógypedagógiai oktatással együtt számított általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (KSH Tájékoztatói adatbázis) 2001-2011 között folyamatosan évről-évre csökkent Székesfehérváron 10 197 főről 7 997 főre, amely 22%-os csökkenést jelent. 2012-2014 között a statisztika enyhe növekedést jelez, a mélypontot jelentő 2011. évi értékhez képest egy öt százalékpontos létszámbővülés volt tapasztalható. Külön figyelemre méltó, hogy 2007 óta a más településről bejárók száma viszonylag stabil, 1600 fő körül állandósult (19-20%-os arányt elérve). Mindez elsősorban a város demográfiai változásaival magyarázható. Néhány általános iskola esetében a létszámcsökkenés oka a lakótelepek kedvezőtlen demográfiai változása, az elöregedés. Ugyanakkor az általános iskola alsó tagozatos tanulóinak közel 100 %-a napközis, a szülők igényt tartanak a tanulók délutáni szakszerű felügyeletére.

Középiskolák

A hat- és nyolc évfolyamos gimnáziumok adataival együtt számolt középiskolai tanulók száma a nappali oktatásban (KSH Tájékoztatói adatbázis) 2001-2010 között a stagnálás és enyhe növekedés jeleit mutatta Székesfehérváron, ez átlagosan 11 400 tanulót jelent erre az időszakra (2010-es csúcserték 11 862 fő), mindezt úgy, hogy a bejárók és kollégisták száma 2001-2010 között 14%-kal nőtt. 2011-2014 közötti adatok alapján egy csökkenő trend kezdete érzékelhető. E négy éves időszakban az összlétszám 21%-kal (a 2010-es 11 862 főről 9 357 főre), a bejárók száma 17%-os csökkenést mutatott, míg a kollégistáknál ez az érték eléri az egyharmadot.

Az országos és megyei jogú városok értékeihez viszonyítva, Székesfehérvár középfokú oktatásának szerkezeti jellegzetessége, hogy a szakközépiskolai nappali tagozatos tanulók aránya kifejezetten magasabb, míg a gimnáziumi nappali tagozatos tanulók aránya több százalékponttal elmarad a megfelelő kategóriák nemzeti értékeitől.

Egészségügy

Székesfehérváron az *önkormányzati Humán Szolgáltató Intézet* feladata az egészségügy területén a háziorvosi, házi gyermekorvosi, fogorvosi, iskola- és ifjúság egészségügyi ellátás, körzeti és iskolai védőnői, az önkormányzati intézmények foglalkozás-egészségügyi alapellátása, iskolafogászati ellátás, általános szülészeti-nőgyógyászati, ultrahang-diagnosztika, és nőgyógyászati ultrahang-diagnosztika, hajléktalanok háziorvosi ellátása, fogászati röntgen, valamint a fogorvosi hétvégi ügylet működtetése.

2016. évben az egészségügyi alapellátás működtetését az Önkormányzat 14 rendelőjében 38 körzet/38 háziorvos, 20 körzet/20 házi gyermekorvos és 20 körzet/20 fogorvos, 8 iskola-fogorvos, 29 védőnő, 20 iskola-védőnő látja el, valamint 4 orvos gondoskodik az iskola-egészségügyi, 2 orvos a foglalkozás egészségügyi, és 4 orvos a fogszabályozás ellátásáról.

Az Önkormányzat egészségfejlesztési terve céljainak megvalósítása érdekében alkalmazásra került egy egészségfejlesztő szakember, aki mindennapos kapcsolatban áll a lakosságot közvetlenül elérő védőnőkkel, köznevelési intézményekkel, valamint a Polgármesteri Hivatal irodáival és az önkormányzati képviselőkkel. Az egészségfejlesztési programok, előadások, kezdeményezések a „megelőzés jobb, mint a gyógyítás” alapelve

mentén szerveződnek. A feladatok megvalósítása során partnerként jelennek meg a családok, oktatási intézmények, munkahelyek, az egészségügyi ellátórendszer, és a helyi formális és informális közösségi szerveződések képviselői, hogy támogassák a döntéshozatali és megvalósítási folyamatokat.

A *Fejér Megyei Szent György Egyetemi Oktató Kórház* a régió és a térség egyetlen olyan kórháza, amely az egészségügyi szakellátás csaknem teljes spektrumát nyújtja mind a diagnosztika, mind a terápia tekintetében, a nap 24 órájában. Alapvető feladata a székesfehérvári, abai, gárdonyi, sárbogárdi, enyingi és móri járások lakosainak egészségügyi szakellátásának biztosítása. A jelenlegi területi ellátási kötelezettség 285 ezer és 716 ezer lakos (!) közötti, szakterülettől és progresszivitási szinttől függően. A sürgősségi betegellátás és az intenzív ellátás területén nincs meghatározott területi ellátási kötelezettség, az intézménynek valamennyi hozzáfutó beteget el kell látnia. Ez a gyakorlatban Fejér megye nagy részét és azon túlnyúlóan a közeli települések betegeit jelenti.

Szociális közszolgáltatások

Bölcsődék

Székesfehérváron 7 bölcsőde (6 önkormányzati fenntartású és 1 alapítványi) működik, 2016-ban 452 + 84 engedélyezett férőhellyel, a megyeszékhelyen SNI-s bölcsődés korú gyermekekkel két kijelölt intézményben, a Nyitnikék illetve a Százasorszép Bölcsődében (József A. u. 34. és Ybl M. ltp.) foglalkoznak. A bölcsődékbe beiratott gyermekek száma a 2005-2014 közötti tíz évben 500-560 között változott egyöntetű trend felvázolhatósága nélkül. A bölcsődei helyhiány miatt visszautasítottak száma az utóbbi öt évben 100-125 fő között mozgott évente.

Hátrányos helyzetű gyermekek

2013. szeptember 1. napját megelőzően a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekeket tekintettük hátrányos helyzetűnek, és közülük kerülhettek ki a halmozottan hátrányos helyzetűek a szülő alacsony iskolai végzettsége alapján. 2013. szeptember 1-től hatályos a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 67/a. §-a, mely új alapokra helyezte a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzet megállapítását. Ettől az időponttól kezdve feltétel a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet megállapításához a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság, vagy utógondozói ellátott, nevelésbe vett gyermek státusz. A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet 83/A. § (2) bekezdése szerint a települési önkormányzat jegyzője állapítja meg a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállását kérelemre, a jogosultsági feltételek vizsgálatát követően. 2013. szeptember 1. napját megelőzően a hátrányos helyzetű gyermekek száma nagyságrendekkel volt több, mint a jogszabály módosítást követően. 2011. évben 1832 fő hátrányos helyzetű, 108 fő halmozottan hátrányos helyzetű gyermek élt Székesfehérváron. 2014. 01.15-i adatok alapján ez lecsökkent 114 fő hátrányos helyzetű, és 78 fő halmozottan hátrányos helyzetű gyermekre. A tendenciát tekintve 2014-2016. év vonatkozásában emelkedést mutat mind a hátrányos, mind a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma. Jellemzően és jelenleg is a hátrányos helyzetű gyermekek legtöbbszörénél a hátrányos helyzet a szülő, családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége alapján került megállapításra. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében helyzetüket legtöbbször a szülő, családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége és alacsony foglalkoztatottsága együtt eredményezi.

Szociális alap- és szakellátások

A városban az önkormányzati fenntartásban kiépült szociális ellátó hálózat jól működik, kihasználtságuk eltérő. Az idősek nappali elhelyezését szolgáló gondozási központok szabad kapacitásokkal rendelkeznek. Ezzel szemben a bentlakásos vagy átmeneti elhelyezést nyújtó intézményegységek kihasználtsága közel 100%-os, figyelemmel arra, hogy a megüresedő férőhelyekre a felvétel és beköltözés folyamatosan történik.

ESZI – Székesfehérváron az *önkormányzati Egyesített Szociális Intézmény* feladata a személyes gondoskodást nyújtó alapszolgáltatási és szakosított ellátási forma keretében étkeztetés, házi segítségnyújtás, nappali, átmeneti és tartós bentlakásos szociális ellátás nyújtása, rászorult idősek részére. Az intézmény három idősothton és négy Gondozási Központ telephelyet működtet. Engedélyezett férőhelyszámai a legutóbbi 2015-ös SzMSz alapján: tartós bentlakás – 243; átmeneti ellátás – 38; nappali ellátás – 125; házi segítségnyújtás 229 fő.

Frim Jakab Képesseágfejlesztő Szakosított Otthon – Az otthon nappali ellátás (35 férőhely) keretében felügyeletre szoruló fogyatékos illetve autista személyek részére nyújt napközbeni tartózkodásra lehetőséget (étkeztetés, társas kapcsolatok, higiéniai szükségletek ellátása), míg átmeneti vagy tartós bentlakásos (10-10 férőhely) formában teljes körű ellátást biztosít fogyatékosok számára, amennyiben csak intézményi keretek között gondolhatóak (oktatás, képzés, foglalkoztatás, gondozás).

Az Önkormányzat fenntartásában működő Frim Jakab Képesseágfejlesztő Otthon 2015. évben az engedélyezett 35 férőhelyen átlagosan 25 fő/nap fogyatékos személy ellátását biztosította.

Székesfehérvári Család- és Gyermekejóléti Központ – Székesfehérvár közigazgatási határain belül család- és gyermekejóléti szolgálat valamint helyettes szülő gyermekejóléti szolgáltatás ellátása az alapfeladata, emellett család- és gyermekejóléti központként funkcionál a 25 járási település részére.

Kríziskezelő Központ – Az önkormányzati fenntartású központ alapfeladatai közé tartozik a hajléktalan ellátás különböző formáinak (népkonyha, nappali melegedő, utcai szociális munka, éjjeli menedék, átmeneti szállás, nappali szolgáltató centrum, speciális ellátások) biztosítása, Családok Átmeneti Otthona működtetése, volt állami gondozott fiatalok számára átmeneti szállás biztosítása, kiléptető lakásokban élők utógondozása. Mindezeket a tevékenységeket hét telephelyen látja el a Központ.

Nem önkormányzati intézmények – támogató szolgáltatást nyújtanak a városban a következő szervezetek: Magyar Máltai Szeretetszolgálat Gondviselés Háza Székesfehérvári Támogató Szolgálat; Viktória Rehabilitációs Központ (mozgássérült nappali ellátás, átmeneti és tartós bentlakás, támogató szolgálat); Tábita Református Támogató Szolgálat; Alba Caritas Hungarica Alapítvány Támogató Szolgálata (fogyatékkal élők nappali intézménye és lakóotthon); Római Katolikus Papi Otthon; Egyensúlyunkért Alapítvány (pszichiátriai betegek szociális alapellátása); Magyarországi Iskolai Szociális Munkások Közhasznú Egyesülete (iskolai szociális munka).

Hajléktalanok

A Kríziskezelő Központ átmeneti szállásain a férőhelyszám kihasználtsága 99,46%-os volt 2015-ben. Az utcai szolgáltatást igénybevevők száma 2015. évben 224 fő, a nappali ellátásban részesülők száma 95 fő volt. A Családok Átmeneti Otthonában 6 család (anya + gyermekek) elhelyezésére van lehetőség. Az ellátott intézményrendszerrel való végleges leválásának előkészítése, az önálló életvezetés elősegítése, megteremtése érdekében a Kríziskezelő Központ kezelésében van három – u.n. „kiléptető lakás”. A Kríziskezelő Központ 2012. évi felmérése alapján Székesfehérváron belül nem lakás céljára szolgáló építményekben 142 hajléktalan személy talált: sátrakban élők (43 fő); romos, lakhatásra alkalmatlan építményekben élők (17 fő); éjszakáikat az utcán, közterületen töltők (36 fő); zártkertben, elhanyagolt telken lévő építményben élők (19 fő); garázsban élők (12 fő); magáningatlanok területén, szívességi lakók (15 fő).

Székesfehérváron, a Kőfém lakótelepen működik a Kéznyújtás a Rászorultakért Közhasznú Alapítvány fenntartásában a Hajléktalanok Átmeneti Szállása országos ellátási területtel, mely intézmény 150 férőhelyen hajléktalanok átmeneti szállását és 50 férőhelyen éjjeli menedékhelyet biztosít. Az intézmény további szolgáltatása még az étkeztetés, nappali ellátás keretén belül nappali melegedő 50 férőhellyel. Az intézményben Székesfehérvárról, ill. térségéből, valamint távolabbi országrészből érkező személyek kerültek elhelyezésre.

Esélyegyenlőségi program

Az Önkormányzat a helyi esélyegyenlőségi program kidolgozásával (Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzatának Esélyegyenlőségi Programja 2013-2017) és elfogadásával (359/2013.(VI.28.) számú közgyűlési határozat) érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét
- a közsolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét
- a diszkriminációmentességet
- szegregációmentességet
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

2012. novemberében létrejött a Család, Esélyteremtési és Önkéntes Házak Hálózatának Fejér megyei irodája, a Fejér Megyei Esélyteremtési Iroda (továbbiakban: Iroda), tevékenységük fókuszában a fogyatékos, nem, kor (kiemelten az ifjúság és időskor), mélyszegénység (kiemelten a romák, a gyermekek és a hátrányos helyzetű településeken élők) miatt kialakuló hátrányos megkülönböztetés megelőzése és mérséklése, valamint a társadalomban meglévő előítéletek leküzdése áll. Emellett külön figyelmet fordítanak a családokra, valamint az önkéntesség kultúrájának terjesztésére.

A társadalom állapota

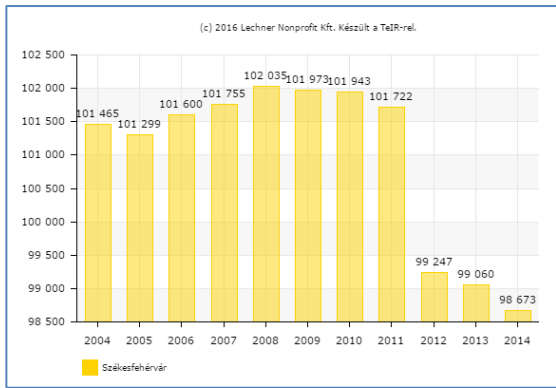
Demográfiai helyzet

Székesfehérvár népességének növekedése a kiegyezést követő fellendülési időszakról a 1980-as évekig gyakorlatilag folyamatosnak tekinthető és időben gyorsuló volt, viszont 1980 után már csak mérsékelt növekedést tapasztalhattunk, amely a rendszerváltást követően pár száz fős ingadozás mellett fokozatos csökkenésbe váltott át. 1990-hez képest 2012-re csaknem 10 000 fővel csökkent a város lakónépessége (a 2001 és 2011-es népszámlálások között 5776 főnyi - gyorsuló - a csökkenés mértéke), amely természetesen magyarázható a teljes magyar társadalomra jellemző elöregedés demográfiai trendjével, de fontos elem a környéki településekre való kiköltözés folyamata is. A 2001-2011 közötti természetes fogyás értékét (-1428 fő) háromszorosan haladja meg az elvándorlás/elköltözés értéke (-4348 fő).

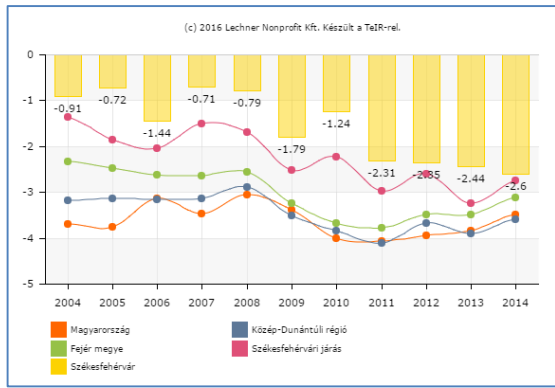
A 2011-es népszámlálás adatai alapján a város korfája tipikusan elöregedő népességet rajzol fel (0-14 évesek aránya 13,3% - 1,7 százalékponttal alacsonyabb a 2001-es értéknél és 1,3 százalékponttal az országos átlagnál (!); a 60 év felettek aránya pedig az országos átlaggal egyenlő, 23,5% - 5,9 százalékponttal magasabb a 2001-es értéknél). Előbbiek értelmében csökkent a demográfiai aktív korúak (15-59 év) aránya is, a két népszámlálás között 4,2 százalékponttal 63,2%-ra. Székesfehérvár eltartottsági rátája a városok között a középmezőnyben helyezkedik el: 100 aktív korúra 58 eltartott (21 gyermek és 37 időskorú) jutott 2011-ben. A „Ratkó-korszak” (55-64 évesek) és a „Ratkó-unokák” (30-39 évesek) által gerjesztett népesedési csúcsok jól követhetőek a város korszerkezetében, mindkét nem esetében a legszámosabb korosztályi csoportokat adják. Öröndetes, hogy a 0-4 év alattiak aránya kis mértékben magasabb, mint a következő kettő még gyermekkorú (5-9 ill. 10-14 év) népességkorosztályok adatai.

Székesfehérváron az élveszületések és halálozások aránya alapján megállapítható, hogy amíg a 1990-es évek első felében lépcsőzetes csökkenéssel, de természetes szaporodás volt a jellemző, addig 1995 óta két adat viszonya alapján folyamatosan a természetes fogyás tendenciája érvényesül. Az ezredforduló óta hullámszerűen 3-4 éves időszakokban fel-felerősödött az élveszületések száma, de általánosságban a 2001-2011 közötti időszakban évente 13 %-kal kevesebben születnek, mint haláloznak el a megyeszékhelyen. A hullámszerűség oka lehet az utolsó népesebb szülőkorba eső korosztályok gyerekvállalása (1970-es évek közepén 1980-ig születettek).

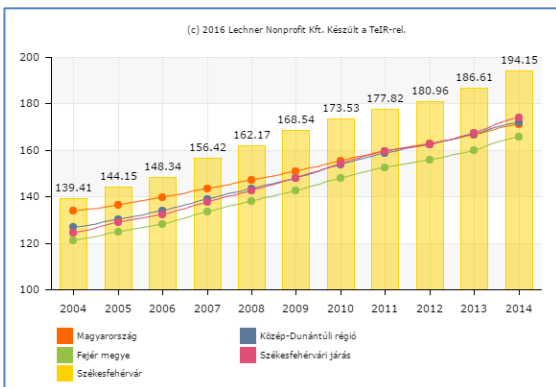
Fenti megállapításokat a népszámlálás óta eltelt időszak számított demográfiai adatai (forrásuk: TEIR Helyzet-Tér-Kép települési adatok) továbbra is megerősítik. A természetes fogyás tendenciája nem fordult át, ugyanakkor értéke alacsonyabb, mint a különböző területi szintű átlagok (járás, megye, régió, ország), de még nem látszik az a folyamatszerű enyhe felívelés, amely a területi szinteken csökkenő volumenű fogyást jelez. Érdekes, hogy bár a gazdasági válság időszaka (2006/2008-tól) alatt a város pozitív vándorlási egyenlege fenn tudott maradni, pont a konszolidáció idejére fordult negatívba, bár az utolsó két év adatai újra a város számára kedvező vándorlási többlet kialakulását előlegezik meg.

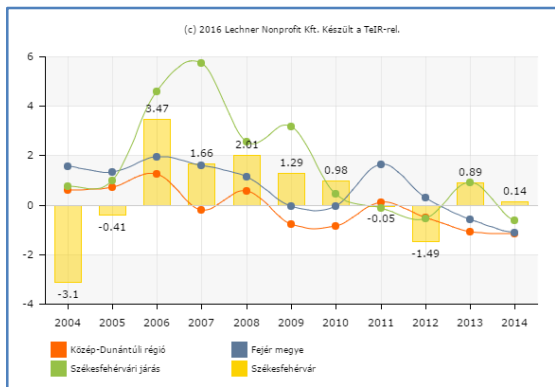
Lakónépesség (fő)

Természetes szaporodás/fogyás (ezrelék)

Öregedési mutató - Állandó népességből a 100 0-14 évesre jutó 60-x évesek száma

Vándorlási egyenleg (ezrelék) - az állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők és az annan kijelentkezők különbsége

6. ábra: Demográfiai adatsorok. Forrás: TEIR Helyzet-Tér-Kép

Székesfehérvár nemzetiségi összetételét a 2011-es népszámlálás anyanyelv, használt nyelvre adott válaszai szerint becsülhetjük. Az előző 2001. évi népszámláláshoz képest többen vállalták fel nemzetiségüket, így minden főbb nemzetiség kategóriában nőtt a nemzetiséghez tartozók száma. Számszerűen másfélszer többen vallották magukat romának, horvátnak, németnek, a kisebb nemzetiségeknél ennél, arányaiban, komolyabb növekedés is tapasztalható. A megfelelő arányosítást nehezíti, hogy a székesfehérvári lakosság mindössze 85%-a vallotta magát magyarnak és 11%-uk nem adott választ a nemzetiségi hovatartozást értékelő kérdésre. 2800 fő tartozott valamelyik hazai történelmi nemzetiség közé (45,5%-uk német, 29,6%-uk roma, 24,9%-uk egyéb hazai kisebbség), 1007 fő egyéb nemzetiségűnek számított. Székesfehérváron 2014-ben a települési nemzetiségi önkormányzatok jegyzéke (KSH Magyarország Közigazgatási Helynévkönyve, Január 1., 2015) alapján a bejegyzett tizenhárom hazai etnikai kisebbség közül hat rendelkezett nemzetiségi önkormányzattal: horvát, lengyel, német, örmény, roma és szerb.

Képzettség

A lakosság végzettségi szintje továbbra is országos átlag feletti, csak a főváros hasonló adatai múlják felül, 2011-ben Székesfehérváron a megfelelő korú népesség 63 %-a rendelkezett legalább érettségivel és a megyeszékhelyen a 25 évesek és idősebbek között közel 27 % a diplomások aránya. Az általános iskola első évfolyamát el sem végzők aránya rendkívül alacsony országos szinten is (0,6%), de a megyeszékhely adata ennél alacsonyabb, megegyezik a fővárosi legkedvezőbb 0,3%-os értékkel. Az országos átlagokat meghaladó képzettségi adottságok részben összefüggésben állhatnak a város magasabb foglalkoztatási szintjével.

Egészségügyi helyzet

A 2011. évi népszámlálás kérdései között – nem kötelező jelleggel – szerepeltek a tartós betegséggel, illetve fogyatékkal kapcsolatos kérdések, amelyek alkalmasak a helyi egészségügyi állapot vizsgálatára. Székesfehérváron 15% mondta magát tartósan betegnek, amely 1 illetve 1,6 százalékponttal alacsonyabb érték

a megyei jogú városok és az ország hasonló arányánál. Fogyatékossgal élőknek a székesfehérvári lakosság 3,8%-a mondta magát, amely érték szintén kisebb a nemzeti vagy megyei jogú városi átlagoknál (4,3 ill. 4,6%).

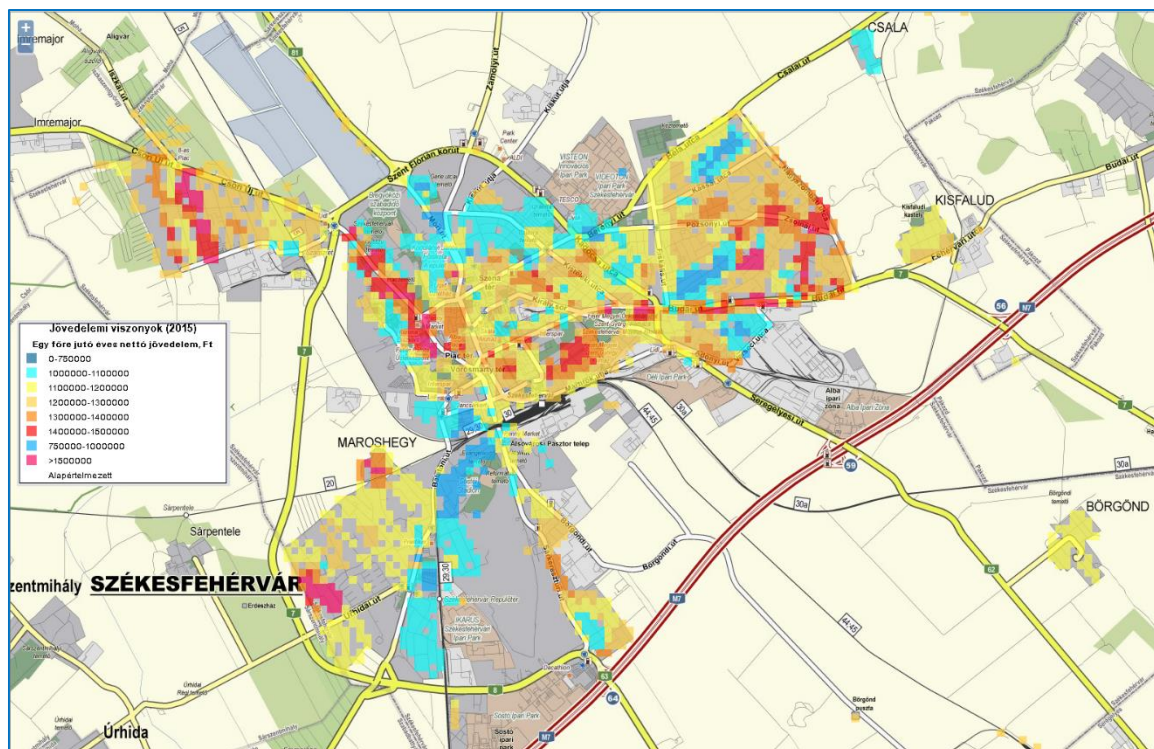
A 2010-2014 között eltelt öt évben a házi gyermekorvosi ellátásban a megjelentek és a meglátogatottak száma csökkent, az öt év átlagához képest 5-6 százalékponttal (1000 lakosra mintegy 1430 látogatás - 2014), feltehetően kapcsolódva a csökkenő gyermekszámhoz. A háziorvosi ellátásban ugyanezt a trendet már nem lehet nyomon követni, a megjelentek és a meglátogatottak száma az öt éves átlag körül hullámzik 1-2 százalékpontnyi eltéréssel (1000 lakosra mintegy 4870 látogatás - 2014). A hasonló országos átlaghoz képest 1000 főre a háziorvosi megjelenések száma 15%-kal kevesebb, a gyermekorvosi ellátásban megjelentek száma viszont 40-50%-kal több, amely adódhat a demográfiai illetve az intézményi különbségekből.

Jövedelmi helyzet

A lakosság jövedelmi szintje Székesfehérváron az országos átlagnál számottevően magasabb. Ez a tendenciaszerű jelenség az 1990-es évek közepétől regisztrálható. Iparági bontásban kiemelkedő színvonalúak a feldolgozóipari/ipari szektorokban kapható jövedelmek, Budapest figyelmen kívül hagyásával csak Dunaújvárosban illetve Győrben vannak magasabb iparági fizetések a megyei jogú városok között. Egy adófizetőre jutó jövedelemadó alap illetve jövedelemadó tekintetében pedig a főváros mellett csak Érd megyei jogú városa tud nagyobb arányban jövedelmeket koncentrálni. Az 1000 adófizetőre jutó átlagok tekintetében Székesfehérvár az összes térségi kategóriához képest jobban teljesít, a megyeszékhelyi adatok csak Budapesttel együtt képesek túlszárnyalni.

A 2002-2013-as adatokat összegezve statisztikailag a városban megszerezhető egy lakosra jutó nettó jövedelmek 30%-kal haladják meg az országos átlagot, a gazdasági válság időszakában is csak 25-27%-ra csökkent ez a különbség, de 2013-tól visszaállt a korábbi trend. 2013-ban száz, 1 millió Ft alatti adósávon adózóra 33,1 fő 5 millió Ft feletti adósávon adózó jutott, ami pont 20 fővel több, mint az országos átlag, két és félszeresen meghaladva azt.

A jövedelmek városon belüli eloszlásáról tudósít az alábbi térkép:

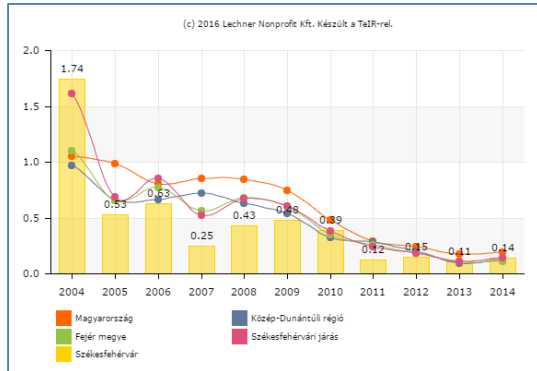

7. ábra: 1 főre jutó nettó jövedelem, Ft (2015)

20 ezer főnél népesebb városok 100*100 méteres cellaadatai alapján (Forrás: TEIR – <https://teta.teir.hu>)

Lakhatás

Székesfehérvár a régió megyei jogú városai közül kiemelkedő lakásállománnyal bír, mely állomány 2001 óta az országos tendenciákkal megegyezően, kb. 7%-kal növekedett, bár 2005 évtől kezdődően ennek mértéke évről évre az országos átlag alatt volt, csupán 2011-re közelítette meg azt. 2011-ben a lakásállomány elérte a 44.804 db-ot, ebből 41.324 db volt lakott lakások száma (ekkor a 100 lakott lakásra jutó lakó 236 fő volt).

8. ábra: Új építésű lakások aránya (%) – a tárgyévben épített lakások aránya az év végi lakásállományon belül. Forrás: TEIR Helyzet-Tér-Kép

Az új építésű lakások számának változása, tendenciája az országossal megegyezőnek mondható: 2001-2007 között állandó – a lakáshitelezések könnyítésével 2001-től meredek ütemű – növekedés tapasztalható; a 2007 évi visszaesés egyértelműen a túlkínálatnak tulajdonítható. A 2008/2009 évet követő változások pedig a világméretű pénzügyi-gazdasági válság okainak és következményeinek lakáspiaci leképeződései. A lakásállomány változása mellett annak megújulását mutatja az újonnan épített lakások

száma, mely az ezredforduló eleji értékekhez képest csökkenő tendenciát mutat, és teljes mértékben megegyezik a megyei folyamatokkal. Az épített lakások száma 2004-ben érte el a maximumot 738 db épített lakással, 2011-re pedig jelentősen visszaesett, az 50 db épített lakással egyfajta negatív szélsőértéket, mélypontot ért el. A 2014-ig rendelkezésre álló adatok alapján nagyon enyhe növekedés tapasztalható, de jellemző, hogy a 2012-2014 közötti három évben összesen 180 lakás épült, miközben 27 meg is szűnt.

A lakott lakások építési év szerinti eloszlása heterogén képet mutat. A székesfehérvári lakásállomány gerincét adó panelépületek főként az 1960-as és az 1990-es évek között épültek meg, a jelenlegi állomány kb. 70%-át adják. Kiemelkedő volt az 1971-1980-ig tartó időszak, amikor 15.175 db lakás épült meg nagyrészt a Vizivárosban és a Tóvárosban, részben a Szedreskerten. Utóbbi városrészen korábbi telepi beépítések is jellemzők. A Palotaváros az 1980-as években épült ki. Háború előtti épületállomány főként a történelmi belvárost jellemzi (42%-ban), mely városrész lakóépületei keletkezésének másik domináns időszaka az 1960-as évek építési hulláma (40%-ban). A hagyományos beépítésű városrészek lakásállománya építési év szerint a legkevertebb, épületállományuk 50-60%-ban 1970 előtt épült. A városban található lakások tehát több mint 85%-ának kora minimálisan 20 év, de inkább 30 év vagy még ennél is idősebb. A lakások átlagosan 70 m²-esek, a leggyakoribbak az 40-59 m² alapterületűek (49,56%), a 60 m² feletti lakások aránya összesen 44,11%, a 40 m² alatti lakások száma nem meghatározó (6,34%).

Az épületállomány városrészenként mind kialakulását, mind műszaki állapotát tekintve meglehetősen vegyes képet mutat. Székesfehérvár 12 – építészetileg és városképileg különböző – városrészből áll, melyek között van hagyományos beépítésű belső lakóterület (Almássy-telep, Ráchehy-Búrtelep, Felsőváros), falusias (Alsóváros-Maroshegy, Feketehegy) és lakótelepi beépítéssel bíró lakóövezet (Tóváros, Palotaváros, Szedreskert, Viziváros). Székesfehérváron a lakónépességnek több mint a fele lakótelepeken él.

Közösségek állapota

Egyházi közösségek

A 2011-es népszámlálás kérdésfeltevése a vallásosság önkéntes válaszadásához tartalmilag azonos volt a 2001. évvel, az összehasonlítás mégis nehéz, mert feltűnő mértékben nőtt a válaszolni nem kívánók száma, Székesfehérvár esetében közel háromszorosára nőtt ez a csoport. A legnépesebb vallási csoport a megyeszékhelyen természetesen továbbra is a római katolikusoké, majd a reformátusok, az ateisták, a más felekezethez tartozók és az evangélikusok következnek. 1%-os arány alá esnek a görög katolikusok, ortodox keresztények és nagyságrenddel elmaradva az izraelita vallásúak. A válaszadó lakosság közel egyharmada ateista vagy felekezethez nem tartozó.

Székesfehérvár római katolikus egyházmegyei központ számos központi egyházmegyei intézménnyel (hivatal, szentszéki bíróság, iskolai főhatóság, hitoktatási felügyelet, (család)pasztoráció, könyvelés, ifjúsági iroda). Fontos tevékenységi kör az oktatási, kulturális és a szociális szolgáltatások:

- Kultúra – Szent István Művelődési Ház; Egyházmegyei Múzeum; Székesegyházi Kincstár; Püspöki Könyvtár/Levéltár
- Alapítványok – Albakultúra Egyházi Alapítvány; Alba Caritas Hungarica Alapítvány kiemelten közhasznú szociális alapítvány; Makó Lajos Alapítvány; Makó Gyula és neje Ágnes Kegyes Alapítvány
- Szociális szolgáltatás – 4M Tanácsadó Iroda – megváltozott munkaképességű munkavállalók; Szent Kristóf Ház Fogyatékkal Élők Nappali Intézménye/Támogatott Lakhatás; RÉV Szenvedélybeteg Segítő Ambulancia
- Oktatás – Szent Imre Általános Iskola és Óvoda; Ciszterci Szent István Gimnázium

A református egyház területi szerveződésében Székesfehérvár egyházközségi szinten van jelen, sem egyházmegyei sem kerületi központként nem funkcionál. Két oktatási intézményt, az Olajfa Református Óvodát és a Talentum Református Általános Iskolát tart fenn illetve gyülekezeti szeretetszolgálatot működtet.

Székesfehérváron a reformátusok melletti legnagyobb létszámú protestáns felekezet a Székesfehérvári Evangélikus Egyházközség egy családi napközit tart fenn illetve gyülekezeti házában szociális tevékenységet is folytat.

Civil szervezetek, közösségek

Egy 2015. októberi városi szintű kutatás szerint a civil szervezetek tevékenysége a lakosság 77 %-a szerint kisebb-nagyobb mértékben, de mindenképpen fontos Székesfehérvár életében, 2 % volt azok aránya, akik szerint nem fontos a tevékenységük, és 21 % volt bizonytalan a kérdést illetően. A megkérdezett székesfehérvári lakosok 37 %-a szerint a civil szervezetek feladatvállalása megfelelő mértékű a városban. Azok aránya, akik szerint keveset vállalnak az ilyen jellegű szervezetek, 19 %, akik szerint pedig túl sokat, és emiatt nem tudják megfelelően ellátni a feladatukat, arányuk 3 %. A lakosok valamivel kevesebb, mint fele pedig nem tudott érdemi választ adni a kérdésre. A helyi civil híreknek, illetve a civil szervezeteknek biztosított lehetőség a helyi médiában való megjelenése a válaszadók 30 %-a szerint megfelelő mértékű, közel felük szerint azonban túl kevés.

Statisztikai adatok alapján a regisztrált nonprofit szervezetek ezer lakosra jutó száma 2000-2012 között folyamatosan nőtt a városban, az országos átlagot meghaladóan, ezalatt a tizenhárom év alatt számszerűleg kb. egyharmadával bővült a civil szervezetek köre Székesfehérváron. 2012-2014 között minimális növekedés, az előző évi értékekhez képest csupán egy-egy tizedszázalékpontban kimutatható inkább stagnálásként értékelhető állapot alakult ki.

2011-es kérdőíves felmérés alapján 96 válaszadó szervezet (legaktívabb székesfehérvári szervezetek) kiértékelésével a következő civil életkép rajzolható fel a megyeszékhelyen:

- A szervezetek 82%-a 1%-os adófelajánlást befogadó szervezet.
- A szervezetek 63%-a egyesület formájában működik, a többiek zömében alapítványi működési formát választottak, 8%-uk egyéb.
- A szervezetek fenntartói általában magánszemélyek, ezen kívül helyi önkormányzati, egyéb, egyházi és állami fenntartót neveztek meg.
- A civil szervezetek tagokkal történő kapcsolattartása főleg személyesen, telefonon, e-mailen és weblapon keresztül történik. A személyes kapcsolattartást tartja a szervezetek zöme a legfontosabbnak. A civil szervezetek felének rendszeresen van ügyfélfogadása, minimum havonta 2-szer
- A civil szervezetek közül 53-an jelölték meg a helyi önkormányzatot, mint együttműködő partnert. Ezen felül a székesfehérvári civil szervezetek szoros együttműködésben dolgoznak a hasonló területen tevékenykedőkkel.
- A székesfehérvári civil szervezeteket helyi vállalatok és vállalkozók is sokan támogatják, a szervezetek szám szerint 63 vállalati, és 100-nél több intézményi partnert soroltak fel.
- A szervezetek 92%-a kapott önkormányzati támogatást a megelőző évben.

- A legtöbb szervezetnél önkéntesek dolgoznak, önkénteseiknek száma változó, de összesen 3-600 fő között mozog. Mindössze 29 szervezetnél dolgozik állandó alkalmazott.

Szintén a fenti felmérés alapján a következő csökkenő sorrendek határozhatóak meg a válaszadó szervezetek száma (egy szervezet több kategóriában is tevékenykedhet) szerint:

- Főtevékenység – öntevékeny, szabadidős-hobbi, közösségi összetartozás (56%); hiányzó szolgáltatás biztosítása (40%); érdekképviselés (27%); adománygyűjtés, forrásszerzés (15%)
- Ágazati megoszlás – kultúra (40%); szociális és esélyegyenlőségi terület (36%); sport és egészségügy (31%); gyermek-és ifjúságvédelem (21%); egyéb (20%); történelmi- és hagyományőrző (19%); környezetvédelem (17%); nyugdíjas és idősügy (17%)

2013-ban együttműködési megállapodást írt alá nyolc helyi civil szervezet, amely keretében közösen vállalja a 2010-2013 között kidolgozott szolgáltatások továbbműködtetését 2014-től. A konzorcium főállású alkalmazottainak száma várhatóan meghaladja a százat. Főbb működő elemei: ifjúsági és prevenciósi iroda, megyei esélyteremtési iroda, városi prevenciósi iroda, megyei civil információs centrum, önkéntes pontok hálózata, szociológiai kutatóintézet.

Székesfehérvár Megyei jogú város Önkormányzata saját forrásból pályázati felhívásokon keresztül a következő témakörökben támogat civil szervezeteket: szociális és esélyegyenlőségi programok támogatása; gyermek és ifjúságvédelmi programok támogatása; nyugdíjas szervezetek programjainak támogatása; gyermekek és fiatalok nyári táboroztatása; nagyrendezvényekhez kapcsolódó programok.

Az Önkormányzat a kötelező és önként vállalt feladatainak ellátása során számít és épít a civil szervezetek közreműködésére, számos szociális, köznevelési, gyermekjóléti és egészségügyi területeken vonja be partnerként feladatainak ellátásába – szerződésekkel, támogatásokkal – a város civil szervezeteit. Főbb területek: fogyatékosok nappali ellátása és szenvedélybetegek közösségi ellátása és támogató szolgáltatás feladatának ellátása; pszichiátriai betegek nappali ellátása; Viktória Rehabilitációs Központ egészségügyi és szociális ellátásának biztosítása; fogyatékkal élők foglalkoztatója fenntartása; 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátása; óvodai köznevelési feladat ellátása.

Közösségi terek, életminőség

Az Önkormányzat 2011-ben létrehozta a Székesfehérvár, Rákóczi u. 25. szám alatt lévő Fehérvári Civil Központot. A cél egy integrált közösségi tér kialakítása volt, mely otthont ad a helyi értékes közösségi munkát végző civil szervezeteknek és rendezvényeiknek. Szolgáltatásai hozzájárulnak a civil szervezetek fejlődéséhez, elősegíti a székesfehérvári szervezetek működését és forrásokhoz való jutását:

- tematikus műhelykonferenciák szervezése
- több mint ezer városi civil szervezetről naprakész adatbázis vezetése
- fogadó szervezetekről rendszeres kimutatás vezetése
- havi 1-2 alkalommal pályázati tanácsadás civil szervezetek részére
- heti 40 órában jogi, szervezetalapítási, pénzügyi, könyvelési, szervezetfejlesztési, informatikai és önkéntességgel kapcsolatos tanácsadó szolgáltatás civil szervezeteknek
- információs levél
- Ingyenes internet szolgáltatás

A város önkormányzata a helyi versenysportot, illetve a tömegsportot is fontos várospolitikai tényezőnek tekinti. A legnagyobb városi sportlétesítmények fenntartása mellett (Bregyó közti sportcentrum és ARAK atlétikai központ, Vodafone (ARÉV) Sportcentrum, Jégcsarnok, Városi Uszoda, Sóstói stadion), a közösségi sportolásra alkalmas terek fejlesztését is programszerűen végzi, sportirodája több mint 50 egyesülettel, klubbal, szakosztállyal tartja fenn kapcsolatait; illetve a nyitott tornatermek programjának és a diáksport támogatásával is a tömegsport bázisait igyekszik szélesíteni.

Közbiztonsági kockázatok

Székesfehérvár területén rendőri eljárásban regisztrált bűncselekmények száma a 2013. évi 8 476-ról 2014-re 2 914-re csökkent, amely az elmúlt 5 év legkedvezőbb adata. Nagyobb volumenű csökkenés tapasztalható a testi

sértések, a garázdaságok, a lopások, a személygépkocsi lopások, a lakásbetörések, a rablások számában, az átutazó bűnözés hangsúlyos jelenlétével.

Várhatóan megmarad a vagyon elleni bűncselekmények dominanciája, ezen belül strukturális átrendeződésre nem kell számítani. A fiatal-, illetve gyermekkorú személyek sérelmére oktatási intézményekben, azok környékén elkövetett kisebb elkövetési értékű, de sok esetben komoly büntetési tétellel fenyegetett vagyon-, személy elleni bűncselekmények kapcsán a megelőzés kiemelten fontos. A megyeszékhely területén történt tulajdon elleni szabálysértések döntő része bolti lopás. Emellett jellemzőek a – különösen a lakótelepeken történő – kisebb rongálások. Érezhetően nő az Interneten keresztül elkövetett csalásoknak a száma.

Évről-évre sok, 100 feletti kiemelt, nagy tömegeket vonzó kulturális, szórakoztató és sportrendezvény megrendezésére került sor a városban.

Közterületen illetve személy ellen elkövetett bűncselekmények, főképp a forgalmasabb Városházponton és az azt körülölelő lakótelepeken gyakori, megemlíthető még a Köfém lakótelep, a Sóstói lakótelep, valamint a Mura utcai szociális bérlakások környéke. Vagyon, tulajdon elleni bűncselekmények szinte az egész város területén előfordulnak, azonban a többi bűncselekmény típushoz hasonlóan sűrűsödési területet jelentenek a forgalmasabb utak, csomópontok környékei, a Városházponton illetve Palotaváros és Viziváros lakótelepei.

A gazdaság helyzete

A helyi gazdasági potenciál

Székesfehérvár Magyarország egyik legiparosodottabb városa, önálló gazdaságszervezési központ Győr és Budapest között, sajátos gazdasági térrel, melyben számos multinacionális gyártóvállalat és a hozzájuk kapcsolódó vállalkozások, megerősödött helyi termelő vállalkozás járul hozzá meghatározóan az ország GDP-jéhez. Város és környéke kifejezetten a KKV szektor számára kínál megfelelő ipari-gazdasági környezetet. Ezt szolgálják a város területén kialakított ipari parkok, a környék logisztikai szempontból kiemelkedően előnyös elhelyezkedése. Előnynek értékelhető, hogy nincs egy, kifejezetten vezető szerepű és ágazatilag meghatározó nagyvállalata, amely önmagában markánsan befolyásolná a város és a régiója gazdasági fejlődését, több egymástól is akár jelentősen különböző ágazatban tevékenykedő nagyvállalat, a rájuk épülő KKV kör és egyéb vállalkozások alakítják közösen a város gazdasági erejét.

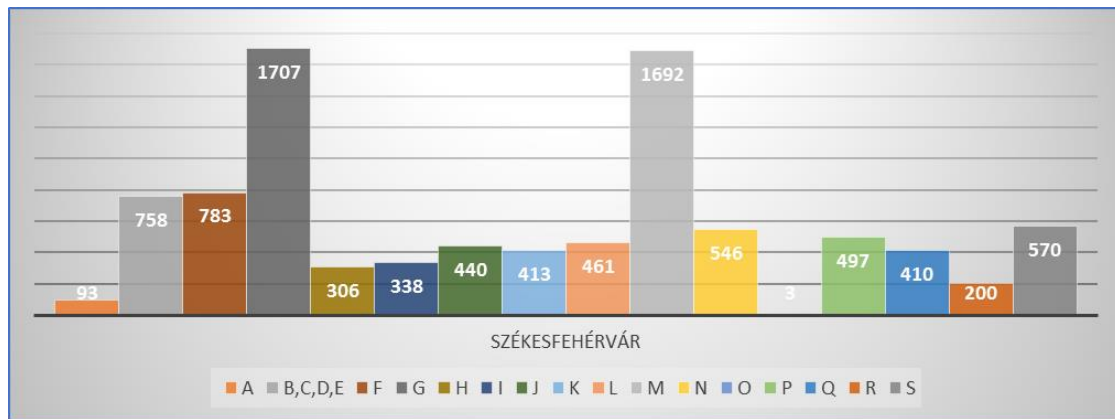
Nagyobb térségi vonzóhatású Székesfehérvár logisztikai funkciója, gazdaságfejlesztő szervezetei megyei szintű kihatással, gazdasági inkubációs tevékenysége városkörnyéki fontossággal bírnak.

Székesfehérvár meghatározó gazdasági potenciáljában a város vállalkozásai által megtermelt nettó árbevétel, a bruttó hozzáadott érték (BHÉ) és a külpiaci nyitottság és beágyazottság szolgál alátámasztással:

- A helyi vállalkozások teljesítményét alapul véve itt összpontosul a megye gazdasági teljesítményének 27,5%-a (2013). Az értékesítés nettó árbevétele alapján 6. helyen szerepel 2013-ban a hazai településlistán (Budapest nélküli adat).
- Székesfehérváron koncentrálódik a megyei gazdaság értéktermelő képességének (bruttó hozzáadott érték - 2013) 32,3%-a. Országos viszonylatban is nagy gazdasági értékteremtő centrum, Győr, Budaörs, Debrecen, Kecskemét után az 5. helyen szerepel a hazai településlistán (Budapest nélküli adat).
- Székesfehérvár mind a külpiacokon értékesített termékek aránya (2013-ban 48,6%), mind a külföldi tőkerészvétellel működő cégek jelentősége (2013-ban 51%) értékeli fel nemzetközi gazdasági kapcsolatait.

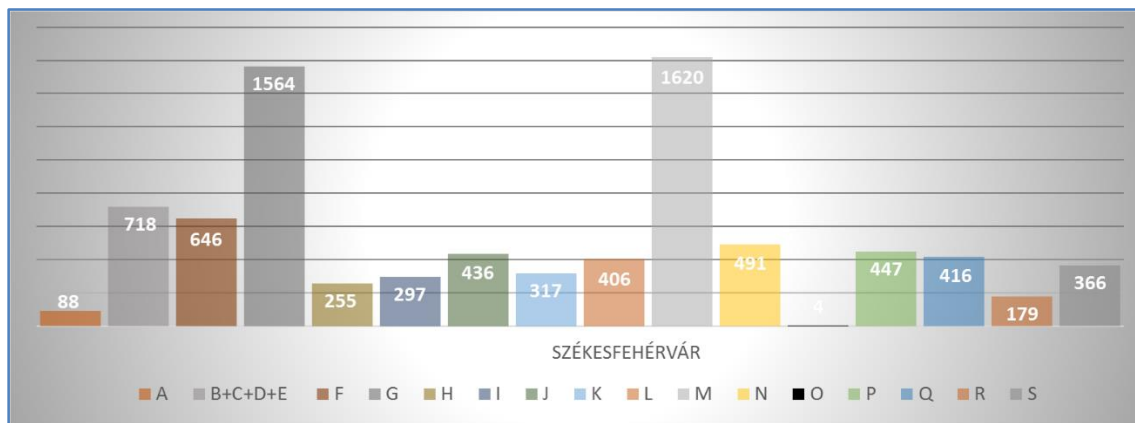
Vállalkozási szerkezet

Székesfehérvár gazdasági fejlődésének fontos eleme a jelenlegi ágazati szerkezet. Az elmúlt két évtizedben a város gazdaságában e tekintetben két markáns folyamat volt megfigyelhető. Az egyik a terciarizálódás, amely különösen a kereskedelem és a szakmai tudományos, műszaki, illetve a gazdasági szolgáltatások területén tevékenykedő vállalkozások számának növekedését eredményezte.

9. ábra: A működő vállalkozások száma nemzetgazdasági ágak szerint (2010) Forrás: KSH T-Star adatbázis

A - mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat; B - bányászat, kőfejtés; C – feldolgozóipar; D - villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás; E - vízellátás; szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmosztás; F –építőipar; G - kereskedelem, gépjárműjavítás; H - szállítás, raktározás; I- szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás; J - információ, kommunikáció; K - pénzügyi, biztosítási tevékenység; L – ingatlanügyletek; M - szakmai, tudományos, műszaki tevékenység; N - adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység; O - közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás; P - oktatás; Q - humán-egészségügyi, szociális ellátás; R - művészet, szórakoztatás, szabadidő nemzetgazdasági ágban; S - egyéb szolgáltatás

10. ábra: A működő vállalkozások száma nemzetgazdasági ágak szerint (2012) Forrás: KSH T-Star adatbázis

A másik fontos folyamat az ipari tevékenységek belső átrendeződése volt. Ez az országos átlagnál lényegesen erőteljesebb gépipari és elektronikai koncentrációhoz vezetett, amely jelentős exportképességet, a beszállítói hálózataikat fejlődését és a foglalkoztatottság magas szintjét eredményezte. Emellett eredménye a mechatronika és (mikro) elektronika meghatározó termelési ágává válása.

A gazdasági válság a székesfehérvári működő vállalkozások nemzetgazdasági ágazatokban való megoszlását szerkezetében nem befolyásolta a legutolsó 2012 évi statisztika adatok alapján, ugyanakkor volt egy tisztító hatása, majd minden alágazatban a vállalkozások számának csökkenését okozta. Kevésbé érintettek a hagyományos, alacsonyabb hozzáadott értékű iparágak illetve humán szolgáltatások, az információ, kommunikációs alágazat vállalkozásai sem szenvedték meg ezt az időszakot. Ugyanakkor a legnagyobb tisztulás a pénzügyi-biztosítási és az egyéb szolgáltatás kategóriákat érintette, a termelőszektort közvetlenül érintő építőipar és a szállítás-raktározás vállalkozásai száma szintén jelentősebb mértékben csökkentek (17-17%).

Innovációs potenciál, innovációra való hajlandóság

A tudásalapú gazdaság kiterjesztése, és ezen belül a magas hozzáadott értékű (termékek és) szolgáltatások előállítása lehet a kitörési pont a jövő Székesfehérvára számára, mint például az IKT szolgáltatások vagy a humán-egészségügyi és a pénzügyi szolgáltatások.

Székesfehérvár jelentős elszívó hatása a szakközépiskolai oktatás tekintetében vonzáskörzetének északi, keleti és déli régióiban érvényesül leginkább. Ugyanez a hatás nem látszik a közszolgáltatásként nem, de városfejlődési szempontból kiemelten fontos felsőoktatás tekintetében. Iparági igények mellett ez a körülmény is szerepet játszott azon – több oldalról támogatott (kormány, önkormányzat, céges partnerek) fejlesztési irány

megszilárdulásában, amely szerint Székesfehérváron erősíteni kell a műszaki felsőoktatás szerepét és ez a helyi innovációs potenciál hosszabb távú alakulására is hatással lehet.

A tudásintenzív ágazatok székesfehérvári jelenléte nem utal határozott - iparági szintű - high-tech specializációra. Fajlagos, működő vállalkozásokra vetített arányból látható, hogy Székesfehérváron jelentős a high-tech feldolgozóipar jelenléte és aránya. Ezen belül az elektronikai, informatikai, híradástechnikai berendezések gyártását végző vállalkozások kedvező aránya már szerkezeti versenyképességre utal. A megyei jogú városok sorában ötödik a high-tech feldolgozóipari jelenlét volumene alapján. Ez az eredmény a külföldi érdekltségbe tartozó high-tech cégek működésével hozható összefüggésbe, azonban a szabadalmakat és szabadalmi tevékenységet tekintve már koránt sem kedvező a kép.

2010-ben a megye tudásintenzív ágazatokban működő vállalkozásainak 43,08%-a tevékenykedett Székesfehérváron. A megyeszékhely megyén belül betöltött szerepét ágazati szerkezetben vizsgálva a high-tech feldolgozóipar Székesfehérváron működő vállalkozásainak 56,0%-os részaránya a legjelentősebb, ezt követi az átlagos értékkel közel azonos súlyú (43,0%) tudásintenzív tercier szektor, végül a medium-high-tech feldolgozóipar 39,7%-kal.

Foglalkoztatás szerkezete

Székesfehérvár népességének gazdasági aktivitás szerinti megoszlása lényegesen kedvezőbb az országos, regionális, megyei vagy éppen nagyvárosi átlagoknál. A kiemelkedő foglalkoztatottsági szint csak a fővároséval mérhető össze, ugyanakkor a megyeszékhelyen kedvezőbb munkanélküliségi, legalacsonyabb inaktív keresői és Budapest után a legkevesebb eltartotti arányokat mérték a legutóbbi népszámlálás idején.

Székesfehérváron az ipari alkalmazottak kiemelkedő aránya (44,5%, KSH 2011), valamint a munkahelyek koncentrációja okán a megyeszékhely tágabb térsége foglalkoztatásában is kiugró szerepet játszik. Kiterjedt ingázási közege magába foglalja a megye belső periferiáit, Sárbogárd és Enying mellett a közvetlen szomszéd Aba, Gárdony és Várpalota statisztikai kistérségeit is, valamint a Móri és Bicskei egységek déli településeit. Székesfehérvárra, munkavégzés céljából ingázók száma a 2011-es népszámlálás adatai alapján megközelítette a 31 000 főt, melynek jelentősebb része megyehatáron belüli (~24 600 fő).

A kedvező folyamatok mellett meg kell említeni, hogy az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya a gazdasági válságidőszak hatását feltételezve újra növekedett a városban, 2009-ig 19%-ig süllyedt ez az adat, amely 2012-re 25%-ig erősödött vissza a szalag melletti betanított munka (összeszerelő) kisebb léptékű újbóli térnyerésével.

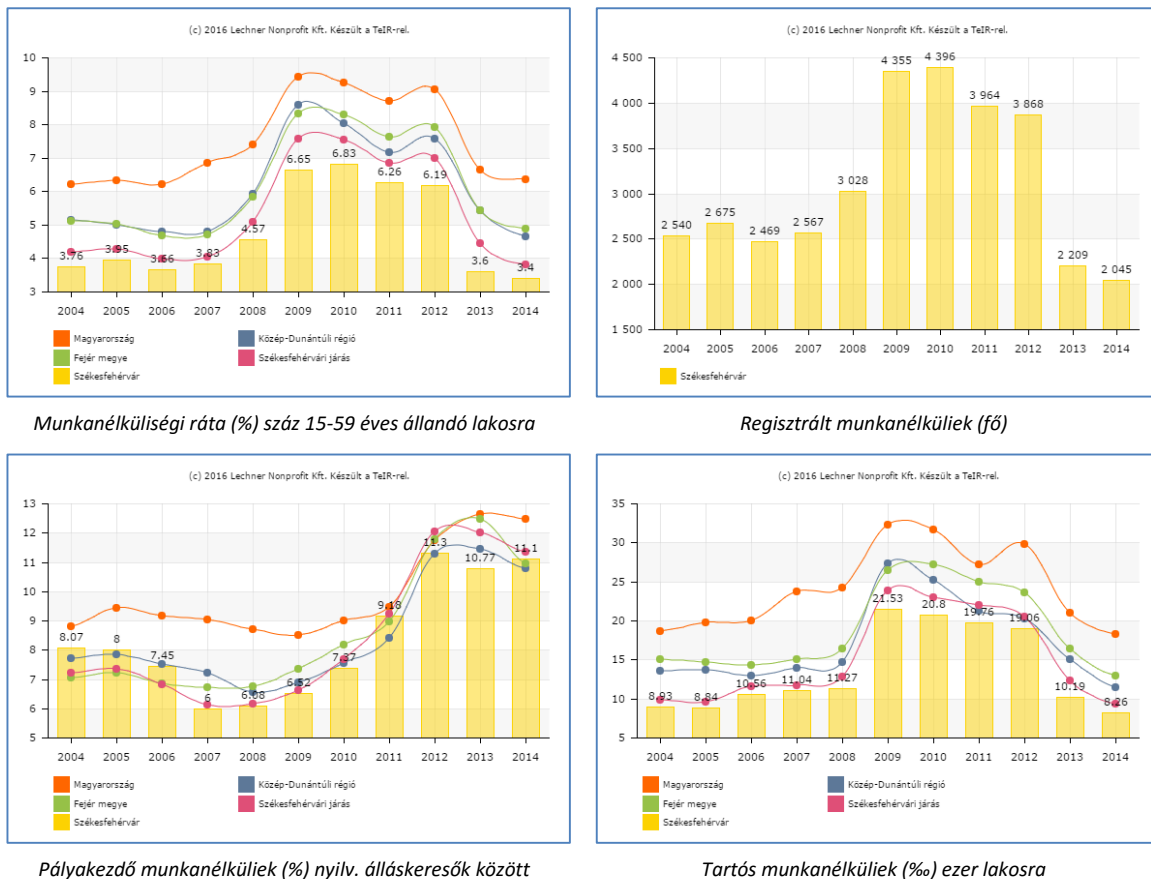
Munkanélküliség szerkezete

Székesfehérváron a nyilvántartott álláskereső száma, illetve a munkanélküliségi ráta a foglalkoztatási helyzet javulásával párhuzamosan gyorsan, nagymértékben csökkent az 1992-es csúcspont után a 2000-es évek közepéig, illetve ezzel együtt a munkanélküliek aránya is a mindenkor országos átlagnál jóval alacsonyabb szinten stabilizálódott. Általában igaz, hogy a munkanélküliségi ráta változása akár százalékpontokkal alacsonyabb szintű az egyéb, a megyeszékhely munkaerőpiaci folyamatai által egyértelműen befolyásolt területi (kistérségi/járás megyei) értékeknél, de az országos, regionális (makro) folyamatokkal is trendszerűen nagyrészt együtt mozog, alacsonyabb szintű érintettséggel.

A gazdasági válság időszaka 2007/2008-tól fogva alaposan felforgatta a helyi munkaerőpiaci „status quo”-t, a megyeszékhely erősen export illetve beszállító orientált feldolgozóipara nem kerülhette el a negatív hatásokat. A számszerű emelkedésen túl a folyamat legnagyobb vesztesei a 180 napon túl munkanélküliségbe ragadtak illetve a fiatal, pályakezdő munkanélküliek lettek, utóbbiak esetében a lassú csökkenés sem kezdődött el, számuk 2008-2011 között közel megkétszereződött, ebben szerepe lehet a gazdasági tényezők mellett a túlképzés hatásának is.

Ugyan a legtöbb munkanélküliségi mutató tekintetében jóval jobban teljesít Székesfehérvár szűkebb-tágabb környezeténél, a 45 év feletti regisztrált munkanélküliek arányának alakulásában azonban nem tud előrelépést felmutatni az országos értékekhez, trendekhez képes. 2007-2013 közötti adatokat vizsgálva úgy tűnik, ez a korosztály kiemelten veszélyeztetett a munkaerőpiacra való visszakерülés lehetőségeiben, az országos átlagot

folyamatosan 4-5 százalékponttal meghaladón reprezentáltak a helyi munkanélküliségi szegmensben, de egyéb területi (járás, megye, régió) összevetésben is szinte folyamatosan alulmarad a városi érték. 2013-ban az országos 38%-os értékhez képest a városi adat 42,4% volt, a legnagyobb aránybeli különbség 2007-re datálható. A gazdasági válságidőszak idején gyorsan felfutott a pályakezdő munkanélküliek száma és aránya a városban, 2013-tól azonban a statisztika alapján egy jelentősebb létszámbeli csökkenés történt, amely azóta nagyjából stagnál, 2012-ről 2013-ra 45%-kal csökkent ez az adat 437-ről 238 főre. 2012 óta az álláskeresők közötti arányuk azonban az eddigi legmagasabb érték körül látszik stagnálni (10-11%).

11. ábra: Munkanélküliségi adatsorok. Forrás: TEIR Helyzet-Tér-Kép

Az aktuális adatok alapján (Fejér Megyei Kormányhivatal tájékoztatása a megye 2016. április havi munkaerő-piaci folyamatairól) 2016. áprilisában Székesfehérváron és körzetében az álláskeresők száma 3 502 fő volt, amelyből az álláskeresők 11,8%-a pályakezdő volt. Az álláskeresők 22,5%-a több mint 12 hónapja szerepelt folyamatosan a regisztrációban, míg az ellátásban nem részesülők száma 2 003 fő volt. A legfeljebb általános iskolát végzettek az álláskeresők 34,7%-át jelentették. Összességében az álláskeresők gazdaságilag aktív népességhez viszonyított aránya 4,8%, 2016. április végén az üres álláshelyek száma 1 712 volt.

Főbb kereskedelmi kapcsolatok és piaci lehetőségek

Székesfehérvár gazdasági fejlettsége és gazdasági tevékenységei sokszínűsége miatt mind hazai mind nemzetközi szinten sokrétű kereskedelmi kapcsolatokkal rendelkezik, előállított termékei és kiváló logisztikai-elérhetőségi helyzete okán. Multinacionális és egyéb exportképes vállalkozásainak elsődleges piaca a kelet-közép és nyugat-európai térség, de számos esetben a világpiacra is megjelenik elsősorban iparszerkezeti meghatározottsága miatt feldolgozóipari-gépipari, járműipari és elektronikai termékeivel. Helyi-termék, helyi piac szinten a kapcsolatok lehetősége már jóval korlátozottabb. A városkörnyék erőteljes mezőgazdasági potenciálja miatt elsősorban az élelmiszerek frontján, felvevőpiacként jelenik meg lefedve a Mezőföld jó részét. A helyi iparszerű élelmiszer-feldolgozás termékeivel országos szinten van jelen (tejipar, kényelmi élelmiszerek).

Együttműködési képesség

Önkormányzati részről gazdaságfejlesztő tevékenysége két régóta működő pillére a Székesfehérvári Regionális Vállalkozásfejlesztési Alapítvány és a Székesfehérvári Vállalkozói Központ közalapítvány. Mellettük két fontos partner a Fejér Megyei Kereskedelmi és Iparkamara. Legfontosabb irányelv a meglévő helyi és multinacionális vállalkozásokkal és a potenciális befektetőkkel való folyamatos kapcsolattartás, igényeik megismerése, önkormányzati eszközökkel elvégezhető segítségük (településrendezés, adópolitika, stb.), kiemelt fókusszal a helyi műszaki-gazdasági felsőoktatás megújítása és bővítése szándékával.

Foglalkoztatási kezdeményezések területén önkormányzati fenntartású és civil kezdeményezések is szereztek tapasztalatot az elmúlt időszakban, mint pl. Kríziskezelő Központ támogatott foglalkoztatás, lakhatás, képzés hajléktalanoknak programja (TÁMOP); gyermekvállalás és a munkavállalás összeegyeztetésére szolgáló jó példák támogatása („Mindenünk a család” program alapítványi konzorciumban); rehabilitációs foglalkoztatás (Alba Civitan np-Kft.); mozgássérültek foglalkoztatása, foglalkoztatási rehabilitációja (Mozgássérültek Fejér Megyei Egyesülete); Hatpöttyös étterem, megváltozott munkaképességű foglalkoztatottakkal.

3.2 A HKFS-t érintő tervi előzmények, programok, szolgáltatások

Külső koherencia, kiegészítő jelleg

A HKFS jellegében a LEADER csoportok helyi fejlesztési stratégiáit képezi le rendszerében, de a (nagy)városi jelleg miatt eltérő tartalommal és fókuszokkal. Így direkt kapcsolata a *Vidékfejlesztési Program* (VP) támogatásaihoz nincs, ugyanakkor közvetlen környezetében négy ilyen vidékfejlesztési közösségi kezdeményezés is működik (A Bakonyért Vidékfejlesztési Akciócsoport Egyesület, Sárvíz Helyi Közösség Egyesület, Velencei-tó Térségfejlesztő Egyesület, Vértes-Gerecse Vidékfejlesztési Közösség), amelyekkel kapcsán Székesfehérvári kapcsolattal megvalósuló eredmények is elképzelhetők, elsősorban az alábbi VP támogatások kapcsán:

- A helyi termékértékesítést szolgáló piacok infrastrukturális fejlesztése, közétkeztetés fejlesztése lehetőséget biztosíthat a megyeszékhely környéki térség(ek) helyi termelőinek a megtermelt alapanyagok, előállított helyi termékek értékesítésére, ami javítja a térség gazdasági lehetőségeit.
- Együttműködések támogatása a Rövid Ellátási Láncok és a helyi piacok kialakításáért, fejlesztéséért és promóciójáért.

A *Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program* (GINOP) két főbb támogatáscsoportja kapcsolódhat a HKFS végrehajtásához:

- Mikro-, kis-és középvállalkozások munkahelyteremtő beruházásainak támogatása
- Épületenergetikai fejlesztések elősegítik a vállalkozásoknál a környezetterhelés csökkentését, továbbá csökkentik a fenntartási költségeket, ezzel pedig segítik a gazdasági növekedést, a munkahelyek megtartását

Környezeti és Energiahatékonyság Operatív Program (KEHOP) esetében jellemző a támogatások kiemelt eljárásrend keretében történő meghirdetése, ugyanakkor egyes önkormányzati vonatkozású energiahatékonyságot célzó támogatások felhasználása esetén elképzelhető kapcsolat. Összehangolást igényel a HKFS keretében tervezendő felhívásoknál a KEHOP szemléletformáló, tervezési, természetvédelmi célú felhívásai tartalmi elemei.

Az *Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program* (EFOP) több intézkedése is kapcsolódhat a HKFS végrehajtásához. Önkormányzati oldalról egyes intézménytípusok (átmeneti-, bentlakásos jellegű) és elsősorban szociális szolgáltatások, képzések esetén fordulhat elő EFOP pályázatok beadása.

A *Terület-és Településfejlesztési Operatív Program* (TOP) TOP-7.1.1 Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégiák elkészítésére irányuló felhívása jelenti a székesfehérvári HKFS megvalósításának elsődleges forráslehetőségét, amelynek tevékenységeit a TOP 6. megyei jogú városok számára megnyitott, a városok számára dedikált egyenkénti forráskerettel rendelkező prioritása összetett támogatási területeket átölelő önkormányzati projektjeivel szükséges összehangolni.

A HKFS tartalmát befolyásoló területi szinten megfogalmazott fejlesztési szándékok

Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK - 2013)

Az OFTK többek között kijelöli a 2014-2020-as fejlesztési időszak nemzeti, szakpolitikai súlypontjait. A Koncepció jövőképe és célrendszere 2030-ig szól, amely szerint:

„Magyarország 2030-ra Kelet- Közép Európa gazdasági és szellemi központjává válik, lakosságának biztonságos megélhetést biztosító, az erőforrások fenntartható használatára épülő versenyképes gazdasággal, gyarapodó népességgel, *megerősödött közösségekkel*, javuló életminőséggel és környezeti állapottal.”

A koncepció szerint a közösségvezérelt helyi fejlesztések, mint a 2014–2020 közötti időszakban alkalmazható új EU-s területi integrációs eszköz, az OFTK elvei szerint megvalósuló helyi, térségi együttműködésben megvalósuló fejlesztési programok végrehajtásának legfontosabb eszköze. Alkalmazásában az alábbi kiemelt szempontok érvényesítése szükséges: integráltság; helyi gazdaságfejlesztési kezdeményezések megvalósítása, valamint a helyi közösségek fejlesztése és társadalmi felzárkóztatása.

Fejér megye területfejlesztési programja (FMTFP - 2014)

A stratégiai és operatív programrészsel egyaránt rendelkező dokumentum jövőképe a megye tradicionális társadalmi, kulturális, gazdasági-logisztikai szerepköreinek fenntartható és innovatív fejlesztését foglalja keretbe az egyenrangú nagytérségi együttműködéssel, kiváló termőhelyi adottságainak bázisán, illetve a természeti örökségének jövőtudatos kezelésével.

Átfogó céljai közül a helyi közösségtudat, a kohézió, a népességmegtartó képesség erősítése, a vállalkozó – innovatív társadalom megteremtése és az élhető környezet minőségének javítása, a meglévő erőforrások védelme foglalják össze e székesfehérvári HKFS számára is megfontolható stratégiai célokat, mint a hálózati együttműködések fejlesztése; vállalkozó – innovatív társadalom megteremtése; befektetés az emberekbe; természeti és kulturális értékek megőrzése, bemutatása, lakókörnyezet javítása; természeti erőforrások védelme.

Prioritásszintű FMTFP kapcsolódási pontok:

- 11. Horizontális prioritás „Társadalmi befogadás erősítése”
- 13. Horizontális prioritás „A természeti és épített környezet megóvása, életminőség javítása és szemléletformálás”
- 5. Területi prioritás „A pólusok és a turisztikailag preferált térségekben az épített környezet megóvása, az összehangolt településfejlesztések megvalósítása”
- 8. Területi prioritás „A megye turisztikai centrumaiban integrált turisztikai fejlesztések megvalósítása”

Székesfehérvár településfejlesztési koncepció

Székesfehérvár Megyei Jogú Város Településfejlesztési Koncepciója 2014-2030 (TFK) adottságai és az általános fejlődési trendek alapján Székesfehérvár számára kedvező, a város hagyományaira és történelmi múltjára épülő jövőképet fogalmaz meg:

Székesfehérvár merítkezve gazdag, Szent István korától származtatható szellemi-kulturális örökségéből, vitális XXI. századi központ a magyarországi modernizációban, gazdasági, innováció alkalmazó, a fenntarthatóság szempontjait érvényesítő vonzó, urbanus célpont.

HKFS szempontból kiemelendően:

- *merít gazdag, Szent István korától származtatható szellemi-kulturális örökségéből, azaz:* saját hagyományainak és identitásának őrzője, közvetítője, bemutatója; saját és szűkebb térségének történelmi jelentőségű emlékei és értékei korszerű formában érhetőek el és mutathatóak be a helyi vagy az ide érkező nagyközönség számára; a kultúra helyi szereplői és intézményei gazdag és szerteágazó kínálat biztosításával nem csak a helyi és környéki kulturális szintér alakítói, de jelentős külső vonzóerőt is teremtenek
- *innováció alkalmazó, azaz:* nyitott a gazdasági-technológiai de egyben a társadalmi innovációk befogadására
- *érvényesíti a fenntarthatóság szempontjait, azaz:* a városvezetés-gazdálkodásában, hatásköre alá eső közjavak biztosításában, döntéshozatali rendszerében széleskörűen alkalmazza a fenntarthatóság követelményeit; megmaradt természeti, környezeti és széles spektrumú épített örökségi értékeit védő és azokat megismerhetővé-megtapasztalhatóvá tevő város; az egészséges környezetet biztosít, fenntartásában a környezettudatos szemlélet intézményi, szervezeti és lakossági oldalról is megerősödik

- *vonzó, urbánus célpont, azaz: gyerekként jó itt felnőni, a családi élet bármely aspektusát családbarát szolgáltatásaival és környezetével támogatja; az élet minden területén biztosítja az esélyegyenlőséget; városi közösségei együttműködőek és tudatosan szervezettek*

A TKF átfogó céljai közül kettő emelendő ki a HKFS irányultsága szempontjából:

- *II. Székesfehérvár népességmegtartó erejének megőrzése a társadalmi szolgáltatások és környezet feltételeinek javításával*
- *IV. Székesfehérvár térségi központ szerepének kibontakozása szolgáltató várossá válás útján*

Székesfehérvár integrált településfejlesztési stratégia

Székesfehérvár Megyei Jogú Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája 2014-2020 (ITS) az integrált településfejlesztési stratégiával párhuzamosan készült el, így a két dokumentum célrendszere közötti kapcsolat igen szoros, hiszen a korábbi településfejlesztési koncepció még 2001-ben került elfogadásra és eredendően 2010-ig szólt annak időtávjá.

A HKFS szempontjából kiemelt stratégiai céljai és prioritásai:

- **Fenntartható és elérhető humán és közösségi szolgáltatási rendszerek**
A helyi, kisközösségi, civil és egyéb nonprofit együttműködések, kezdeményezések, önkéntes vállalkások hatékonyan tesznek hozzá önkormányzat humán-, szociális feladatellátásához. Az együttműködésre nyitottság és rendszerbe szervezés sokat tehet hozzá a szolgáltatáskínálat fenntarthatóságához, bővítéséhez.
  - Városi kulturális intézményi kapacitások komplex megújítása, meglévő illetve kulturális funkciót kapó új elemek fenntarthatósági és közönségvonzó szemléletű fejlesztése
  - Önkormányzat-magán-civil szféra közösségi ill. szociális célú együttműködéseinek bővülése
- **Székesfehérvár és térségének hatékony pozicionálása**
  - Székesfehérvár önképének erősítése, a megyeszékhely és térségének értékeinek megismerése és megismertetése, szervezett módon véghezvitt város- és térségmarketing célú hasznosítása

Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzatának Esélyegyenlőségi Programja 2013-2017

Az Önkormányzat a helyi esélyegyenlőségi program kidolgozásával és elfogadásával (359/2013.(VI.28.) számú közgyűlési határozat) érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét
- a diszkriminációmentességet
- szegregációmentességet
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az önkormányzati feladat ellátásban végzett óvodai nevelés kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szervével (tankerülettel).

Székesfehérvár Megyei Jogú Város III. Középtávú Környezetvédelmi Program 2012-2017 (KKP – 2012)

A Nemzeti Környezetvédelmi Program 2009-2014 stratégiai célkitűzéseivel összhangban, a HKFS tervezése során figyelembe veendő városi program, amely hosszú távú jövőképe szerint a fenntarthatóság elveinek érvényesítésével és alkalmazásával a környezeti problémák kezelhetővé válnak a társadalmi és a gazdasági szférákban. A társadalom értékrendjének változásával az ember és a természet védelme első helyre fog kerülni az egyéni érdekek helyett. Szükséges a felismerés, hogy a fenntartható fejlődés, egészségünk és egészséges környezetünk megóvása, az életfeltételeink biztosítása csak a felelős, környezettudatos gondolkodásmóddal érhető el.

Feladatok, amelyre koncentrálni szükséges: megújuló energiaforrások támogatása és elterjedése; környezetbarát energiagazdálkodás megvalósítása; biztonságos élelmiszer – és vízellátás, mind a termőföld, mind a vízkészletek védelmének megvalósulásával; a biodiverzitás és ökológiai értékek védelme; átgondolt és környezeti szempontokat figyelembe vevő területhasználat; a városi környezet élhetőbbé, egészségessé tétele; bővülő zöldfelületek; a fenntartható termelés és a megfelelő fogyasztási szokások ösztönzése; környezeti nevelés az óvodáskortól a felnőttképzésig; szelektív hulladékgyűjtés elérhetősége.

A HKFS tartalmát befolyásoló, a település gazdasági és környezeti fejlődését és a befogadást támogató szolgáltatások

Székesfehérvári TDM

A helyi Turisztikai Desztináció Menedzsment (TDM) szervezet Székesfehérvár turizmusának koordinációja és összehangolt fejlesztése céljából 2009-ben jött létre és 2010 decemberétől működik Európai Unió támogatással, valamint Székesfehérvár MJV, mint vezető partner részvételével a Székesfehérvári Turisztikai Közhasznú Nonprofit Kft. keretein belül. A helyi önkormányzaton kívül az intézményi-, vállalkozói- és civil szektort egyesíti, illetve a helyi szállásadók több mint 50 %-ának részvétele mellett a legfontosabb turisztikai attrakciók üzemeltetői, a turizmusban érdekelt szolgáltatók jelentős része a TDM tagok közé tartoznak. A helyi TDM szervezet feladata Székesfehérvár mint egységes turisztikai desztináció összehangolt turizmusirányítása, és turisztikai marketingtevékenységének ellátása a helyi turizmusban érdekelt résztvevők összefogásával. Az iroda évek óta aktív szerepet vállal a Királyok Városa turizmusának élénkítésében, mindig aktuális információkkal, többnyelvű kiadványokkal áll a turisták rendelkezésére. Rendezvényeket szerveznek, melyekre minden esetben kitelepülnek. Kiemelt termékük a kulturális turizmus, a városlátogatás és egyre inkább előtérbe kerül a vallási turizmus is. Ezekre építve új, komplex turisztikai csomagokat állítottak össze. Célja a város mint desztináció látogatószámának növelése, az itt tartózkodási idő, és a fajlagos költség növelése, melyek által a tagok bevételei is növekednek. A szervezet működése révén ugyanakkor erősödött a helyiek identitástudata és kötődése, a vonzerőfejlesztésekből adódó színesebb kínálatnak pedig a helyi lakosság is haszonélvezőjévé vált.

A létrejött ernyőszervezet feladata, hogy a desztináció turisztikai vonzerőit feltárja, összefogja, azokat egységben kezelve a leghatékonyabban piacra juttassa. A székesfehérvári TDM szervezet kimondottan turisták igényére koncentráló szervezet, melynek célja Székesfehérvár attrakcióinak és szolgáltatóinak (éttermek, szállodák, panziók, szórakoztató helyek) összefogása és átfogó bemutatása, ismertetése a Székesfehérvárra érkező utazóknak, turistáknak különböző marketing eszközök segítségével. A TDM erőforrásait olyan szakmai tevékenységekre koncentrálja, amelyek javítják az ideérkező turisták kiszolgálási színvonalát (információs szolgáltatás interneten és a helyszínen), a turistáktól származó információk visszacsatolását (kutatás, felmérések, vevőelégedettségi monitoring rendszer), a szolgáltatások folyamatos javítását, továbbá a TDM Szervezet hatékony együttműködését, a desztináció sorsközösségét, identitását.

Környezetvédelem

Székesfehérvár határos a Vértesi Natúrpark (Magyarország első hivatalos natúrparkja) két településével (Zámoly és Pátka), közvetlen kapcsolat azonban nem alakult ki a szerveződéssel, hiszen földrajzi értelemben a megyeszékhely nem része a tájegységnek. A kapcsolat egyoldalú, a város lakossága egy részének rekreációs területként szolgál, illetve a szerveződés települései helyi termékei is utat találnak a megyeszékhely fogyasztói felé.

Városi szinten helyi jelentőségű szervezetekkel van kapcsolat, mint pl. a Gaja Környezetvédő Egyesület, illetve a Vadmadárkórház Természetvédelmi Alapítvány.

Foglalkoztatási Paktum (2016-) Helyi foglalkoztatási együttműködések Székesfehérvár és járása területén

Székesfehérváron 2007-ben szerveződött először foglalkoztatási paktum kezdeményezés, azonban az előző uniós ciklusban ROP támogatásból szerveződő paktum 2010-2011 környékére gyakorlatilag beszüntette tevékenységeit. A TOP-6.8.2-15 Helyi foglalkoztatási együttműködések a megyei jogú város területén és várostérségében felhívás megnyíló támogatási lehetőségnek köszönhetően a város és konzorciumi partnerei újraélesztik a paktumszerű együttműködési formát, ennek stratégiai megalapozása még 2016 év végéig eltart, és a HACS számára a paktum stratégia alapján fontos kapcsolódási pontok alakulhatnak ki.

A formálódó paktum a város gazdasági és foglalkoztatási erőből adódó vonzóhatására figyelemmel a tervezett munkaerőpiaci partnerségi együttműködések földrajzi területét a város közigazgatási határát meghaladóan, járási szinten látja kialakítani indokoltnak. A célcsoportot mintegy 4

500 fő (2016. márciusi adat) nyilvántartott álláskereső és a munkáltatói oldal jelenti, kiegészülve a munkaügyi nyilvántartásokban nem megjelenő inaktívak csoportjával. Megvalósításában olyan támogatási eszközök alkalmazása kívánatos, amelyek a Székesfehérvár és járása eltérő munkaerő-piaci, gazdasági sajátosságaihoz igazítottan kínálnak alternatívát a hátrányos helyzetű célcsoportba sorolható személyek munkaerő-piaci státuszának kedvezőbb irányú alakításában. Feladat egy paktumiroda létrehozása, ami a várostérségi szinten jelenlevő, foglalkoztatás területén releváns szereplők bevonásával együttműködve valamennyi releváns gazdasági ágazatra és szezonális munkaerő-keresletre kitérő - foglalkoztatási helyzetelemzést készít, melynek része - indikátorokkal, kutatásokkal, elemzésekkel, és/vagy szakértői véleményekkel alátámasztott - közös

helyzetfeltárás, problémaelemzés a térség munkaerő-piacának jellemzőiről, a foglalkoztatás nehézségeiről, a kritikus pontokról és a beavatkozási elképzelésekről.

Közművelődési rendelet

A hatályos 12/2000.(III.23.) számú közművelődési közgyűlési rendelet több, mint másfél évtizede van érvényben, több elemében természetesen elavultnak tekinthető, ugyanakkor teljes körű megújítása 2016 őszére várható, amelynek előzetes alapfeltétele a több év óta formálódó középtávú városi kulturális koncepció elfogadása.

A meglévő rendelet elsősorban azt célozza, hogy a helyi társadalom igényeinek figyelembevételével, a helyi hagyományok és lehetőségek alapján, egységes alapelvek szerint határozza meg az általa támogatott közművelődési tevékenységek körét, azok ellátásának módját és feltételeit, a szakmai és a finanszírozási alapelveket. A HKFS eredményei fenntarthatóságának egyik eszközeként a közművelődési célok, folyamatok és az azok megvalósításáért felelős szereplők együttműködésének rendszere rögzítésre kerülhet akár az önkormányzat fenntartásában működő közművelődési intézmények alapfeladatai újbóli kijelölésénél, azok bővítésével illetve a közművelődési megállapodásokkal partneri viszonyba került szervezeteken keresztül az ellátni elvárt tevékenységek körének bővítésével.

3.3 SWOT

Módszertanilag a SWOT analízis során a külső és belső tényezők megkülönböztetésekor **belső tényezők** azok, amelyek a HACS által a HKFS kertében és időtávjában befolyásolhatók, míg **külső tényezők** azok, melyeket a HACS a HKFS keretében nem tud befolyásolni. A kedvező belső tényezők az „erősségek”, míg a kedvezőtlenek a „gyengeségek”. A kedvező külső tényezőket „lehetőségek”-nek, a kedvezőtleneket „veszélyeknek” nevezzük.

SWOT-MÁTRIX	<p>BELSŐ ERŐSSÉGEK</p> <p>Humán szolgáltatások</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Sokszínű intézményi paletta, térségi humán szolgáltatási központ ▪ Jó adottságú és fejlődő közművelődési és rekreációs infrastruktúra ▪ IKT alkalmazások és felhasználásuk elterjedése a közösségi szolgáltatásokban, humán szektorban ▪ Közszolgáltatási megállapodások megvalósításának gazdag múltja, pozitív önkormányzati hozzáállás ▪ Erősödő civil szerveződések <p>Népesség</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ A lakosság végzettségi szintje, foglalkoztatási mutatói kedvezőbbek az országos, regionális, megyei és nagyvárosi átlagnál ▪ Alacsonyabb inaktív kereső és eltartott arány <p>Épített környezet</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Országosan jelentős történelmi múlt és kulturális örökség, helyi identitásképző elemek megléte ▪ Jelentős történelmi és műemléki épületállomány ▪ Az épített környezet és örökség értékeinek tudatos fejlesztése ▪ Jelentős ipari kultúrához kapcsolódó épített és nem épített örökség <p>Turizmus és kultúra</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Térségi szintű koordinált turizmusfejlesztés és irányítás alapjai létrejöttek <p>Táj és környezet</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Natura 2000, országos és helyi védettségű területek jelenléte ▪ Környezettudatos gondolkodás térnyerése 	<p>BELSŐ GYENGESÉGEK</p> <p>Humán szolgáltatások</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Helyi identitástudat kialakítását segítő kezdeményezések nem alkotnak kritikus tömeget ▪ Kapacitáskihasználási feladatokkal szembesülő intézményrendszer ▪ Feladatellátást támogató infrastruktúra-elemek állapota, hatékonysága nem minden esetben kielégítő ▪ Humán erőforrás oldali képzési és kompetenciahiányosságok <p>Népesség</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Népességmegtartó erő ▪ Hátrányos helyzetű lakosság csekély munkaerőpiaci lehetőségei <p>Épített környezet</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Műemlékek funkcióhiányból eredő állagromlása <p>Turizmus és kultúra</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ A bővülő városi kulturális élet önmagában nem teszi Székesfehérvárt kiemelkedővé a hazai városok turisztikai programkínálata között <p>Táj és környezet</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Fenntarthatósági és klímadaptációs szempontok tudatos és átfogó alkalmazása
	<p>KÜLSŐ LEHETŐSÉGEK</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ A város jelentős gazdasági és térszervező erőcentrum ▪ Tudatos, hosszabb távra kitekintő városfejlesztés, országos és helyi, városi és városrészi érdekek optimális összehangolása <p>Népesség</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Számottevően magasabb jövedelmi viszonyok ▪ A lakosság végzettségi szintje, foglalkoztatási mutatói jobbak az országos, regionális, megyei és nagyvárosi átlagnál ▪ Népességen belüli pozitív trendek (idevándorlás, gyermekvállalási kedv növekedése) ▪ Idősebb gyarapodó számú korosztályok által támasztott igények kielégítése <p>Humán szolgáltatások</p> <p>Kulturális, közművelődési, rekreációs és prevenciószolgáltatások megerősödése</p>	<p>KÜLSŐ VESZÉLYEK</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ A város gazdaság fejlesztési dinamikája megtörik <p>Népesség</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Csökkenő városi szintű népesség ▪ A foglalkoztatás nem bővül a hátrányos helyzetűek körében, különösen a veszélyeztetett korúk, a megváltozott munkaképességűek esetében ▪ Budapest, más városok/települések kínálta kedvezőbb életminőség ill. munkaerőpiaci lehetőségek okozta elvándorlás <p>Táj és környezet</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Negatív táj- és városi területhasználati tendenciák, vizuális környezetszennyezés erősödése

Erősségek: A jelzett erősségek közös jellemzője, hogy a helyzetértékelés során gyűjtött információkból is levezethető, már a HACS szerveződés létrejötte előtt is gyengébben-erősebben de a helyi önkormányzati döntéshozói/intézményi – szakmai civil és egyéb intézményi szférák egymás tevékenységeit erősítve, helyenként egyeztetve szervezik programjaikat, beruházásaikat a közművelődési, helyi örökség tudatosítási, turizmusfejlesztési, fenntarthatósági témakörökben.

Lehetőségek: Székesfehérvár gazdaságilag az ország egyik legerősebb városa, amely számos lehetőséget teremt nem csak anyagi értelemben, de a rendelkezésre álló szakmai tudás sokoldalúsága okán is a közös cél érdekében végzett, helyi erőforrásokra, örökségre épített közösségi jellegű, hasznú, megvalósítású tevékenységek létrehozására, amelyek közvetlen céljaik elérése mellett hatékonyan járulnak hozzá városi népesség stabilizáláshoz, vonzó életminőség megteremtéséhez.

Gyengeségek: A város legfőbb gyengeségei Budapest elszívó hatása, demográfiai tendenciák, amelyekre paradox módon ráerősít gazdasági ereje és az átlagnál kedvezőbb jövedelmek, hiszen így sokan költöznek városkörnyékre (lakóhelyi szuburbanizáció) vagy éppen fogyasztanak kulturális és egyéb javakat a fővárosban, gyengítve a megyeszékhelyet. Kapacitás, funkció és infrastrukturális állapot és tudatos jelenlét nem mindegyik városi intézménynél, szervezetnél egymást erősítő tényezők.

Veszélyek: Makroszintű demográfiai-társadalmi-gazdasági folyamatok mellett helyi szinten értelmezhető a környezethasználati, helyi gazdaságfejlődési gyakorlatok és lehetőségek negatív irányba történő elmozdulása, helyi részvétel ideájának és megvalósításának kiforratlansága.

Módszertanilag a SWOT tényezők halmaza alapján négy különböző stratégiai hozzáállást reprezentáló célokat, támogatandó fejlesztési területeket lehet leszűrni:

- **Offenzív stratégiák** - Hogyan tudjuk kihasználni a lehetőségeket az erősségeink által? Hogyan kell használnunk az erősségeinket, hogy kihasználhassuk a lehetőségeket?
- **Fejlesztő stratégiák** - Hogyan tudjuk fejleszteni a gyengeségeinket a lehetőségek kihasználása érdekében? A lehetőségek kihasználásával hogyan tudjuk ellensúlyozni a gyengeségeinket?
- **Védekező stratégiák** - Hogyan tudjuk az erősségeink jó használatával megvédeni magunkat a veszélyektől?
- **Elkerülő stratégiák** - Hogyan tudjuk elkerülni a veszélyeket azokon a területeken, ahol gyengék vagyunk?

	BELSŐ ERŐSSÉGEK	BELSŐ GYENGESÉGEK
KÜLSŐ LEHETŐSÉGEK	<p style="text-align: center;">Offenzív stratégiák</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Fiatal, mobilis korosztályok helyben maradását, valamint letelepedését segítő intézkedések, jobb életminőséget és életlehetőséget kínáló városi környezet megerősítése ▪ Székesfehérvári identitás erősödését és arculat kialakítását szolgáló beavatkozások ▪ Közösségi szolgáltatások igényalapú formálásával a felhasználói bázis bővítése ▪ Társadalmi szolgáltatásokat nyújtó civil szerveződések és együttműködések fenntarthatóbb működést ösztönző támogatása ▪ Együttműködés/partnerség alapú fejlesztések közvetlen támogatása és közvetett (know-how) az önkormányzati-civil-magán szektor bármilyen kombinációjának bevonásával ▪ Vállalkozói társadalmi felelősségvállalás tevékenységek támogatása, mentorálása, csatornázása ▪ Hagyományok megismertetése, feldolgozása, helyi érdeklődés növelése, „imázs”teremtő elemeinek városmarketing szintű felhasználása ▪ kedvező helyi jövedelmi viszonyok stabilitásával a helyi kultúra és termékfogyasztást ösztönző akciók megvalósítása, bemutatását, megismertetését szolgáló programok, vásárok és egyéb alternatív felületek kialakítása 	<p style="text-align: center;">Fejlesztő stratégiák</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Belváros szolgáltató (közösségi, kulturális) arculatának és funkciójának kiterjesztése ▪ Változatos és sajátosságokra épülő városi/városrészi programkínálat és azt befogadni képes infrastruktúra összehangolt kialakítása, értékteremtő tevékenységek ösztönzése ▪ IKT elemek bővítése és magas szintű felhasználása a közösségi intézményi munkában, a helyi lakossággal és helyi vállalkozókkal való kapcsolattartásban. ▪ Társadalmi nyilvánosság pozitív hozzáadott értékeinek felismerése és felhasználása városfejlesztési akciókban köz és civil szférában egyaránt ▪ Társadalmi / környezeti felelősségvállalás modern követelményeit értő és gyakorló fehérvári polgárok, identitástudat erősítése, együttműködési hajlandóság fejlesztés ▪ Kutatási-felmérési illetve továbbképzési programok ▪ Nonprofit szektor működési feltételeinek javítása ▪ A történelmi múlt örökségeiben rejlő potenciálok kiaknázása, közösség számára hasznos funkciókkal való megtöltése ▪ Közterületek élhetőségének javítása, meglévő közösségi terek új funkciókkal történő megtöltése ▪ Városrészek egyedi arculatának újraélesztése
KÜLSŐ VESZÉLYEK	<p style="text-align: center;">Védekező stratégiák</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ idősebb korúak igényeire és tudására (közösségi szolgáltatások, foglalkoztatás) alapozott tevékenységek megvalósítása ▪ Népeségmegtartó célú, vagy hatással rendelkező beavatkozások megvalósítása (családbarát szolgáltatások, szabadidő eltöltés) ▪ társadalmi kapacitások aktivitásának növelésével és a helyi szervezetek működésével való összehangolással hatékonyabb városi és városrészi közösségépítés valósul meg ▪ Székesfehérvár országosan megkülönböztetett és elfogadott imázs kép kialakítása ▪ Kulturális, közművelődési együttműködések erősítése ▪ Beavatkozási igényeket előre jelezni képes helyi felmérések, véleményfórumok biztosítása, rendszeresítése, eredmények visszacsatolása 	<p style="text-align: center;">Elkerülő stratégiák</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Szabadidős és szolgáltató szektor fejlesztése a városi életminőség folyamatos fejlődéséért ▪ Élhető közösségi terek és találkozási alkalmak/programok kialakítása ▪ Beavatkozási igényeket előre jelezni képes helyi felmérések, véleményfórumok biztosítása, rendszeresítése, eredmények-javaslatok visszacsatolása ▪ Helyi mecenatúra erősítése

3.4 Fejlesztési szükségletek azonosítása

I. ÉLETMINŐSÉG-HELYBENTARTÁS

A HKFS megvalósításának egyik legfőbb alakítója, annak szüksége, hogy a létrehozandó beavatkozások, intézkedések közvetlenül, vagy közvetve de megerősítsék a Székesfehérváron élők viszonyát saját városukhoz, sokak igény szintjét kielégítő, életminőséget fejlesztő elemek létrehozásával. Szükségletként vehető figyelembe az az igény is, hogy a város lakossága ne csak passzív használója legyen városának, hanem megtalálja azokat a fórumokat ahol alakíthatója is lehet szűkebb-tágabb környezete előrehaladásának így is erősítve kötődését lakóhelyéhez.

II. INFRASTRUKTÚRA ÉS PROGRAMKÍNÁLAT FEJLESZTÉS

Székesfehérvár nagyrendezvényeivel, sűrű tavaszi-nyári programkínálatával, már akár színes fesztiválvárosnak is tekinthető, mindez azonban nem jelenti a meglévő kulturális és közösségi szolgáltatások, valamint rendezvények mindenki számára egyenlő elérhetőségét vagy éppen elvárható szintű kihasználását. Ennek oka lehet az információhiány, társadalmi helyzet, nem egyenletes hozzáférés a szolgáltatói infrastruktúrához. Korlátot jelent egyes intézmények, szolgáltatók infrastrukturális helyzete, online elérhetősége, megfelelő állandó és vonzó adottságú nyílt közösségi tér hiánya, programok, szolgáltatások helyi igénybevételét korlátozó „láthatatlansága”, nem megfelelő igényalapra helyezése.

III. IMÁZS - IDENTITÁS

Székesfehérvári számos kiváló identitásképző elemmel rendelkező magyarországi nagyváros, mégis jó ideje várat magára a sok meglévő apró helyi elemből összeállítható kifelé is érzékelhető (és érzékeltethető) városi identitás és kohézió megerősödése. Számos kezdeményezés indult el önkormányzati, társadalmi szervezeti, lakossági indíttatásból ezen az úton, de egyértelmű szükséglet ezek rendszerének és egymásra hatásának erősítése, hálózati együttműködés fejlesztése, új kezdeményezések felkarolása és megismertetése.

IV. ELÉRHETŐSÉG/BEVONÁS-VISSZACSATOLÁS-IGÉNYALAPÚSÁG

A közösségi alkalmak, tevékenységek, rendezvények elérhetősége kulcsfontosságú elem a helyi életminőség emelés fórumainak megerősítéséhez, amelynek egyik útja lehet az intézmények és szabadtéri helyszínek kisléptékű közösségi célú fejlesztése, amely képes bevonni az aktív helyi elemeket, szereplőket; megvan a képessége a saját szakmai és használói értékelése alapján létrejövő visszacsatolásokkal egyre inkább igényalapra helyezni tevékenységeit.

4. A stratégia jövőképe

Székesfehérvár helyi közösségi fejlesztési stratégiájának alapjául a 2014-ben elkészült Településfejlesztési Koncepció és Integrált Településfejlesztési Stratégia jövőképe szolgált, annak közösségfejlesztési célú aspektusból való felülvizsgálata, amely kijelöli a megyeszékhely számára hosszú távon elérni kívánt megvalósítható fejlődési pályát és célt.

Ez a jövőkép a helyzetelemzés- és értékelés folyamán feltártakon alapul és a gyengeségek, hiányok, problémák kezelését rendezi egy keretbe, amely keret egyben pozicionálja is Székesfehérvárt, akár 2030-at is meghaladó érvénnyel.

Székesfehérvár a Kárpát-medencében letelepült magyarság egyik legősibb uralkodói szállásterülete, középkori királyaink koronázó városa, szakrális székhelye, amely különösen fontos és értékes egyedi kulturális érték és örökség! A rendszerváltást követő gazdasági-társadalmi átalakulás eredményeként Székesfehérvár a gazdasági növekedés, -potenciál és a magas szintű feldolgozóipar, az alkalmazott innováció kiemelkedő helyszíne a magyarországi városhálózatban, kiegészülve sajátos kulturális és építészeti jellegzetességekkel, demográfiai jellegében viszonylag kedvező helyzetű és képzett helyi társadalommal.

Jelen stratégia a megyeszékhely társadalmi felelősségvállalásának egyik alapidokumentuma gazdasági és közösségi erejéhez mérten.

A magyarországi humán szolgáltatási (jóléti, szociális, oktatási) rendszerek változása az egyéni és a helyi társadalmi felelősségvállalás felértékelődéséhez vezet. Ez a folyamat a helyi társadalmi csoportokat, a megyeszékhely lakosságát nagymértékben befolyásolja a városi élet minőségének fenntarthatóságát, fejleszthetőségét tekintve.

Legfontosabb kihívások, kihívást jelentő hatások:

- a humán szolgáltatásokkal kapcsolatos igények diverzifikálódnak, egyben növekednek
- az előregedés folyamata állandó és növekvő eltartási terhet eredményez, de emellett újszerű igényeket és kiaknázatlan, nem felismert lehetőségeket is jelent
- népesség stabilizáló és esetlegesen népességvonzó intézkedéseket szükséges megvalósítani
- a város egészséges demográfiai összetételének kialakításához komplex családbarát életminőségi fejlesztésekre van szükség nem csak a gyermekek napközbeni ellátása témájában, de az egészséges környezet és a közösségi szolgáltatások elérhetősége vonatkozásában is
- a megyeszékhely kulturális központi funkciója további erősítésével nem csak a helyi gazdasági dinamizmus humán erőforrás oldali fenntartásához járul hozzá, egyúttal az általános térségi képzettségi színvonalat, identitást, szervezeti és lakossági tudatosságot is emeli
- a kultúra versenylőny - nem csak az itt lakók, de az ide letelepedni vagy beruházni szándékozók számára is, de a változatos és fenntartható kultúra szolgáltatási és fogyasztási környezet megteremtése plusz erőforrást igényelhet.

Adottságai és az általános fejlődési trendek alapján Székesfehérvár joggal fogalmazhat meg egy számára nagyon kedvező, város hagyományaira és történelmi múltjára épülő jövőképet:

**SZÉKESFEHÉRVÁR, SZELLEMI-KULTURÁLIS ÖRÖKSÉGÉT ÉS HAGYOMÁNYAIT ÁPOLÓ,
MEGTARTÓ, ÉLHETŐ, AKTÍV ÉS FELELŐS KÖZÖSSÉGEK VÁROSA**

Szellemi-kulturális örökség és hagyományok ápolása, megtartása, azaz Székesfehérvár:

- ⇒ saját hagyományainak és identitásának őrzője, közvetítője, bemutatója
- ⇒ saját és szűkebb térségének történelmi jelentőségű és egyéb örökségéhez kapcsolódó emlékei és értékei korszerű formában érhetőek el és mutathatóak be a helyi lakosság vagy az ide érkező látogatók számára
- ⇒ a kultúra helyi szereplői és intézményei gazdag és szerteágazó kínálat biztosításával nem csak a helyi és környéki kulturális szintér alakítói, de jelentős külső vonzóerőt is teremtenek

Élhető, azaz Székesfehérvár:

- ⇒ fennmaradt természeti, környezeti és széles spektrumú épített örökségi értékeit védő és azokat megismerhetővé-megtapasztalhatóvá tevő város,
- ⇒ egészséges, rendezett környezetet biztosít, fenntartásában a környezettudatos szemlélet intézményi, szervezeti és lakossági oldalról is megerősödik

Aktív és felelős közösségek, azaz Székesfehérvár:

- ⇒ kiemelt ügyként kezeli a szociális és közbiztonságot, az élet minden területén biztosítja az esélyegyenlőséget
- ⇒ városi közösségei együttműködőek és tudatosan szervezettek, tevékenységeik közösségi hasznossága városi szinten is érzékelhető

Szlogen

Székesfehérvár, tele élettel!

5. A stratégia célhierarchiája

A helyi közösség fejlesztése szempontjából kiemelt jelentőségű Székesfehérvár értékteremtő és értékmegőrző erejének kibontakozása és az ezzel járó „Székesfehérvár tudat”. Emellett fontos, hogy nőjön a város közösségének képessége saját problémáinak autonóm kezelésére.

Népességmegtartó és/vagy -növelő célokhoz hozzájárulva a város vonzerejét növelni szükséges, az egyre jobb életlehetőségek mellett a kultúra fejlesztésével, az egészséges életmód, a magas közbiztonság és környezettudatosság iránti lakossági igény elterjesztésével.

5.1 Átfogó célok

Székesfehérvár középtávú helyi közösség fejlesztési stratégiájában megjelenített átfogó célok nem képeznek élesen elkülönülő részterületeket, együtt alkotják azt az egységet amely a jövőkép megvalósítását jelenti.

A város és térsége fejlesztési szemléletében az integrált megközelítésmód kap vezető szerepet. Az átfogó célok és az alattuk kibontott célrendszer mindenkit megszólít, hiszen az érdekek egyeztetésén, a konfliktusok oldásán keresztül megvalósított, együttműködés alapú – azaz integrált – fejlesztési szemlélet és tevékenységek biztosíthatják a legszélesebb körű előnyök elérhetőségét.

<i>Átfogó célok</i>	
<i>I.</i>	<i>Fenntartható és elérhető közösségi szolgáltatási rendszerek</i>
<i>II.</i>	<i>A város élhetőségét támogató környezeti infrastruktúra</i>
<i>III.</i>	<i>Székesfehérvári identitás és kohézió megerősítése</i>

I. Fenntartható és elérhető közösségi szolgáltatási rendszerek

Székesfehérvár vonzerejét és megtartó erejét egyaránt emeli a helyben és mindenki számára elérhető közösségi szolgáltatáskínálat, amely hatékonyan képes tükrözni a városlakók és a városhasználók szükségleteit.

A gyermekes családok városban tartása különösen fontos egy-egy település számára és nem csak a nyilvánvaló gazdasági, helyi-fogyasztási megfontolásokból. A település demográfiai megújuló képességét mutatja, ha lakói mernek gyermeket vállalni, családot indítani, mert biztosítva látják saját és gyermekü(ei)k jövőjét illetve a munkahely-jövedelem megszerezhetőségén túl széles palettájú és igényeikre reagáló közösségi szolgáltatások segítségével járul hozzá a város a családok életminőségének növeléséhez.

A helyi, kisközösségi, civil és egyéb nonprofit együttműködések, kezdeményezések, önkéntes vállalások hatékonyan tesznek hozzá az önkormányzat humán feladatellátásához. Az együttműködésre nyitottság és rendszerbe szervezés a szolgáltatáskínálat fenntarthatóságát, bővítését szolgálhatja.

A helyi, kisközösségi együttműködések, kezdeményezések, önkéntes mozgalmak támogatása számos területen gyakorolhat pozitív hatást a város lakosainak életére vagy akár önkormányzatának feladatellátására. A városfejlesztési stratégiák részeként, azok tartalmát szélesíthetik és támogatottságának növelésében is szerepet játszhatnak. Együttműködések létrehozhatóak az önkormányzattal, a helyi vállalkozásokkal vagy egyes szolgáltatásokra specializálódott civil-, egyházi-, intézményi-, non- vagy for-profit szervezetekkel egyaránt, bármilyen többszereplős kombinációban.

Az ilyen típusú tevékenységek különösen alkalmasak a szociális problémák helyi szintű kezelésére, a társadalmi hátrányok csökkentésére, kulturális együttműködések hátterének megteremtésére, szemléletformálásra,

előítélet és diszkrimináció csökkentésre, generációk közötti párbeszédre, helyi társadalmi kohézió és integráció, -felelősség megteremtésére.

A szolgáltatási hálózat fejlesztése, illetve bővítésének igénye érdekében fontos célként jelenik meg a társadalmi szolgáltatásokat nyújtó, - különös tekintettel a rászorulóknak, hátrányt szenvedők különböző problémáit kezelő -, civil szerveződések és vállalkozások, valamint azok együttműködéseinek jövőbeni támogatása, az intézményi szolgáltatások bővítése, a szükséges infrastrukturális fejlesztésekkel.

Fehérvár iskolaváros, mintegy 16 ezer diák zárta a városban a 2015/16-os tanévet. Kiemelten fontos kérdés a fiatalok és az ifjúság megszólítása, bevonása a város életébe.

II. A város élethez tartozó környezeti infrastruktúra

Társadalmi szempontból kiemelt jelentőségű a népességszám megtartása, esetleges növekedése, ennek érdekében Székesfehérvár mind nagyobb hangsúlyt fektet jobb életlehetőségeket biztosító vonzereje növelésére.

Egy város megítélésében az alapvető szempontok közé tartozik infrastruktúrájának állapota. Életminőségi, gazdasági illetve letelepülési szempontból vonzó célponttá tesz egy várost az infrastrukturális elemeinek megfelelő kiépítettsége, az általuk biztosított városi.

Székesfehérvár területe és környezete intenzíven használt városi illetve mezőgazdasági jellegű táj, zöldterületi hiányosságok tapasztalhatóak, az éghajlatváltozás kihívásai elsősorban települési vízgazdálkodási problémákat idézhetnek elő.

Az utóbbi évtizedek információs robbanása és az azt kiszolgáló technológiák folyamatos fejlődése sokrétű előnyöket kínál, amely megfelelő alkalmazási képességek, értékes tartalmak kialakításával és fejlesztésével fordítható a közösség számára értékes tartalomra. Az infokommunikációs technológiák adta lehetőségek kihasználása, a hatékonyságnövekedés lakossági, intézményi, gazdasági, életminőségi szempontból is értelmezhető. Az egész helyi társadalom, végső soron a város jelentős tudásalapú helyzeti előnyévé válhat.

Az IKT-szektor fejlesztésére is hangsúlyt fektetve egy olyan magas színvonalú közösségi módon elérhető és visszacsatolásokon keresztül igényalapon fejleszhető online szintér kialakítása a cél, amely a helyi lakosságon, civil szervezeteken túl a vállalkozói kör számára is hasznos tartalmak és szolgáltatások hozzáférését biztosítja, a helyi döntéshozatali szintekkel folytatott interakcióik hatékony felületét biztosítja.

III. Székesfehérvári identitás és kohézió megerősítése

A helyi adottságokat a térségi közösségek számára is kamatoztatható társadalmi, gazdasági, kulturális erőforrásokként kell kezelni, és mindezt úgy, hogy az hozzájáruljon a lakosság jóléti törekvésekhez. A pozitív városkép megteremtése, a helyi erősségek megismertetése az itt élőkkel és betelepülőkkel kiemelten fontos terület. A helyi identitás fejlesztése a közösségi tudatformáláshoz, a kohézió erősítéséhez járul hozzá.

Ez nem csak a különböző örökségi értékek, kulturális értékek, jellegzetes helyi termékek számbavételét igényli, hanem a várost mozgató közösségi tevékenységei, minőségi termékei-szolgáltatásai, a civil – gazdasági és önkormányzati együttműködési környezete erősítését és propagálását is. Különösen fontos a helyi értékek városi és városrészi szemléletű bemutatása, a megyeszékhely identitáselemek erősítése.

A város és közvetlen környezetének értékteremtő és értékmegőrző erejének, valamint az ezzel járó „Székesfehérvár tudat” megteremtésével létrejöhet egy erős és országos szinten is egyedülállónak tekinthető közösségi szféra, amely képes saját problémáinak önálló kezelésére, partnerség fókuszú magasabb szintű önfenntartásra.

5.2 Specifikus célok

Szlogen	<i>Székesfehérvár, tele élettel!</i>		
Jövőkép	SZÉKESFEHÉRVÁR, SZELLEMI-KULTURÁLIS ÖRÖKSÉGÉT ÉS HAGYOMÁNYAIT ÁPOLÓ, MEGTARTÓ, ÉLHETŐ, AKTÍV ÉS FELELŐS KÖZÖSSÉGEK VÁROSA		
Átfogó célok	<i>I. Fenntartható és elérhető közösségi szolgáltatási rendszerek</i>	<i>II. A város élhetőségét támogató környezeti infrastruktúra</i>	<i>III. Székesfehérvári identitás és kohézió megerősítése</i>
Specifikus célok	Önkormányzati és civil intézményrendszer infrastrukturális állapotjavítása, szolgáltatáskínálatuk igény alapú fejlesztése	Korszerű, közösségi célú, információ-alapú szolgáltatáskínálat	Kezdeményező, területi szemléletű helyi közösségfejlesztés
	Városi közművelődési és közgyűjteményi intézményi kapacitások közösségi szempontok szerinti megújítása	Zöldterületek közösségi célú fejlesztése	Székesfehérvári identitás erősítése
	Önkormányzat –magán - civil szféra közösségi célú együttműködéseinek bővülése	A természeti és épített környezet megóvása, védelmük erősítése és kapcsolódó szemléletformálás közösségi terek fejlesztése és közösségépítés érdekében	

I. Fenntartható és elérhető közösségi szolgáltatási rendszerek átfogó cél

- Önkormányzati és civil intézményrendszer infrastrukturális állapotjavítása, szolgáltatáskínálatuk igény alapú fejlesztése, illetve korszerűsítése

A közösségi szolgáltatások körét biztosító intézményrendszeri struktúra fenntarthatóság alapú fejlesztéseinek összefogása, esetlegesen az alapkövetelményeket meghaladó szolgáltatáselemek létrehozása, innovatív társadalmi célú tevékenységek elindítása

- Városi közművelődési és közgyűjteményi intézményi kapacitások közösségi szempontok szerinti megújítása

Elsősorban meglévő intézményi elemek fenntarthatósági és közönségvonzó szemléletű fejlesztése

- Önkormányzat-magán-civil szféra közösségi célú együttműködéseinek bővülése

Önkormányzati feladatellátást támogató valamint új, innovatív társadalmi célú tevékenységek felkarolása, szolgáltatási környezetük kialakítása, együttműködések feltételeinek kialakítása

II. A város élhetőségét támogató környezeti infrastruktúra átfogó cél

- Korszerű, közösségi célú, információ-alapú szolgáltatáskínálat: IKT szolgáltatások szoft (tartalom, intézményi oldal) és egyes hard (eszköz, hálózat) szolgáltatási infrastruktúra elemeinek közösségi célú fejlesztése illetve felhasználói körének szélesítése

Korszerű infokommunikációs eszközök fejlesztése, hálózatfejlesztés, e-szolgáltatások tartalmának, elérhetőségének fejlesztése, e-közösségi pontok létrehozása. A korszerű infokommunikációs rendszert használók számának növelése: képzések, e-learning, interaktivitás kialakítása, népszerűsítési akciók.

- Zöldterületek közösségi célú fejlesztése

Az adottságként kezelendő városszerkezetben a mikroklimatikus viszonyokat javítani képes zöldfelületek számának, illetve területének növelése, azok megfelelő elosztása, illetve a területek lehetőség szerinti hálózatos rendszerré fejlesztése. Mindezt figyelembe véve a közösségi célú hasznosítás lehetőségét az egészséges és élhető élettér megteremtéséhez járulhat hozzá.

- A természeti és épített környezet megóvása, védelmük erősítése és szemléletformálás közösségi terek fejlesztése és közösségépítés érdekében

A természeti, környezeti és táji adottságok sérülékenységének csökkentése, fenntarthatósági szempontok szerinti kezelése, az értékek védelmére irányuló ismeretterjesztéssel és tudatformálással kiegészülve közösségi terek fejlesztése és közösségépítés érdekében.

III. Székesfehérvári identitás és kohézió megerősítése átfogó cél

- Kezdeményező, területi szemléletű, helyi közösségfejlesztés
Városi, városrészi költségcsökkentő és hatékonyságnövelő célú együttműködések kialakítása, kölcsönös előnyök maximalizálása érdekében elsősorban a különböző közösségi szolgáltatások, foglalkoztatás területein
- Székesfehérvári identitás erősítése: szélesedő megvalósítás-orientált együttműködések kialakítása, illetve önképének erősítése, a megyeszékhely értékeinek megismerése és megismertetése, szervezett módon véghezvitt városmarketing célú hasznosítása

A város köz-üzleti-civil szervezeteinek több funkciójú (kulturális, közösségi stb.) kapcsolatrendszerének új tartalmakkal, elemekkel való feltöltése

	Specifikus célok	Eredménymutatók	Bázisérték (2016)	Célérték
1.	Önkormányzati és civil intézményrendszer infrastrukturális állapotjavítása, szolgáltatáskínálatuk igény alapú fejlesztése, illetve korszerűsítése	Közösségi szinten irányított városi helyi fejlesztési stratégiával érintett települések lakosság száma (fő)	98 673 fő (2015.01.01)	98 673 fő (2015.01.01)
2.	Városi közművelődési és közgyűjteményi intézményi kapacitások közösségi szempontok szerinti megújítása			
3.	Önkormányzat –magán - civil szféra közösségi célú együttműködéseinek bővülése	A kormányzati, önkormányzati, ill. társadalmi partnerek vagy nem önkormányzati szervezetek által a HFS (HKFS) keretében tervezett és végrehajtott programok száma (db)	0	50
4.	Korszerű, közösségi célú, információ-alapú szolgáltatáskínálat			
5.	Zöldterületek közösségi célú fejlesztése	Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek (m ²)	0	289 ¹
6.	A természeti és épített környezet megóvása, védelmük erősítése és kapcsolódó szemléletformálás közösségi terek fejlesztése és közösségépítés érdekében			
7.	Kezdeményező, területi szemléletű helyi közösségfejlesztés	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek (m ²)	0	3.057 ²
8.	Székesfehérvári identitás erősítése			

¹ TOP forrásarányos a vállalás, nem projektigény alapon meghatározott

² TOP forrásarányos a vállalás, nem projektigény alapon meghatározott

6. Cselekvési terv

6.1 A beavatkozási területek/műveletek leírása

1. A beavatkozási terület/művelet megnevezése
I.01. Bartók Béla tér, Fehérvár új Agórája és környezete közösségi térré fejlesztése
2. Indoklás, alátámasztás
<ul style="list-style-type: none">
- helyi Identitástudat kialakítását segítő kezdeményezések elaprózottak, nem alkotnak kritikus tömeget
- közművelődési, kulturálisintézményi szolgáltatások felhasználói körének bővítése szükséges, a működés innovatív eszközökkel való megújítása, illetve a köz és civil szolgáltatások összehangolása
- intézmények, szférák közötti kommunikáció nem megfelelő, fizikai akadályokba ütközik
- jó adottságú és fejlődő közművelődési és rekreációs infrastruktúra
- helyi érdekek, lakossági igények érvényesítése fejlesztésre szorul a humán szolgáltatások fejlődése érdekében
- hiányzik egy Agóra-típusú intézmény, hálózati együttműködés Székesfehérváron <p>A helyi identitás növelése, közösségépítés, „Fehérvár tudat” céljainak gyakorlati megvalósításában elsősorban érdekelt csoportok (önkormányzat, közművelődési, kulturális intézményei, civil szféra, oktatás-nevelési intézmények) esetében van szükség a meglévő szolgáltatások optimalizálására és új eszközök, módszerek, a megismerés lehetőségének megteremtésére többszereplős együttműködésekben, kezdeményezések útján.</p>
3. Specifikus cél
<ul style="list-style-type: none">
- <i>Székesfehérvár közösségi szerepének kibontakoztatása, szolgáltató városi funkcióinak együttműködésen alapuló megerősítése</i> Székesfehérvár saját társadalmi potenciáljában rejlő lehetőségei kihasználásával olyan közösségi központ jön létre, mely a város kulturális, közösségi arculatának megújítását teszi lehetővé a közművelődési intézmények hálózatával egész várost lefedő terület és érintett lakosság számára. A Bartók Béla tér infrastrukturális megújítása mellett cél a helyi érdekek (lakossági, civil, üzleti szféra, oktatási intézmények ...stb) érvényesítésének lehetővé tétele a kulturális és közművelődési intézményrendszerek fejlődésében.
- <i>Székesfehérvár a városi környezeti és infrastrukturális elemek jó állapotával szolgálja a helyi lakosságot és gazdasági szereplőket.</i> Az alul- vagy nem megfelelően hasznosított közösségi terek, épületek fejlesztése, az épített örökség méltó hasznosítása értékmegőrzési célokhoz járul hozzá. Székesfehérvári Bartók Béla tér és környezete közösségi és kulturális célú hasznosítása, bekapcsolása a város közösségi és kulturális vérkeringésébe, kiemelkedő kulturális örökségi értékeinek - örökségvédelmi szakmai szempontokat figyelembe vevő – megőrzése, egyenlő esélyű hozzáférése.
- <i>A város kínálta kedvezőbb életminőséggel a fiatal, mobilis korosztályok megtartása, letelepedésük ösztönzése.</i>
4. A helyi felhívások, támogatható tevékenységek meghatározása
<p>ERFA típusú tevékenységek</p> <p>A Bartók Béla tér fizikai és funkcionális megújítása keretében támogatás vehető igénybe</p> <ul style="list-style-type: none">
- rekonstrukciós tevékenységekre (egységes térburkolat kialakítása, zöldfelületi rendszer megújítása, szökőkút, díszkivilágítás kialakítása, közműhálózat rekonstrukciója, építése (opcionális)...stb.)
- állandó jellegű és időszakos programok befogadására alkalmas közösségi tér, rendezvénytér kialakítására (szabadtéri eszközök, utcabútorok ...stb),
- „szabadtéri múzeum”, kulturális javak virtuális megjelenítéséhez szükséges tevékenységek (infrastrukturális feltételek kiépítése, informatikai eszközök és kiállítás-technikai rendszerek, egyéb eszközök) <p>Szent István Király Múzeum közösségi szerepének fejlesztése érdekében</p>

- a múzeumban gondozott kulturális javak meghatározott körének „utcára vitele”, kulturális javak virtuális megjelenítése, kapcsolódó ismeretanyag összeállítása, leletanyagok digitalizálása,
- teret szegélyező Szent István Király Múzeum Csók István Képtár műemléki védelem alatt álló épületének homlokzatrekonstrukciója,
- árkádsor kapcsolat teremtése a Bartók Béla térrel, valamint világítási rendszerének felújítása, külső díszvilágítás, új lépcsősor kialakítása

tervezett.

A projekt során több közösség számára értékes funkcióval gazdagított közösségi tér (belső és külső funkciók és adottságok összehangolásával) kerül kialakításra, melyben az ingatlan lehetőségeitől függően még képzési, vagy konferenciaterem kialakítása történhet meg.

A múzeum kultúraközvetítő, közművelődési szerepe révén a nevelési-oktatási intézményekkel való együttműködéssel,

- időszakosan kapcsolódó múzeumpedagógiai programjaival egyrészt az iskolán kívüli nevelés céljainak elérését segíti,
- másrészt a közösség, a helyi identitás erősítéséhez járul hozzá.

Vörösmarty Mihály Könyvtár helyi közösségfejlesztési központtá alakítása, helyi közösségi és kulturális szolgáltatások információs adatbázisainak és egységes online elérhetőségének kialakítása, megjelenése (eszközbeszerzés, informatikai alaphálózat, IT rendszer kialakítása ...stb).

Ciszterci Gimnázium

- a helyi identitást, kötődést szolgálóan Székesfehérvár történelmi múltjának pedagógiai célú feldolgozása, folyamatosan megújuló „szabad tantermi” programkínálat tervezett, valamint annak a székesfehérvári közoktatási intézmények számára való elérhetővé tétele.

A Gimnázium oktatás-nevelési szerepe révén a kulturális intézményekkel való együttműködéssel

- hozzájárul az egész életen át tartó tanulás folyamatához,
- biztosítja a kulturális értékek kapcsolódását az iskolai oktatási tartalmakhoz.

Megvalósítás helyszíne

Vörösmarty Mihály Könyvtár, Csók István Képtár homlokzata, valamint a Ciszterci Gimnázium homlokzati fala által határolt trapéz alaprajzú terület az Oskola, a Jókai és az Ady Endre utcáig

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás

A kulcsprojekt a már működő, nem fejlesztési forrásból (az önkormányzat normatív finanszírozás keretében támogatott, egyéb támogatásból) megvalósuló programokat, önkormányzati és civil szolgáltatásokat kiegészíti. A fejlesztés eredményeként létrejövő közszolgáltatások, programok, infrastruktúra

- a jelenleg alulhasznosított téren állandó jellegű és időszakos programok befogadására alkalmas közösségi tér alakítása, célcsoportjainak fogadására alkalmassá tétele a történelmi belváros fő utcára fókuszáló rendezvényeit, programjait egészíti ki fókuszálva a kulturális értékek (legyen az múzeumi kulturális javak, a történelmi múlt, szakrális örökség, vagy a jelen kor művészeti értéke) identitást növelő szerepére, annak kiaknázására és a társadalmi kapcsolatokban rejlő kapacitás fejlesztésére.

A Bartók Béla tér funkciójában való megújítása a téren már működő kulturális intézmények, illetve oktatási-nevelési intézmény együttműködésével valósul úgy, hogy a város területét lefedő - önkormányzati és civil fenntartásban lévő – könyvtári, művelődési házi hálózaton keresztül a teljes lakosság elérése, közösségfejlesztése (városrészi specifikumok igények mellett) valósulhat meg külön, pályázatos konstrukcióval szinergiában.

A kulcsprojektet egészítik ki a nyílt felhívás keretében támogatható tagkönyvtárak szolgáltatásfejlesztései:

- helyismereti, helytörténeti információk gyűjtése, rendszerezése, alapfeladat-ellátáson felüli innovatív eszközökkel való használatra bocsátása,
- közösségek fejlesztése, képzése (pl. informatikai ... önszerveződés),
- városrészi aktivitást növelő programok, akciók,
- lakossági elvárások mérése, elemzése, programokban való gyakorlati megvalósítása,
- közösségi bevonás, önkéntességi akciók szervezése,

- jó gyakorlatok közzé tétele, adaptálásának lehetővé tétele más városrészekben.

Külön nyílt műveletként, a Bartók Béla tér közösségi térré alakítását ESZA jellegű tevékenységekkel erősíti meg a helyi kultúra, hagyományok, illetve egyéb, a helyi közösség által szervezett rendezvények lebonyolítását, kapcsolódó eszközbeszerzéseket támogató felhívás/művelet valamennyi érintett helyi szervezetet megcélözva.

6. A művelet / helyi felhívás célcsoportja

Kedvezményezettek

- SzMJV Önkormányzat
- Szent István Király Múzeum
- Vörösmarty Mihály Könyvtár

Főbb célcsoport

- oktatás-nevelési intézmények
- civil szervezetek
- helyi gazdaság
- Székesfehérvár teljes lakossága (98 673 fő (2015.01.01))

7. A kiválasztási kritériumok, alapelvek

Kötelező

- felhívás keretében integrált, területi alapú helyi fejlesztési stratégiához illeszkedő fejlesztések valósulnak meg;
- a felhívás keretében megvalósuló projektek újszerűek, innovatív megoldásokat tartalmaznak;
- a felhívás keretében támogatást nyert fejlesztések hozzájárulnak a terület népességmegtartó képességéhez a helyi közösségek megerősítésén keresztül.

HACS által szabadon választott (projektkiválasztásnál előnyt jelentő szempontok, indikatív lista)

- gazdaságfejlesztő közvetett hatás

8. Támogatás összege

523.297.600 Ft

9. Tervezett forrás

Műveletre allokált összes forrás (ERFA):	523.297.600 Ft (100%)
ebből közpénz (EU-s finanszírozás)	444.802.960 Ft (85%)
ebből közpénz (hazai társfinanszírozás)	78.494.640 Ft (15%)
Tervezett önerő	0 Ft (0%)

10. Forrás ütemezése

2016.II. negyedév -2017. I. negyedév: tervezés, előkészítés;
2017 I. negyedév -2019 I. negyedév ütemezett megvalósítás

Projekt indikátorainak megnevezése

Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek: 195 m² ³

Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek: 3481,6 m² (Bartók Béla tér Jókai és Oskola utcai kiszélesítésével együtt)

A kormányzati, önkormányzati, ill. társadalmi partnerek vagy nem önkormányzati szervezetek által a HFS keretében tervezett és végrehajtott programok száma: 0 db

11. A megvalósítás tervezett időintervalluma

A művelet megvalósításának becsült kezdete (a helyi felhívás megjelenése): 2016. december 1.

(a kulcsprojekt megkezdése): 2017. március

A művelet megvalósításának becsült vége (a támogatott projektek zárása): 2019. február

³ TOP forrásarányos és indikatív indikátor-megosztás az egyes műveletek között

1. A beavatkozási terület/művelet megnevezése

I.02. Intézmények és szabadtéri helyszínek kisléptékű közösségi célú fejlesztése

2. Indoklás, alátámasztás

A meglévő kulturális, közművelődési intézményrendszeri hálózat szolgáltatáskínálatának igény alapú fejlesztése, illetve korszerűsítése, információ alapú szolgáltatáskínálat kialakítása szükséges a területi szinten kiegyenlített szolgáltatások biztosítása érdekében.

A jelenlegi közművelődési struktúra területileg koncentrált, egyes városrészekben nem kiegyenlített infrastruktúrával és szolgáltatási tartalommal érhető el.

Az önkormányzati és a nem önkormányzati intézmények hálózati együttműködése fejlesztésre szorul.

A Területi Művelődési Intézmények Egyesületébe (TEMI) tartozó intézmények és a város közművelődési rendszere élesen elkülönül, városi rendezvények szervezésében betöltött szerepük jelentősen eltérő.

Szükséges a városi kulturális intézményi kapacitások közösségi célú megújítása, közönségvonzó szemléletű fejlesztése, a kulturális infrastruktúra fejlesztése, új helyszínek rendszerbe illesztése.

A közösségi szolgáltatások kialakításában részt vevő civil szervezetek eszközállománya vegyes képet mutat, korszerűtlen, vagy hiányos. Szükséges ezen civil szervezetek szolgáltatási színvonalának javítása.

3. Specifikus cél

- *Székesfehérvár közösségi szerepének kibontakoztatása, szolgáltató városi funkcióinak együttműködésen alapuló megerősítése*

Székesfehérvár saját társadalmi potenciáljában rejlő lehetőségei kihasználásával olyan közösségi központ jön létre, mely a város kulturális, közösségi arculatának megújítását teszi lehetővé a közművelődési intézmények hálózatával egész várost lefedő terület és érintett lakosság számára.

Cél a helyi érdekek (lakossági, civil, üzleti szféra, oktatási intézmények ...stb) érvényesítésének lehetővé tétele a kulturális és közművelődési intézményrendszerek fejlődésében.

- *Székesfehérvár a városi környezeti és infrastrukturális elemek jó állapotával szolgálja a helyi lakosságot és gazdasági szereplőket.*

Az alul- vagy nem megfelelően hasznosított közösségi terek, épületek fejlesztése, az épített örökség méltó hasznosítása értékmegőrzési célokhoz járul hozzá.

- *A város kínálja kedvezőbb életminőséggel a fiatal, mobilis korosztályok megtartása, letelepedésük ösztönzése.*

4. A helyi felhívások, támogatható tevékenységek meghatározása

Támogatás vehető igénybe:

(i) kül- és beltéri közösségi terek - támogatandó funkciók, új szolgáltatások indításához, innovatív szolgáltatások fejlesztéséhez szükséges - eszközállományának fejlesztésére:

- közösségi tér funkciókat szolgáló bel- és kültéri új eszközök-, berendezések vásárlására,
- demonstrációs és oktatástechnikai eszközök, berendezések-, oktatószoftverek beszerzésére,
- IKT alapú szolgáltatáskínálat kialakításához szükséges eszközök, berendezések, programok beszerzésére, beleértve az online megjelenést,
- marketing kiadásokra,

(ii) zöldfelületek megújítására az új közösségi funkciók befogadására alkalmassá tétel érdekében szükséges munkálatokra.

(iii) kapcsolódó "soft" tevékenységekre:

- szemléletmódot, tudatosítást (pl. környezetvédelem, egészséges életmód, biztonság) növelő akciókra a helyi közösség teremtése, megerősítés érdekében,
- IKT felhasználói szintű képzésekre, kompetenciák fejlesztésére,

- intézmény személyi állományának képzésére az új szolgáltatások elvégzésére alkalmassá tétel érdekében.

Megvalósítás helyszíne

Székesfehérvár közigazgatási területe

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás

A konstrukció egyrészt az egyéb fejlesztési forrásból (az önkormányzat normatív finanszírozás keretében támogatott, egyéb támogatásból) megvalósuló intézménykorszerűsítési beavatkozásokon felüli, illetve a már működő programokat, önkormányzati és civil szolgáltatásokat kiegészíti.

A fejlesztés eredményeként létrejövő közszolgáltatások, programok, infrastruktúra

- a jelenleg városi szinten nem kiegyenlített, egyes városrészek közötti infrastrukturális és kapcsolódó szolgáltatásbeli különbségek csökkentését célozza
- állandó jellegű és időszakos programok befogadására alkalmas közösségi terek megújítása, kialakítása, célcsoportjainak fogadására alkalmassá tétele tekintettel a kulturális értékek, városrészi hagyományok, sajátosságok identitást növelő szerepére, annak kiaknázására és a társadalmi kapcsolatokban rejlő kapacitás fejlesztésére.

A város területét lefedő - önkormányzati és civil fenntartásban lévő – könyvtári, művelődési házi hálózaton keresztül a teljes lakosság elérése, közösségfejlesztése (városrészi specifikumok igények mellett) valósulhat meg külön, a Bartók Béla tér funkcióban való megújítása szinergiában.

A kulcsprojektet egészítik ki jelen nyílt felhívás keretében támogatható tagkönyvtárak szolgáltatásfejlesztései:

- helyismereti, helytörténeti információk gyűjtése, rendszerezése, alapfeladat-ellátáson felüli, innovatív eszközökkel való használatra bocsátása,
- közösségek fejlesztése, képzése (pl. informatikai ... önszerveződés),
- városrészi aktivitást növelő programok, akciók
- lakossági elvárások mérése, elemzése, programokban való gyakorlati megvalósítása,
- közösségi bevonás, önkéntességi akciók szervezése,
- jó gyakorlatok közzé tétele, adaptálásának lehetővé tétele más városrészekben.

6. A művelet / helyi felhívás célcsoportja

Kedvezményezettek

- Székesfehérvár közigazgatási területén székhellyel, vagy telephellyel rendelkező közösségi színterek, közművelődési intézmények, művelődési házak, könyvtárak fenntartói, tulajdonosai, kis és középvállalkozások⁴

Főbb célcsoport

- oktatás-nevelési intézmények
- civil szervezetek
- helyi gazdaság
- Székesfehérvár teljes lakossága (98 673 fő (2015.01.01))

7. A kiválasztási kritériumok, alapelvek

Kötelező

- felhívás keretében integrált, területi alapú helyi fejlesztési stratégiához illeszkedő fejlesztések valósulnak meg;
- a felhívás keretében megvalósuló projektek újszerűek, innovatív megoldásokat tartalmaznak;
- a felhívás keretében támogatást nyert fejlesztések hozzájárulnak a terület népességmegtartó képességéhez a helyi közösségek megerősítésén keresztül.

HACS által szabadon választott (projektkiválasztásnál előnyt jelentő szempontok, indikatív lista)

- gazdaságfejlesztő közvetett hatás

8. Támogatás összege

Keret: 284.946.400 Ft

min-max támogatás: 1-15 millió Ft

⁴ vállalkozások abban az esetben támogathatók, amennyiben nem vállalkozási, hanem közösségi célú tevékenységek támogatására pályáznak

9. Tervezett forrás	Műveletre allokált összes forrás (ERFA):	284.946.400 Ft (100%)
	ebből közpénz (EU-s finanszírozás)	242.204.440 Ft (85%)
	ebből közpénz (hazai társfinanszírozás)	42.741.960 Ft (15%)
	Tervezett önerő⁵	0 Ft (0%)

10. Forrás ütemezése

2016.II. negyedév -2017. I. negyedév: tervezés, előkészítés;
2017 I. negyedév -2019 I. negyedév ütemezett megvalósítás

Projekt indikátorainak megnevezése

Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek: 94 m² ⁶

Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek: 990 m²⁷

A kormányzati, önkormányzati, ill. társadalmi partnerek vagy nem önkormányzati szervezetek által a HFS keretében tervezett és végrehajtott programok száma: 0 db

11. A megvalósítás tervezett időintervalluma

A művelet megvalósításának becsült kezdete (a helyi felhívás megjelenése): 2017. március

A művelet megvalósításának becsült vége (a támogatott projektek zárása): 2019. február

1. A beavatkozási terület/művelet megnevezése

II.01. Helyben elérhető kulturális és közösségi szolgáltatások, valamint rendezvények támogatása, helyi igénybevételének elősegítése

2. Indoklás, alátámasztás

A helyi közösségek részvétele, a lakosság bevonása a közösségi programokba alacsony szintű, az önkéntesség fejlesztésre szorul, a helyi demokrácia ösztönzésre.

A helyi közösségek innovativitása, egymással és a környezetükkel való együttműködése, képessége saját problémái kezelésére, kezdeményezőkézsége átfogó fejlesztési terület valamennyi városrészben.

Harmadsorban - nem egyedi helyi problémaként - szükséges a generációk közötti szakadék kezelése, az időskorúak társadalmi feladatokba vonása, valamint a hátrányos helyzetű célcsoportok leszakadásának megelőzése, esélyteremtő programok bővítése.

3. Specifikus cél

- *Székesfehérvár közösségi szerepének kibontakoztatása, szolgáltató városi funkcióinak együttműködésen alapuló megerősítése*

Székesfehérvár saját társadalmi potenciáljában rejlő lehetőségei kihasználásával olyan közösségi központ jön létre, mely a város kulturális, közösségi arculatának megújítását teszi lehetővé a közművelődési intézmények hálózatával egész várost lefedő terület és érintett lakosság számára.

Székesfehérvár város célja, hogy közösségi szerepét megszilárdítsa az önkormányzati – civil intézményrendszeri struktúrában, továbbá jól megkülönböztethető arculattal rendelkezzen.

⁵ Az egyes fejlesztések vonatkozásában alkalmazásra kerülő támogatási kategóriákat és azok részletszabályait az Alba Regia helyi Közösség által megjelentetésre kerülő, IH által jóváhagyott támogatási felhívások foglalkoznak tartalmazni

⁶ TOP forrásarányos és indikatív indikátor-megosztás értéke az egyes műveletek között

⁷ TOP forrásarányos és indikatív indikátor-megosztás értéke az egyes műveletek között

Városrészei kapcsán fejlett szolgáltatások biztosításával, igények, érdekek és hatékonyságnövelés összehangolása céljából tematikus partnerségek kialakítása ösztönzött a különböző civil, üzleti és önkormányzati fenntartású szervezetek között.

4. A helyi felhívások, támogatható tevékenységek meghatározása

Támogatás vehető igénybe:

- helyi identitást és összefogást, településen/városrészben élők, működő szervezetek közötti együttműködést erősítő rendezvényekre, programokra;
- lakossági részvételt, önkéntességet, társadalmi felelősségvállalást növelő programokra, akciókra;
- lakossági igények, elvárások felmérésére, helyi fejlesztések helyi elfogadtatását és a vélemények becsatornázását lehetővé tevő, folyamatos nyomon követését biztosító fenntartható megoldások kialakítására (városrészi kerekasztalok, "ötlettár" .... egyéb innovatív módszerek),
- hátrányos helyzetűek tartós foglalkoztatására alkalmas társadalmi vállalkozások megerősítése képzéssel, mentorálással (pl. üzleti tervezés) és ismertségük növelése
- a rendezvényekhez kapcsolódóan, nyomtatott és elektronikus kiadványokban, médiában történő megjelenésre,
- közösségi célú intézmények, szervezetek közötti közös marketing, szervezési, koordinációs feladatainak ellátására,
- közösségi célú intézmények, szervezetek közötti kommunikációt segítő on-line felület kialakítására,
- helyi közösségi szolgáltatások információs adatbázisainak és online elérhetőségének kialakítására;
- információs pontok létrehozására, eszközök beszerzésére
- egyedi közösségi információs és marketing feladatok végzésére (beleértve az arculat kialakítását, kiadványok, marketing termékek, információs anyagok, táblák készítését)
- személyi állomány kompetencia képzése

Megvalósítás helyszíne

Székesfehérvár közigazgatási területe

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás

A konstrukció egyrészt az egyéb fejlesztési forrásból (az önkormányzat normatív finanszírozás keretében támogatott, egyéb támogatásból) megvalósuló, már létező programokat, önkormányzati és civil szolgáltatásokat kiegészíti.

A fejlesztés eredményeként létrejövő közszolgáltatások, programok

- a városrészi infrastrukturális fejlesztésekhez kapcsolódó szolgáltatásfejlesztést célozza, a városrészi különbségek kínálat oldali csökkentését eredményezheti.
- a városi közösségi terek, adottságok mentén, igényeken alapuló, célcsoportok bevonásával történő városrészi hagyományok, sajátosságok identitást növelő szerepére épít, annak kiaknázására és a társadalmi kapcsolatokban rejlő kapacitás fejlesztésére tör.

A kulcsprojektet és a pályázatos konstrukcióból támogatott infrastrukturális létesítményeket egészítik ki jelen nyílt felhívás keretében támogatható szolgáltatásfejlesztések, mint pl.:

- helyismereti, helytörténeti információk gyűjtése, rendszerezése, használatra bocsátása,
- közösségek fejlesztése, képzése (pl. informatikai ... önszerveződés),
- városrészi aktivitást növelő programok, akciók
- lakossági elvárások mérése, elemzése, programokban való gyakorlati megvalósítása,
- közösségi bevonás, önkéntességi akciók szervezése,
- jó gyakorlatok közzé tétele, adaptálásának lehetővé tétele más városrészekben.

6. A művelet / helyi felhívás célcsoportja

Kedvezményezettek⁸

- helyi és kisebbségi önkormányzatok, azok intézményei, székhellyel vagy telephellyel rendelkező nonprofit szervezetek, egyházak, mikro-, kis- és középvállalkozások⁹

Célcsoport

- oktatás-nevelési intézmények
- civil szervezetek
- helyi gazdaság
- Székesfehérvár teljes lakossága (98 673 fő (2015.01.01))

7. A kiválasztási kritériumok, alapelvek

Kötelező

- felhívás keretében integrált, területi alapú helyi fejlesztési stratégiához illeszkedő fejlesztések valósulnak meg;
- a felhívás keretében megvalósuló projektek újszerűek, innovatív megoldásokat tartalmaznak;
- a felhívás keretében támogatást nyert fejlesztések hozzájárulnak a terület népességmegtartó képességéhez a helyi közösségek megerősítésén keresztül.

HACS által szabadon választott (projektkiválasztásnál előnyt jelentő szempontok, indikatív lista)

- szférák közötti együttműködésben való megvalósítás
- üzleti szféra társadalmi felelősségvállalás keretében történ partneri együttműködése vagy magántőke bevonása a projektbe
- megváltozott munkaképességűek, hátrányos helyzetűek foglalkoztatása

8. Támogatás összege

Keret: 250.000.000 Ft

min-max támogatás: 1-10 millió Ft

9. Tervezett forrás

Műveletre allokált összes forrás (ESZA):	250.000.000 Ft (100%)
ebből közpénz (EU-s finanszírozás)	212.500.000 Ft (85%)
ebből közpénz (hazai társfinanszírozás)	37.500.000 Ft (15%)
Tervezett önerő¹⁰	0 Ft (0%)

10. Forrás ütemezése

2017. I. negyedév-2019 I. negyedév között ütemezett az éves felhívás-megjelenés legkésőbb 2020. I. negyedév projekt fizikai megvalósítással

Projekt indikátorainak megnevezése

Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek: 0 m²

Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek: 0 m²

A kormányzati, önkormányzati, ill. társadalmi partnerek vagy nem önkormányzati szervezetek által a HFS keretében tervezett és végrehajtott programok száma: 25 db

11. A megvalósítás tervezett időintervalluma

A művelet megvalósításának becsült kezdete (a helyi felhívás megjelenése): 2017. március

A művelet megvalósításának becsült vége (a támogatott projektek zárása): 2020. március

⁸ TOP szerint lehetséges támogatotti kör

⁹ vállalkozások abban az esetben támogathatók, amennyiben nem vállalkozási, hanem közösségi célú tevékenységek támogatására pályáznak

¹⁰ Az egyes fejlesztések vonatkozásában alkalmazásra kerülő támogatási kategóriákat és azok részletszabályait az Alba Regia helyi Közösség által megjelentetésre kerülő, IH által jóváhagyott támogatási felhívások fognak tartalmazni

1. A beavatkozási terület/művelet megnevezése

II.02. Sajátosságokra, hagyományokra alapozott városrészi programok kialakítása

2. Indoklás, alátámasztás

A programkínálat városi szintű lefedettségének elérése érdekében a lakóközösségeket érintő programok, hagyományok felkarolása, támogatása szükséges.

A városrészi programok köre bővítendő. Hiányzik városi szinten az ipartörténetet bemutató kiállítás.

Emellett a pályázati forráslehetőségek beszűkültek, a civil szerveződések forráshiányosak, a rendezvények szervezési és lebonyolítási költségeinek előteremtése sok esetben problémát jelent számukra.

Civil szervezetek forrásait diverzifikálni szükséges. Önfelfinanszírozás, társadalmi vállalkozói tevékenységek ösztönzése szükséges a források odaítélése, projektek értékelése során.

Tematikus irányok, városi specifikumok: történelem, ipar, sport.

3. Specifikus cél

- *Székesfehérvár közösségi szerepének kibontakoztatása, szolgáltató városi funkcióinak együttműködésen alapuló megerősítése*

Székesfehérvár saját társadalmi potenciáljában rejlő lehetőségei kihasználásával olyan közösségi központ jön létre, mely a város kulturális, közösségi arculatának megújítását teszi lehetővé a közművelődési intézmények hálózatával egész várost lefedő terület és érintett lakosság számára.

Székesfehérvár város célja, hogy közösségi szerepét megszilárdítsa az önkormányzati – civil intézményrendszeri struktúrában, továbbá jól megkülönböztethető arculattal rendelkezzen.

Városrészei kapcsán fejlett szolgáltatások biztosításával, igények, érdekek és hatékonyságnövelés összehangolása céljából tematikus partnerségek kialakítása ösztönzött a különböző civil, üzleti és önkormányzati fenntartású szervezetek között.

4. A helyi felhívások, támogatható tevékenységek meghatározása

Támogatás vehető igénybe:

- meglévő helytörténeti gyűjtemények bővítésére, bemutatására, kapcsolódó eszközigény beszerzésére,
  - helytörténeti, honismereti, helyi örökség programok, helyi sajátosságokra épülő hagyományok felelevenítésére,
  - a helytörténeti és helyismereti-, a kulturális örökség részét képező tárgyi eszközök gyűjteményének bővítésére, elektronikus formában történő bemutatására;
  - a város/városrész/közösség múltját és értékeit bemutató rendezvények, programok, táborok előkészítésére és lebonyolítására,
  - városrészi kulturális értékek, történelmi örökség feldolgozására, helyi természeti és épített értékek felkutatására, a kutatáshoz kapcsolódóan tematikus bemutatásra, konferenciára, study tourookra;
  - tevékenységhez kapcsolódó képzési költségekre, valamint marketing eszközökre.
-
- helyi értékeket, helytörténeti emlékeket bemutató tér kialakítása (ERFA átjárhatóság mértékéig)
  - információs pontok létrehozására, eszközök beszerzésére
  - egyedi közösségi információs és marketing feladatok végzésére (beleértve az arculat kialakítását, kiadványok, marketing termékek, információs anyagok, táblák készítését)

Megvalósítás helyszíne	Székesfehérvár közigazgatási területe
-------------------------------	---------------------------------------

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás

A konstrukció egyrészt az egyéb fejlesztési forrásból (az önkormányzat normatív finanszírozás keretében támogatott, egyéb támogatásból) megvalósuló, már létező programokat, önkormányzati és civil szolgáltatásokat kiegészíti.

A fejlesztés eredményeként létrejövő közszolgáltatások, programok

- a városrészi infrastrukturális fejlesztésekhez kapcsolódó szolgáltatásfejlesztést célozza, a városrészi különbségek kínálat oldali csökkentését eredményezheti.
- a városi közösségi terek, adottságok mentén, igényeken alapuló, célcsoportok bevonásával történő városrészi hagyományok, sajátosságok identitást növelő szerepére épít, annak kiaknázására és a társadalmi kapcsolatokban rejlő kapacitás fejlesztésére tör.

A kulcsprojektet és a pályázatos konstrukcióból támogatott infrastrukturális létesítményeket egészítik ki jelen nyílt felhívás keretében támogatható szolgáltatásfejlesztések, mint pl.:

- helyismereti, helytörténeti információk gyűjtése, rendszerezése, használatra bocsátása,
- közösségek fejlesztése, képzése (pl. informatikai ... önszerveződés),
- városrészi aktivitást növelő programok, akciók
- lakossági elvárások mérése, elemzése, programokban való gyakorlati megvalósítása,
- közösségi bevonás, önkéntességi akciók szervezése,
- jó gyakorlatok közzé tétele, adaptálásának lehetővé tétele más városrészekben.

6. A művelet / helyi felhívás célcsoportja

Kedvezményezettek¹¹

- helyi és kisebbségi önkormányzatok, azok intézményei, székhellyel vagy telephellyel rendelkező nonprofit szervezetek, egyházak, mikro-, kis- és középvállalkozások¹²

Főbb célcsoport

- oktatás-nevelési intézmények
- civil szervezetek
- helyi gazdaság
- Székesfehérvár teljes lakossága (98 673 fő (2015.01.01))

7. A kiválasztási kritériumok, alapelvek

Kötelező

- felhívás keretében integrált, területi alapú helyi fejlesztési stratégiához illeszkedő fejlesztések valósulnak meg;
- a felhívás keretében megvalósuló projektek újszerűek, innovatív megoldásokat tartalmaznak;
- a felhívás keretében támogatást nyert fejlesztések hozzájárulnak a terület népességmegtartó képességéhez a helyi közösségek megerősítésén keresztül.

HACS által szabadon választott (projektkiválasztásnál előnyt jelentő szempontok, indikatív lista)

- szférák közötti együttműködésben való megvalósítás
- üzleti szféra társadalmi felelősségvállalás keretében történő partneri együttműködése vagy magántőke bevonása a projektbe
- megváltozott munkaképességűek, hátrányos helyzetűek foglalkoztatása

8. Támogatás összege		Keret: 250.000.000 Ft
		min-max támogatás: 1-10 millió Ft
9. Tervezett forrás	Műveletre allokált összes forrás (ESZA):	250.000.000 Ft (100%)
	ebből közpénz (EU-s finanszírozás)	212.500.000 Ft (85%)

¹¹ lehetséges TOP támogatotti kör

¹² vállalkozások abban az esetben támogathatók, amennyiben nem vállalkozási, hanem közösségi célú tevékenységek támogatására pályáznak

	ebből közpénz (hazai társfinanszírozás)	37.500.000 Ft (15%)
	Tervezett önerő¹³	0 Ft (0%)

10. Forrás ütemezése

2017. I. negyedév-2019 I. negyedév között ütemezett az éves felhívás megjelenés legkésőbb 2020.I. negyedévi fizikai projektmegvalósítással

Projekt indikátorainak megnevezése

Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek: 0 m²

Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek: 0 m²

A kormányzati, önkormányzati, ill. társadalmi partnerek vagy nem önkormányzati szervezetek által a HFS keretében tervezett és végrehajtott programok száma: 25 db

11. A megvalósítás tervezett időintervalluma

A művelet megvalósításának becsült kezdete (a helyi felhívás megjelenése): 2017. március

A művelet megvalósításának becsült vége (a támogatott projektek zárása): 2020. március

¹³ Az egyes fejlesztések vonatkozásában alkalmazásra kerülő támogatási kategóriákat és azok részletszabályait az Alba Regia helyi Közösség által megjelentetésre kerülő, IH által jóváhagyott támogatási felhívások fognak tartalmazni

A helyzetfeltárás, a szükségletek, a célok és a tervezett műveletek

Sor-szám	Megnevezés (Kulcsprojekt (K))	Indoklás, alátámasztás	Specifikus cél	Főbb támogatható tevékenységek	Kiegészítő jelleg, lehatárolás	Célcsoport	Forrás (ezer Ft)	Támogató alap (ERFA/ESzA)	Tervezett időintervallum ¹⁴ (év, hónap)
1.	Bartók Béla tér, Fehérvár új Agórája és környezete közösségi célú térré fejlesztése (K)	A helyi identitás növelése, közösségépítés, „Fehérvár tudat” céljainak gyakorlati megvalósításában érdekelt csoportok esetében van szükség a meglévő szolgáltatások optimalizálására és új eszközök, módszerek, lehetőségek megteremtésére az együttműködésekben	A tér megújítása mellett cél a helyi érdekek érvényesítése a kulturális és közművelődési intézményrendszer erejének fejlődésében.	A Bartók Béla tér fizikai és funkcionális megújítása Szent István Király Múzeum közösségi szerepének fejlesztése érdekében a múzeumban gondozott kulturális javak meghatározott körének „utcára vitele”, kulturális javak virtuális megjelenítése, kapcsolódó ismeretanyag összeállítása, leletanyagok digitalizálása, teret szegélyező Szent István Király Múzeum Csók István Képtár műemléki védelem alatt álló épületének homlokzatrekonstrukciója (opcionális), árkádsor kapcsolat teremtése a Bartók Béla térrel, szabadtéri múzeum - „kulturális javak” utcára vitele	a projekt a téren már működő kulturális intézmények, illetve oktatási-nevelési intézmény együttműködésével valósul úgy, hogy a város területét lefedő - önkormányzati és civil fenntartásban lévő – könyvtári, művelődési házi hálózaton keresztül a teljes lakosság elérése, közösségfejlesztése (városrészi specifikumok igények mellett) valósulhat meg külön, pályázatos konstrukcióval szinergiában.	oktatás-nevelési intézmények civil szervezetek helyi gazdaság Székesfehérvár teljes lakossága	523.297,6 eFt	ERFA	2017. III-2019. II.
2.	Intézmények és szabadtéri helyszínek kisléptékű közösségi célú fejlesztése	A meglévő kulturális, közművelődési intézményrendszeri hálózat szolgáltatáskínálatának igény alapú fejlesztése, korszerűsítése, információ alapú szolgáltatáskínálat kialakítása szükséges a területi szinten kiegyenlített szolgáltatások biztosítása érdekében.	közösségi szerep kibontakoztatása, szolgáltató városi funkciók együttműködésen alapuló megerősítése	kül- és beltéri közösségi eszközállományának fejlesztése - új eszközök-, berendezések vásárlása, - demonstrációs és oktatás-technikai eszközök, berendezések-, oktatászoftverek beszerzése, - IKT alapú szolgáltatáskínálat eszközei, berendezések, programok beszerzése, online megjelenés - marketing kiadások (ii) zöldfelületek megújítása az új közösségi funkciók befogadására alkalmassá tétel érdekében. (iii) kapcsolódó "soft" tevékenységek	Az egyéb fejlesztési forrásból megvalósuló intézménykorszerűsítési beavatkozásokon felüli, illetve a már működő programokat, önkormányzati és civil szolgáltatásokat kiegészíti A város területét lefedő - önkormányzati és civil fenntartásban lévő – könyvtári, művelődési házi hálózaton keresztül a teljes lakosság elérése, közösségfejlesztése (városrészi specifikumok igények mellett) valósulhat meg külön, a Bartók Béla tér funkcióban való megújításával szinergiában, a kulcsprojektet kiegészítve	oktatás-nevelési intézmények civil szervezetek helyi gazdaság Székesfehérvár teljes lakossága	284.946,4 eFt	ERFA	2017. III-2019. II.
3.	Helyben elérhető kulturális és közösségi szolgáltatások, valamint rendezvények támogatása, helyi igénybevételek elősegítése	lakosság bevonása a közösségi programokba alacsony szintű, az önkéntesség fejlesztésre szoruló	városi közösségi szerep megszilárdítása az önkormányzati – civil intézményrendszeri struktúrában	- lakossági részvételt, önkéntességet, társadalmi felelősségvállalást növelő programok, akciók; - lakossági igények, elvárások felmérése, helyi fejlesztések helyi elfogadtatását biztosító fenntartható megoldások kialakítása - hátrányos helyzetűek tartós foglalkoztatására alkalmas társadalmi vállalkozások megerősítése - helyi közösségi szolgáltatások információs adatbázisainak és online elérhetőségének kialakítása;	A kulcsprojektet és a pályázatos konstrukcióból támogatott infrastrukturális létesítményeket egészítik ki jelen nyílt felhívás keretében támogatható szolgáltatásfejlesztések	oktatás-nevelési intézmények civil szervezetek helyi gazdaság Székesfehérvár teljes lakossága	250.000 eFt	ESzA	2017. III-2020. III.
4.	Sajátosságokra, hagyományokra alapozott városrészi programok kialakítása	városrészi programok köre bővítendő Civil szervezetek forrásait diverzifikálni szükséges Tematikus irányok, városi specifikumok: történelem, ipar, sport.	fejlett szolgáltatások biztosítása, igények, érdekek és hatékonyságnövelés és összehangolása	- meglévő helytörténeti gyűjtemények bővítése, bemutatása, kapcsolódó eszközigény, - helyi örökségprogramok, helyi sajátosságokra épülő hagyományok felelevenítése, - városrészi kulturális értékek feldolgozása, felkutatása, bemutatása; - tárgyi eszközök gyűjteményének bővítése, - elektronikus formában történő bemutatás, információs pontok létrehozása, - képzés, valamint marketing tevékenység. - helyi értékeket, helytörténeti emlékeket bemutató tér kialakítása	A kulcsprojektet és a pályázatos konstrukcióból támogatott infrastrukturális létesítményeket egészítik ki jelen nyílt felhívás keretében támogatható szolgáltatásfejlesztések	oktatás-nevelési intézmények civil szervezetek helyi gazdaság Székesfehérvár teljes lakossága	250.000 eFt	ESzA	2017. III-2020. III.

¹⁴ projekt megvalósítás lehetséges kezdete és befejezése tekintettel az elszámolhatóság 2014.01.01-i kezdő időpontjának jogszabályi feltételeire

6.2 Együttműködések

A helyi és a térségen belüli, a szférák és szektorok közötti együttműködések nagyon fontos szerepet játszanak a HKFS megvalósításában azzal, hogy új megoldásokat ösztönöznek Székesfehérvár fejlesztési szükségletei és lehetőségei összefüggésében. Ezek az együttműködési projektek azon túl, hogy fejlesztik a helyi szereplők térségen kívüli kapcsolatrendszerét, a nemzetközi tudásmegosztás révén növelik a kompetenciákat és becsatornázzák az együttműködésben résztvevő partnerekhez.

A stratégia időszakában az alábbi együttműködési projektek megvalósítása tervezett:

1) *Turisztikai potenciálok és helyi kötődés*

Specifikus cél: *együttműködések alapuló helyi potenciálok fejlesztése, turisztikai és közösségfejlesztési célú összehangolása*

Indoklás, alátámasztás: A természeti és kulturális örökségben rejlő potenciálok turisztikai hasznosítása mellett a közösségen belüli tudatosítása növeli a kohéziót és előtérbe helyezi az értékvédelmet. A helyi adottságokat a térségi közösségek számára is kamatoztatható társadalmi, gazdasági, kulturális erőforrásokként kell kezelni, és mindezt úgy, hogy egyúttal hozzájáruljon a lakosság jóléti törekvésekhez.

A helyi Turisztikai Desztináció Menedzsment (TDM) szervezet Székesfehérvár turizmusának koordinációja és összehangolt fejlesztése céljából 2009-ben jött létre és 2010 decemberétől működik Európai Unió támogatással, valamint Székesfehérvár MJV, mint vezető partner részvételével a Székesfehérvári Turisztikai Közhasznú Nonprofit Kft. keretein belül. A helyi önkormányzaton kívül az intézményi-, vállalkozói- és civil szektort egyesíti, illetve a helyi szállásadók több mint 50 %-ának részvétele mellett a legfontosabb turisztikai attrakciók üzemeltetői, a turizmusban érdekelt szolgáltatók jelentős része a TDM tagok közé tartoznak. A helyi TDM szervezet feladata Székesfehérvár mint egységes turisztikai desztináció összehangolt turizmusirányítása, és turisztikai marketingtevékenységének ellátása a helyi turizmusban érdekelt résztvevők összefogásával.

A székesfehérvári TDM szervezet kimondottan turisták igényére koncentráló szervezet.

Az együttműködés célja, hogy a város, mint desztináció látogatószámának, valamint az itt tartózkodási idő növelésére úgy kerüljön sor, hogy egyúttal erősödjön a helyiek identitástudata és kötődése, a vonzerőfejlesztésekből adódó színesebb kínálatnak pedig a helyi lakosság is haszonélvezőjévé váljon.

Tervezett tématerületei: kulturális örökség védelme, fenntartható fejlesztése és bemutatathatóvá tétele

Tervezett forrás: 0 Ft

2) *Térségi szerepkör és kapcsolatok erősítése*

Specifikus cél: *térségi együttműködés a rekreációs célú területek fejlesztése érdekében*

Indoklás, alátámasztás: Székesfehérvár gazdasági ereje nem csak megyéjében rajzolja ki egy vezető szerepű város képét, de országos viszonylatban is fontos gazdasági centrum. Ennek okán közvetlen térségére olykor kevesebb figyelem vetődik, fontos tehát felkarolni és kezdeményezőleg fellépni a megyeszékhely részéről olyan közös fejlesztési lehetőségek irányába, amely a várostérség egésze számára is hasznos lehet.

Emellett Székesfehérvár egy élhető és fenntartható térséget kíván alakítani maga köré, amely az életminőségbeli innovációknak köszönhetően tovább erősíti megkülönböztethetőségét.

Kiemelten fontos a helyi erőforrásokra helyezni a jövőben a hangsúlyt, erősítve ezáltal a nagyváros és környezete közti többszintű kohéziót.

Ennek a törekvésnek a konkrét projektje a Modern Városok Program keretében Székesfehérvár és Kormány között létrejött megállapodás egyik nevesített projektje a *Velencei-tó és környezete rehabilitációja, valamint infrastrukturális fejlesztése*.

A Velencei-tó földrajzi elhelyezkedéséből adódóan ezer szállal kötődik lakosai, infrastruktúrája, szolgáltatásai, így különösen kulturális és turisztikai kapcsolatai révén Székesfehérvárhoz. Ennek megfelelően, a tervezett projekttel egyértelműsíthető, tovább erősíthető a város és a kistérség egységként történő kezelése, kiemelten a Velencei-tó és környezete hatékonyabb turisztikai kihasználása, Székesfehérvár és a Velencei-tó kulturális és turisztikai kínálatának "csomagszerű" fejlesztése.

Az együttműködés tervezett tématerületei: természeti értékek védelme, fenntartható fejlődés, térségi kapcsolatok erősítése

Tervezett forrás: 0 Ft (külön forrásból, Modern Város Keretéből finanszírozott)

3) Helyi foglalkoztatási együttműködések Székesfehérvár és járása területén (Foglalkoztatási Paktum)

Specifikus cél: foglalkoztatási célú együttműködés a hátrányos helyzetűek, inaktívak munkaerőpiaci elhelyezkedése, esélyeinek növelése érdekében

Indoklás, alátámasztás: A TOP-6.8.2-15 Helyi foglalkoztatási együttműködések a megyei jogú város területén és várostérségében felhívás megnyíló támogatási lehetőségének köszönhetően a város és konzorciumi partnerei újraélesztik a paktumszerű együttműködési formát, ennek stratégiai megalapozása még 2016 év végéig eltart.

A formálódó paktum a város gazdasági és foglalkoztatási erőből adódó vonzóhatására figyelemmel a tervezett munkaerőpiaci partnerségi együttműködések földrajzi területét a város közigazgatási határát meghaladóan, járási szinten kezeli. A célcsoportot mintegy 4.500 fő (2016. márciusi adat) nyilvántartott álláskereső és a munkáltatói oldal jelenti, kiegészülve a munkaügyi nyilvántartásokban nem megjelenő inaktívak csoportjával.

Megvalósításában olyan támogatási eszközök alkalmazása tervezett, amelyek a Székesfehérvár és járása eltérő munkaerő-piaci, gazdasági sajátosságaihoz igazítottan kínálnak alternatívát a hátrányos helyzetű célcsoportba sorolható személyek munkaerő-piaci státuszának kedvezőbb irányú alakításában.

Az Alba Regia Helyi Közösség számára a paktum stratégia alapján fontos kapcsolódási pontok alakulhatnak ki: foglalkoztatási nehézségek, hátrányos helyzetben lévő szereplők (szegénységben élők, fogyatékkal élők, nők, idősek, pályakezdők stb.) helyzetbe hozására, egyenlő esélyeik megteremtéséhez való hozzájárulás.

Az együttműködés tervezett tématerületei: munkanélküliség, hátrányos helyzet, munkaerőpiaci kereslet és kínálat összehangolása

Tervezett forrás: 0 Ft (külön forrásból, TOP-6.8.2 intézkedésből finanszírozott)

6.3 A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei

6.3.1. HACS összetétele

Az ARHK - mint helyi társadalmi-gazdasági érdekek köz- és magánszférabeli képviselőkből álló helyi akciócsoport - 2016. május 27-én alakult meg és a működés szervezeti formájaként a konzorciumi forma megalakításáról döntött.

Az ARHK-et alapító 10 tag:

	Képviselt szervezet	Képviselt szféra	Képviselő neve
1.	Echo Innovációs Műhely	civil szféra	Zugor Zsuzsanna

	Képviselet szervezet	Képviselet szféra	Képviselő neve
2.	Alba Regia Tanulóiért Kulturális Egyesület	civil szféra	Pisch Norbert
3.	Magyarországi Ciszterci Rend „Ardere et lucere” Alapítvány	civil szféra	Dékány Árpád Sixtus
4.	Székesfehérvári Regionális Vállalkozásfejlesztési Alapítvány	civil szféra	Szekfű Tibor
5.	Grósz Coaching Kft.	üzleti szféra	Grósz Ákos László
6.	ALBACOMP RI Rendszerintegrációs Kft.	üzleti szféra	Minárovits Márton
7.	Vörösmarty Mihály Könyvtár	közsféra	Vasné Borsos Beáta Báborka
8.	Szent István Király Múzeum	közsféra	Kulcsár Mihály
9.	Székesfehérvári Városfejlesztési Közhasznú Nonprofit Kft.	közsféra	Guti Péter
10.	Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata	közsféra	Dr. Cser-Palkovics András

Működési rendjét, kereteit szabályozó ügyrendet/Alapszabályt az alábbi főbb elvek és elvárások mentén fogja elfogadni nyertes pályázat esetén az irányadó tervezési útmutató és pályázati előírásokra tekintettel. A HACS tagsága nyílt. Nyertes pályázat esetén, a támogató minisztériummal kötendő megállapodás aláírását követően bármely a hatályos útmutató szerint lehetővé tett helyi szervezet az Alba Regia Helyi Közösséghez szabadon csatlakozhat.

Közyűlés

Az Alba Regia Helyi Közösség (ARHK) alapvetően az alábbi tevékenységek ellátásáért felelős:

- a partnerség mobilizálásáért, stratégiaalkotásért;
- a helyi környezet versenyképességeire, a hálózatépítésre a helyi együttműködésre alapozott, a helyi kisközösségek által kialakított helyi fejlesztési stratégia megalkotásának menedzseléséért;
- a HKFS megvalósítása érdekében történő hátrányos megkülönböztetéstől mentes és átlátható projekt-kiválasztási folyamat kialakításáért és működtetéséért;
- a mindezen tevékenységek ellátását segítő munkaszervezetet kijelöléséért,
- Helyi Bíráló Bizottság (HBB) létrehozásáért, HBB összetételéről való döntésért.

Elnökség

A Közyűlés által a HACS tagjaiból létrehozott operatív testület az *elnökség*.

Az *elnökség* 3 tagú, amelyben Székesfehérvár civil, vállalkozói, és önkormányzati/közszférabeli szervezeteit 1-1- fő képviseli. Az elnökség az elnökét maga választja tagjai közül. Az elnökség akkor határozatképes, ha minden tagja jelen van. Az elnökség határozatait a jelenlévők egyszerű szótöbbségével hozza. Az elnök hatásköre nem különbözik az elnökség többi tagjától, ugyanakkor ő jogosult a szervezet képviselétére.

Az elnökség feladata első sorban az operatív irányítás, a HKFS megvalósulásának figyelemmel kísérése, illetve a HKFS módosításának kezdeményezése.

Az *elnökség felel* a közyűlés által, számára delegált ügyekért.

	Képviselet szervezet	Képviselet szféra	Képviselő neve
1.	nyertes pályázat esetén kerül meghatározásra	civil szféra	nyertes pályázat esetén kerül meghatározásra
2.	nyertes pályázat esetén kerül meghatározásra	üzleti szféra	nyertes pályázat esetén kerül meghatározásra
3.	nyertes pályázat esetén kerül meghatározásra	közsféra	nyertes pályázat esetén kerül meghatározásra

Felügyelő Bizottság

A pontosodó szervezeti elvárásoktól függően felügyelő bizottság létrehozása opcionálisan tervezett és 3 taggal, amelyben Székesfehérvár civil, vállalkozói, és önkormányzati/közszférabeli szervezeteit 1-1- fő képviseli. A felügyelő bizottság az elnökét maga választja tagjai közül. A felügyelő bizottság akkor határozatképes, ha minden tagja jelen van. A felügyelő bizottság határozatait a jelenlévők egyszerű szótöbbségével hozza. A felügyelő bizottság az Alba Regia Helyi Közösség működését és gazdálkodását

felügyeli, arról a közgyűlést tájékoztatja. A felügyelő bizottság tagjai más tisztséget nem tölthetnek be a HACSBan.

Helyi Bíráló Bizottság (HBB)

A HKFS megvalósítása érdekében támogatandó projektekre, a helyi bíráló bizottság (HBB) tesz javaslatot. A HBB összetételéről a HACSB közgyűlése dönt. A HBB összetételére vonatkozó főbb szabályok:

- szabályok nyilvánosak és átláthatóak,
- a részvétel lehetősége minden tag számára ismert és biztosított kell, hogy legyen.
- a HBB-nek jól kell reprezentálni a három érdekszféra egyelő arányú képviseletét.
- a HBB-ben a szavazatok legalább 50%-át állami hatóságnak nem minősülő partnerek kell, hogy adják.
- a HBB-k ügyrendjét az IH fogadja el.
- A projektek kiválasztásakor a kiválasztás szabályainak nyilvánosnak és átláthatónak kell lenniük, a döntéshozatal során pedig szükséges gondoskodni a személyi szintű összeférhetlenségről.

	Képviselet szervezet	Képviselet szféra	Képviselet neve
1.	nyertes pályázat esetén kerül meghatározásra	civil szféra	nyertes pályázat esetén kerül meghatározásra
2.	nyertes pályázat esetén kerül meghatározásra	üzleti szféra	nyertes pályázat esetén kerül meghatározásra
3.	nyertes pályázat esetén kerül meghatározásra	közfiséra	nyertes pályázat esetén kerül meghatározásra

A HACSB a döntéshozó testület mellé egyéb értékelést előkészítő, segítő munkacsoportot nem hoz létre, az értékelés, kiválasztás átláthatóságáért a HACSB felel, a formai és tartalmi szempontok szerinti ellenőrzését és döntéslőkészítést a munkaszervezet végzi.

A HACSB nyertes pályázat esetén a működését szabályozó alapdokumentumban rögzíti a szervezeten belüli intézmények, bizottságok körét és feladatát és hatáskörét (Közgyűlés, elnökség, helyi bíráló bizottság, felügyelő bizottság (pontosodó előírások alapján), elnökség).

Munkaszervezet

A HACSB 2016. június 9-i ülésén kijelölte azt a jogképes és cselekvőképes munkaszervezetet, amely nyertes pályázat esetén majd ellátja az adminisztrációs és pénzügyi feladatokat. Ennek érdekében a HACSB a konzorciumi tagok közül a non-profit szervezetként működő Echo Innovációs Műhely partner szervezetet választotta ki.

Az Echo Innovációs Műhely közhasznú egyesületként fejlesztő programjain keresztül több mint 18 éve segíti a rendszerváltás utáni magyar társadalomban jelentkező társadalmi problémák kezelését. Az egyesület általános és specifikus fejlesztési koncepciók, stratégia tervek kidolgozásával, kutatási programokkal, képzési projekkel, célzott szolgáltatásokkal, projektgenerálással, szervezetfejlesztéssel segíti elő a helyi közösségek életét, a civil társadalom és a nyilvánosság fejlesztése területén. Munkája eredményének elismeréseként 2014-ben az Emberi Erőforrás Minisztérium minisztere Lukács Móriddjában részesítette az egyesületet.

Az Echo Innovációs Műhely alapvetően humán szakemberek alkotják, tevékenységét több hazai és külföldi szakember segíti a humán menedzsment, szociológia, jog, pszichológia, pénzügy-számvitel, közigazgatás, pedagógia és az informatika területéről. Mivel a mai társadalmi problémákat csak széles összefogással lehet mérsékelni, megoldani, ezért munkánk során együttműködünk az állami, önkormányzati szervezetekkel, a tudományos kutatóműhelyekkel, az oktatási intézményekkel és civil szervezetekkel egyaránt.

Az Echo Innovációs Műhely működtet nonprofit projektirodát, foglalkoztatási irodát, civil információs centrumot, kutatóintézetet és lakossági szolgáltató irodát Fejér megyében, valamint az elmúlt években ellátta a munkaerő-piaci mentor szolgáltatásokat a Fejér Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központja megbízása alapján. Számszerűen évente 100-110 rendezvényt szerveznek, 7000 óra tanácsadói munkát végeznek, több mint 4000 ügyfelet mentorálnak. 2013-ban 72, 2014-ben 37 EU projektet generáltak a megye civil szervezeteinél, ezek közül 32 projekt támogatást is nyert. A 2014-2020 időszakra vonatkozóan is folytatják ilyen jellegű munkájukat, jelenleg 20-25 projekt generálásában vesznek részt.

Az Echo Innovációs Műhely kezdetben főállású munkavállaló nélkül és néhány fő önkéntessel kezdett dolgozni, a munkát legnagyobb részt az egyesület tagjai végezték. 1997-2001 között nem volt főállású munkavállaló, az irodai és szakmai feladatokat önkéntesek illetve alvállalkozók, eseti megbízottak látták el. 2002 és 2010 között

1-5 fő alkalmazott dolgozott a szervezetnél változó létszámban a programokhoz igazodva, 2012-től pedig már 15-20 fő. Az önkéntesek száma változó, az utóbbi négy évben indult dinamikus növekedésnek, igazodva a szervezeti stratégiához, létszámuk 2010-től minden évben 20 feletti volt.

Az egyesület által működtetett szolgáltató irodák: Nonprofit Projektiroda; Fejér Megyei Civil Információs Centrum; Fehérvári Civil Központ; Karrier Iroda; Echo Szociológiai Kutatóintézet; Fogyasztóvédelmi Információs és Oktató Pont; Fehérvári Önkéntes Központ.

Az Echo Innovációs Műhely az elmúlt évtizedben 23 kiemelt programban vett részt megvalósítóként:

NCA – nonprofit foglalkoztatás - szolgáltatószervezés; családon belüli erőszak elleni civil hálózat; regionális kistérségi tanácsadó és multiplikátor hálózat; regionális térségi oktatási szakmai szolgáltató és tanácsadó hálózat működtetése; szektorok közötti együttműködés a társadalmi vállalkozások fejlesztéséért

TÁMOP – áldozattá válás megelőzése, áldozatsegítés, szociális és civil szervezetek szolgáltatófejlesztése; Fejér megyei munkaerőpiaci mentor szolgáltatás

PHARE, ROP, KDOP – Komplex fejlesztő program a Fejér megyei állami gondozott fiatalok személyiségfejlődése és társadalmi integrációja érdekében; Helyi közösségi kezdeményezések támogatásának módszerei képzés; „Szociális város-rehabilitáció Szárzárteven” projektben soft tevékenységek ellátása

Egyéb ágazati – EU projekttervezés és projektmenedzsment oktatási program; fogyasztóvédelmi oktatópont létrehozása; szociális Közösségi Kezdeményezések Támogató Hálózata; munkaerőpiaci attitűd kutatások; ifjúsági bűnözés - közösségi mediáció; újszegénység arcai szakmai program; Albensis Ifjúsági Módszertani Központ; Önkéntesség éve - megyei információs pont; kábítószerügy - drogreprevenció, kutatások, regionális kábítószerügyi egyeztető fórum

A munkaszervezet kiválasztásakor a vezető és a munkatársak az alábbiak szerint rendelkeznek a feladatok ellátásához szükséges szakértelemmel, mindemellett a térség közössége és gazdasága fejlesztéséhez használható szakmai háttérrel és megfelelő helyismerettel. A választott munkaszervezet munkatársai az Echo Innovációs Műhely alkalmazottai azzal, hogy a szakmai irányok, feladatok meghatározására az Alba Regia Helyi Közösség jogosult.

Munkaszervezetben betöltött feladatkör	Végzettség	Szakmai tapasztalat
munkaszervezet vezető	felsőfokú végzettség	min. 5 éves, releváns, európai uniós projektek vezetésében és megvalósításában szerzett szakmai tapasztalat, projektadminisztrációs tapasztalatok, vezetői tapasztalatok
pénzügyi vezető	felsőfokú szakirányú végzettség, vagy egyéb felsőfokú végzettség és mérlegképes könyvelői végzettség	min. 5 éves pénzügyi/gazdasági területen szerzett szakmai tapasztalat, projektek végrehajtásában szerzett szakmai tapasztalat
<i>kulcsprojekt koordinátor</i>	felsőfokú végzettség	min. 3 éves, releváns, projektek végrehajtásában szerzett szakmai tapasztalat, projektadminisztrációs tapasztalatok
<i>műveleti koordinátor</i>	felsőfokú végzettség	lásd fent
<i>műveleti koordinátor</i>	felsőfokú végzettség	lásd fent

A HKFS megvalósítását szolgáló munkaszervezet humán kapacitása 5 főből áll, amelyből 1 fő irodavezető, 1 fő pénzügyi vezető, 1 fő kulcsprojekt koordinátor, 2 fő műveleti koordinátor. A munkaszervezetben dolgozó munkatársak mindannyian felsőfokú végzettséggel rendelkeznek, beosztásuknak megfelelően minimum 3 éves szakmai tapasztalattal rendelkeznek, amely között kiemelendő a hazai és európai uniós pályázatok tervezésében, megvalósításában, pénzügyi menedzselésében, értékelésében szerzett jártasság. Mindannyian megfelelő mértékű adminisztrációs és kommunikációs készséggel, valamint tapasztalattal, rugalmassággal, professzionális infokommunikációs tudással rendelkeznek. A HKFS megvalósítását és a munkaszervezeti feladatokat az Egyesület jelenleg futó és tervezett projektjei nem veszélyeztetik.

Munkaszervezet vezető munkaköri leírás alapján végzi tevékenységét. Feladata különösen:

- a munkaszervezet tevékenységének irányítása;
- a HKFS tervezési folyamatának menedzselése;
- a munkaszervezet napi működtetése;
- részvétel a döntés-előkészítésben, támogatva az értékelő bizottság munkáját;
- a kérelmeket döntésre való felterjesztése;

- beszámolás az elnökségnek, elnöknek a működésről.

Az adminisztrációhoz szükséges eszközök (5 db számítógép, 2 db hálózati nyomtató, 2 db digitális szkener, irodabútorok), flip-chart, digitális fényképezőgép az egyesület rendelkezésére állnak. Az egyesület teljesen felszerelt irodával rendelkezik Székesfehérváron a Fehérvári Civil Központban, amelyben a széles sávú internet, a mobil és vezetékes telefonkapcsolat, oktató-, előadó- és rendezvénytermek, valamint a raktározási (irattár) lehetőség is rendelkezésre áll.

A konzorciumként működő HACS szervezeti felépítése a végrehajtást szabályozó konzorciumi megállapodásban - polgári jogi társasági szerződésben - kerül rögzítésre nyertes támogatás esetén.

6.4 Kommunikációs terv

Célcsoportok

A stratégia *elsődleges célcsoportja* közé tartoznak az akcióterületen élő lakosok, illetve az ezen a területen működő állami, önkormányzati, piaci, civil és egyházi szervezetek, intézmények, szakmai szervezetek. *Másodlagos, közvetett célcsoportként* meghatározhatóak az akcióterület vonzáskörzetébe tartozó települések és térségek, valamint az elsődleges célcsoport tagjaival kapcsolatba kerülő személyek (bejáró tanulók, dolgozók; szakmai-üzleti partnerek; látogatók, turisták), illetve szervezetek.

A kommunikációs eszközök, tevékenységek típusainak bemutatása

A stratégia végrehajtásában a lakosság, a vállalkozások, az önkormányzat, az önkormányzati intézmények, a civil és egyházi szervezetek részvételi lehetőségét számos, a teljes körű nyilvánosság elérését támogató intézkedés biztosítja a folyamat minden egyes elemére kiterjedően. A 2016-2020-as időszakra szóló megvalósítás során az alábbi kommunikációs eszközöket használjuk:

- nyomtatott tájékoztatók	- B" típusú tájékoztatási tábla	- megbeszélések és egyeztetések
- internetes közzététel	- PR cikk	- helyi lakossági fórum
- konzultációs lehetőségek	- fotódokumentáció	- szakmai rendezvények
- sajtóközlemények	- projektadató ünnepség	- workshopok
- sajtónyelvű események	- kiadványok	- monitoring jelentések, adatszolgáltatási bekérések

A pályázókkal a munkaszervezet folyamatos jelleggel kapcsolatot tart személyesen, telefonon, illetve e-mailen, mindig friss és aktuális információkkal látja el őket a pályázati felhívásokkal, a pályázat beadásával, illetve a projektek megvalósításával és zárásával kapcsolatban.

Dokumentumokhoz és információkhoz való hozzáférés

A HKFS végrehajtása során szükséges a HACS tájékoztatási, pályázati és szakmai dokumentumaihoz való hozzáférés széleskörű biztosítása, valamint a HACS-ról szóló információk kétszintű, tagi és közérdekű adatszolgáltatásának a folyamatos biztosítása. Ez utóbbit a lebonyolító szervezet által működtetett önálló honlapon, illetve helyi médiumokon keresztül kívánjuk biztosítani. A fenti lehetőségeken kívül több kommunikációs csatornán keresztül bárki felveheti a kapcsolatot a munkaszervezettel, amelynek munkatársai tájékoztatják a hozzájuk fordulókat a HACS-ról szóló információkkal kapcsolatban.

Felelősségi körök és a humánkapacitások

A HACS és munkaszervezetének egységes kommunikációját egy kommunikációs szabályzat szabályozza. A szükséges operatív szakmai feladatokat a munkaszervezet végzi, ezek megvalósításáért és ellenőrzéséért a munkaszervezet vezetője a felelős. Külön kommunikációs szakember állandó foglalkoztatása nem szükséges, ezeknek a feladatoknak az elvégzése a konzorcium vezetőjének, valamint a munkaszervezet vezetőjének kompetenciájába tartozik. Igény és szükség szerint a munkaszervezet speciális kommunikációs szervezetet vagy személyt vonhat be az egyes speciális kompetenciát igénylő IKT feladatok állandó vagy időszakos ellátására (pl. moderálás, webes fejlesztés, kiadványok nyomtatása, szerkesztése, grafikai és infografikai feladatok ellátása).

A HKFS-el kapcsolatos kommunikációs tevékenységek ütemterve

Tevékenység	Eszközök, módszerek	Ütemezés
HKFS tervezési partnerségi, nyilvánossági fórumok	HACS ülések, email, honlap, személyes kommunikáció, kérdőíves megkérdezés, konzultációk	2016.05-2016.06., majd igény szerint folyamatosan
HACS ülések	személyes kommunikáció levél, e-mail	Folyamatosan, igény és szükség szerint
HKFS jövőkép és célrendszer bemutatása HACS tagoknak	személyes kommunikáció, email	2016.06.09.
HKFS társadalmisítás	email, honlap, rendezvények, kérdőíves megkérdezés	2016.06.10.
HKFS elfogadása	email, honlap, személyes kommunikáció, rendezvényszervezés	2016. 06.28.
HKFS kulcsprojekt megkezdése	sajtóközlemény, sajtónyilvános esemény, PR cikk, email, honlap, személyes kommunikáció, rendezvényszervezés	2017. február/március
HKFS pályázat 1. körös kiírása	email, honlap, személyes kommunikáció, rendezvényszervezés	2017. február/március
HKFS pályázati kiírások évente a fejlesztési források kimerüléséig	email, honlap, személyes kommunikáció, rendezvényszervezés	évente folyamatosan 2019. I. negyedévig, az indikatív időszaki keretek kimerüléséig
HKFS bírálati és hiánypótlási időszakok	email, postai levelezés, honlap, személyes kommunikáció	2017. II. negyedév, majd folyamatosan
HKFS projektek megvalósítása, végrehajtási támogatása	email, honlap, személyes kommunikáció, rendezvényszervezés	2017. I. negyedév-2020. I. negyedév között folyamatosan
HKFS eredmény kommunikáció, jelentések, adatszolgáltatások	email, honlap, személyes kommunikáció, rendezvényszervezés, felmérések, adatbekérések	2017. I. negyedév-2020. I. negyedév között folyamatosan
HKFS forrásfelhasználás és eredmények	email, honlap, személyes kommunikáció, rendezvényszervezés, felmérések/ kérdőívezések, adatbekérések, monitoring jelentések, kiadványok, tájékoztatók	2020. I-II. negyedév

Pénzügyi terv

Az ARHK a tervezéshez és a végrehajtási időszakhoz kapcsolódó kommunikációját a rendelkezésre álló működési forrásokból kívánja fedezni. Ezek egyrészt a tervezésre biztosított forrásokból, valamint a stratégia végrehajtásához kapcsolódó forrásokból kerülnek biztosításra. A szükséges kommunikációs és információszolgáltatási és koordinációs feladatokat a munkaszervezet munkatársai látják el teljes állásban, akik igény és szükség szerinti speciális kommunikációs és IKT fejlesztési feladatokra kompetens szervezetek és személyeket kérnek fel, bíznak meg.

A tervezett kommunikációs tevékenység finanszírozása részben a rendelkezésre álló működési forrásból, részben adott projektek pályázati forráskeretéből oldható meg. A tervezési időszak első éveiben több, később fokozatosan kevesebb kommunikációs kiadás tervezett.

Ezért a 2016. évben 500.000 Ft, 2017. és 2018. évben évente 2-2 millió forint, a további 2019. és 2020. években évente 1,35-1,35 millió forint kerül a költségvetésbe tájékoztatás és nyilvánosság biztosítására.

6.5 Monitoring és értékelési terv

A középtávra szólóan, 2020-ra kitűzött közösségfejlesztési célok eléréséhez megtett előrehaladást megítélhetővé, a beavatkozások eredményességét értékelhetővé kell tenni.

A stratégia, majd az ennek alapján – a gyakorlatorientált megvalósítás érdekében – kidolgozásra kerülő cselekvési tervek, valamint az induló egyedi programok végrehajtásának nyomon követéséhez és az intézkedések eredményeinek méréséhez átlátható és objektív monitoring rendszer kerül kidolgozásra. Méghozzá olyan monitoring rendszer, mely megbízhatóan alkalmazható az indikátorteljesülések

nyomonkövetése esetében is. A nyomonkövetéshez és a célok teljesülésének értékeléséhez egyrészt statisztikai adatgyűjtést kell végezni, a projektek kötelező adatszolgáltatásával szakmai nyomon követés mérhetőségét biztosítani, valamint célszerű olyan mutatók bevezetni, melyek az egyes beavatkozások hatékonyságán túl a program egészének eredményességét mérő, illetve a horizontális elvek érvényre kerülését mutatják be.

A program kidolgozását, valamint megvalósítását az ARHK koordinációjával működő intézményrendszer szolgálja, mely koordinációs feladatot az érintettek bevonásával együtt végzi és partnerségben a helyi társadalmi-gazdasági szereplőkkel.

A munkaszervezet a HACS Közgyűlése számára évente beszámol a HKFS végrehajtásának helyzetéről.

A stratégiában megfogalmazott célok időarányos teljesülését szintén évente szükséges felülvizsgálni. Az értékelés eredményéről tájékoztató és előterjesztett módosítási javaslat formájában szükséges ARHK Közgyűlését tájékoztatni.

Monitoring eszköz	Forrás	Gyakoriság	Felelős
Időközi beszámoló és kifizetési kérelem	Pénzügyi, szakmai előrehaladási jelentés (szabályossági, hatékonysági, célszerűségi)	0,5 évente	Munkaszervezet
Eredményindikátorok nyomonkövetése	támogatott projektek dokumentációja, kedvezményezettek adatszolgáltatásai	Évente jelentéskészítés Adatgyűjtés: egyedi projektütemezések szerint HKFS 6.1. fejezet cselekvési tervének forráskihelyezési ütemezése szerint	Munkaszervezet
Output mutatók mérése, nyomonkövetése	támogatott projektek dokumentációja, kedvezményezettek adatszolgáltatásai	Évente jelentéskészítés Adatgyűjtés: egyedi projektütemezések szerint HKFS 6.1. fejezet cselekvési tervének forráskihelyezési ütemezése szerint	Munkaszervezet
Alba Regia Helyi Közösség működésének értékelése	(i) önértékelési kérdőív (ii) szabályossági, gazdálkodási szempontok	évente	HACS Közgyűlés HACS Felügyelő Bizottság
HKFS félidei felülvizsgálata, értékelése	Félidei jelentés (szakmai, pénzügyi)	programidőszak felében, 2 év elteltével	HACS Közgyűlés

6.6. Horizontális célok

6.6.1 Esélyegyenlőség

Mindenki számára elérhető szolgáltatások: a HKFS segítse elő, hogy az erőforrások használata felelősségtudatos és fenntartható körülmények között történjen úgy, hogy az mindenki számára elérhető legyen és a helyi közösségek érdekeit szolgálja.

Társadalmi méltányosság: a HKFS járuljon hozzá a szegénység és a szegregáció leküzdéséhez, a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, nemzetiségek és kisebbségi közösségek felzárkózásához, valamint kommunikációjában esélytudatosságot fejez ki.

Egyetemes tervezés elveinek figyelembevétele: Az infrastrukturális fejlesztéseknél, a térhasználat közlekedési kapcsolatok tervezésekor a HKFS figyelembe veszi és érvényesíti az egyetemes tervezés elveit, azaz a nők és férfiak igényeit, az idősek, a fogyatékosok és a gyermekek igényeit.

Tudás- és információalapú fejlesztés: a HKFS segítse elő az akcióterületen élők, tanulók és dolgozók képzését, hozzáférését az információhoz és a tudáshoz, segítse a közösségközpontú szolgáltatások kiépítését, fejlesztését.

Közösségépítés: a HKFS mozdítsa elő azt, hogy a közösségek kitalálják, szükség esetén újrafogalmazzák és megvalósítsák saját jövőképüket, küldetésüket, megerősítsék identitásukat, továbbá támogassa a városi szintű „fehérvári identitás” kialakulását.

Szolidaritás, együttműködés: a HKFS segítse elő az egyes szférák (önkormányzati, piaci, civil) képviselőinek egymás közötti, valamint a helyi társadalommal való kapcsolatuk javítását.

Nemzedékek közötti együttműködés: a HKFS megvalósítása során nagy hangsúlyt kell fektetni az egyes generációk közötti kommunikációra és együttműködésre, főleg a helyi értékek megmentésére tett erőfeszítések tekintetében.

Társadalmi részvétel: a HKFS mozdítsa elő a helyi közösségek, lakosság, formális és nem formális civil közösségek bevonását és aktivizálását, támogassa a civil társadalom önszerveződését, együttműködését és fejlődését.

6.6.2 Fenntarthatóság

Hozzájárulás a helyi fenntarthatósághoz: a HKFS azzal járul hozzá a helyi fenntarthatósághoz, hogy egyedi értékűként kezeli a város helyi természeti és környezeti adottságait, továbbá a helyi gazdaság erősítésén, a helyi adottságokra építő, helyi erőforrásokat felhasználó vállalkozások támogatásán keresztül segíti a helyi gazdaságfejlesztést.

Hozzájárulás a kultúra és a hagyományok sokféleségének megőrzéséhez: a HKFS intézkedései elősegítik a kultúra és a hagyományok sokféleségének megőrzését, biztosítják a természeti, épített és közösségi értékek fennmaradását.

A globális éghajlatváltozás mérsékléséhez való hozzájárulás: A HKFS megvalósítása során a projektek különösen nem erősíthetik az elsivatagosodás, az éghajlatváltozás, a szélsőséges vízjárás, a talajpusztulás kedvezőtlen környezeti hatásait, továbbá nem vezethet a különböző környezeti rendszerek közötti szennyezés-átterhelésekhez.

Fenti fenntarthatósági elemek érvényesülése érdekében elengedhetetlen a helyi, lakossági tudatosság fejlesztése, akár a város tudatos „használata”, értékeinek felismerése, ismerete és gondozása területein.

Ágazati integráció: a HKFS segítse elő a fenntartható közlekedéspolitikát, fenntartható energiapolitikát és fenntartható településfejlesztést, valamint innovatív szociális szolgáltatások érvényre juttatását.

Szennyezés megelőzés, minimalizálás, dematerializáció: a fejlesztések törekedjenek a szennyezések és a hulladékok kibocsátásának megelőzésére, illetve ahol ez nem lehetséges, a kibocsátások minimalizálására. A felhasznált nyersanyagok és energiahordozók mennyiségét, a szállítási és raktározási igényeket minimalizálni kell a HKFS projektekkel, a meg nem újuló természeti erőforrások igénybevételét minimálisra kell szorítani.

Újrahasznosítás: az intézkedéseknek és projekteknek elő kell segíteniük a melléktermékek újrahasznosítását.

6.7. A HKFS innovatív elemeinek bemutatása

A stratégia innovatív elemei a következő pontokban összesíthetők, továbbá az újszerűséget támogató lenti elvek megvalósítás során történő érvényesítésében jelennek meg:

- a rendelkezésre álló forrásnak köszönhetően olyan nagyobb léptékű, fontos és lényeges prioritások, célkitűzések, valamint beavatkozási területek fogalmazhatóak meg a stratégiában: az infrastrukturális fejlesztéseket és közösségépítő programokat támogató beavatkozási területek/műveletek keretösszegei, illetve az egyes projektek támogatási összességük lehetővé teszik több éves projektek tervezését és megvalósítását, valamint alapjai lehetnek akár középtávú programok jövőbeli tervezésének, melyek egyrészt a programokon való részvételt/ún. kritikus tömeg elérését jelenthetik, másrészt Székesfehérvár láthatóságát növelhetik.
- koncentráció az igényalapú, valódi és hozzáadott értéket jelentő prioritásokra: a stratégia kidolgozását megelőző tervezési munka a szakmai érintettek és társadalmi célcsoport lehetőleg szélesebb bevonásával történt, kutatási módszertanát tekintve diverzifikált és sokrétű volt, az egyes célcsoportok igényeit megfelelő módon feltárta, valamint új, hozzáadott értéket képviselő szempontokat és célokat megfogalmazását ösztönözte sikeresen.
- a városrészi, illetve városi szintű identitás erősítését és a hálózatosodást szolgáló integrált fejlesztések: a városrészek közötti együttműködést és identitást fejlesztő műveletek keretében innováció-transzfer valósul meg, azaz az egymástól való tanulás révén az egyes településrészekben bevált jó gyakorlatok adaptálhatóak más városrészekben, valamint az új, innovatív megoldások kidolgozását is serkenti.
- újszerű, innovatív és kreatív fejlesztések támogatása: a stratégia keretében tervezett projektek esetén a felhívás alapvető elvárásaként fogalmazódik meg az újszerű, innovatív elemek alkalmazása, ezek kidolgozását segíti és facilitálja a munkaszervezet is tevékenysége ellátása során.
- lehetőség biztosítása a kreatív és innovatív szolgáltatásfejlesztésnek, a meglévő intézményrendszer új funkcióval való megtöltése: a stratégia innovatív szemlélete a tartalmában újszerű programlehetőségek bővítésére úgy helyez hangsúlyt, hogy egyúttal az eddigi szolgáltatások minőségi fejlesztését és fenntarthatósági szempontokat szem előtt tartva a humánoldali tudatosságot, motivációt és kompetenciafejlesztést is mellérendeli. Cél a városi kulturális és művelődési intézményrendszer szolgáltatási palettájának megújítása, ezeknek az intézményeknek szélesebb értelemben vett közösségi térré való formálása.
- közösségközpontú szemlélet: a stratégiai beavatkozások és tevékenységek központi és lényegi eleme a helyi közösség fejlesztése, mind az infrastrukturális beruházások, mind a programtípusú tevékenységek középpontjában a közösség áll, aki nem csak passzív fogadója, hanem aktív alakítja is közösségének.
- hazai és nemzetközi innovatív jó gyakorlatok helyi adaptációja és támogatása: a stratégia megvalósítása során fontosnak tartjuk a már meglévő jó gyakorlatok beépítését, az ezeket felhasználó projekteket előnyben részesítjük. A jó gyakorlatokat a projekt honlapján bárki által elérhető módon közzé tesszük.

- a helyi szervezeti kapacitások erejének növelése, s ezáltal további források bevonási lehetőségeinek a növelése: a megvalósítás során kiemelt szempontként jelenik meg a helyi erőforrások felkutatása, motiválása, illetve bevonása, hiszen nélkülük nem valósulhat meg a helyi közösség fejlesztése, és ők a motorjai hosszútávon a helyi közösség formálásának.
- az akcióterületen megvalósuló más fejlesztésekhez való stratégiai kapcsolódás: a stratégia szorosan kapcsolódik több releváns stratégiához és fejlesztési elképzeléshez, így a város Integrált Településfejlesztési Stratégiájához, Településfejlesztési Koncepciójához, Esélyegyenlőségi Programjához, Középtávú Környezetvédelmi Programjához, rendszerben tervezés révén formálódott a HKFS. Emellett az egyéb forrásból megvalósuló helyi programokkal összehangolt megvalósítás a lehetséges együttműködések kiaknázására épít.
- a munkaszervezet fenntarthatóságának a biztosítása, szakértői és szakmai feladatainak bővítése: a munkaszervezet mint helyi meghatározó civil szervezet eddigi hasonló területen végzett tevékenysége, valamint stabil pénzügyi háttere, sokrétű tevékenysége és többlábon állása biztosítéka a létrehozott új szolgáltatások fenntarthatóságának. A projekt zárását követően is folytatja ilyen jellegű alaptevékenységét (forráslehetőségekről való rendszeres tájékoztatás, projektgenerálás, facilitálás, együttműködések generálása), illetve a projekt során szerzett tapasztalatai mind szakértői tudásrendszerét, mind szakmai kompetenciáit kibővíti.

7. Indikatív pénzügyi terv

A HKFS fejlesztési forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)¹⁵

Ssz.	A műveletek megnevezése	2016	2017 I negyedévtől	2018	2019 I negyedévig	2020	Összesen	%
1	Bartók Béla tér, Fehérvár új Agórája és környezete közösségi célú térré fejlesztése	523,298					523,2976	34,89%
2	Intézmények és szabadtéri helyszínek kisléptékű közösségi célú fejlesztése		150,0	134,9			284,9464	19,00%
3	Helyben elérhető kulturális és közösségi szolgáltatások, valamint rendezvények támogatása, helyi igénybevételének elősegítése		100	100	50		250	16,67%
4	Sajátosságokra, hagyományokra alapozott városrészi programok kialakítása		100	100	50		250	16,67%
	Összesen	523,2976	350	334,9464	100	0	1.308,244	87,22%

Ssz.	A műveletek megnevezése	2016	2017	2018	2019	2020	Összesen	%
6	-	0	0	0	0	0	0	0
	Összesen	0	0	0	0	0	0	0

	Fejlesztési források összesen	523,2976	350	334,9464	100	0	1.308,244	87,22%
--	--------------------------------------	-----------------	------------	-----------------	------------	----------	------------------	---------------

A HACS működési és animációs forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Összesen
HKFS tervezési költségek	10,000	0	0	0	0	0	0	10,000
Működési költségek	14,698	42,294	42,294	42,294	28,196	0	0	169,776
Animációs költségek	0,890	3,620	3,620	2,370	1,480	0	0	11,980
Összesen	25,588	45,914	45,914	44,664	29,676	0	0	191,756

A működési költségek között a munkaszervezet 5 fő munkavállalójának havi munkabére, járuléka és a feladatok ellátásához szükséges útiköltségek, valamint a havonkénti irodabérleti díj, telefonköltség, postaköltség, irodaszer költségek, a monitoring tevékenység ellátásához szükséges költségek, és az esetlegesen felmerülő közbeszerzési jellegű kiadások szerepelnek. Animációs költségek között találhatóak a potenciális pályázóknak évi két alkalommal (kivéve a 2020. évet) megrendezésre kerülő tájékoztató fórumok szervezéséhez és lebonyolításához szükséges költségek, 2017-ben és 2018-ban a nyertes pályázók számára tartott képzések kiadásai, valamint folyamatos jelleggel a nyilvánosság biztosítását és a külső kommunikációt támogató költségek.

¹⁵ Támogatási felhívások forrásainak megjelenési terve

A HKFS teljes ütemezése, forrásmeghirdetésének és lekötésének indikatív terve

Művelet kódja		2016	2017				2018				2019				2020			
		II. f.év	I. n.év	II. n.év	III. n.év	IV. n.év	I. n.év	II. n.év	III. n.év	IV. n.év	I. n.év	II. n.év	III. n.év	IV. n.év	I. n.év	II. n.év	III. n.év	IV. n.év
I.01.	Felhívás																	
	Projektmegvalósítás																	
	Projekt pénzügyi szakmai zárás																	
I.02.	Felhívás																	
	Projektmegvalósítás																	
	Projekt pénzügyi szakmai zárás																	
II.01	Felhívás																	
	Projektmegvalósítás																	
	Projekt pénzügyi szakmai zárás																	
II.02	Felhívás																	
	Projektmegvalósítás																	
	Projekt pénzügyi szakmai zárás																	
Program szint	Programmegvalósítás																	
	Programzárás																	